

D. RUSTJA

Bo Dolenjska slovenski »jug«?

Utemeljeni strahovi, da bo gradnja nove avto ceste do Bregane spet odinjena — Z bencinskim dinarjem in tujim kapitalom do več kilometrov

NOVO MESTO — V preteklosti veljavna strategija skladnega regionalnega razvoja Slovenije se zdela ni bila enako naklonjena vsem regijam v Sloveniji. Področje južno od Ljubljane, ki se nasproti Sloveniji vse bolj počuti jug tudi v prenesenem pomenu, je ostalo brez normalne oskrbe z električno energijo, brez plina, brez posodobljene železnice in brez normalne cestne povezave navzven. Električne napeljave in plinovod, ki pa bo obšel Belo krajino, so zdaj v gradnji, nova avto cesta do Bregane pa je še v zraku, čeprav bi morala biti po planih nared hkrati s karavanskim predorom.

Od leta 1963 do danes se je promet na tej glavni južno-zahodnoevropski transverzali več kot podvožil, v najbolj kritičnih dnevih so na njej našli preko 25.000 vozil. Najbolj očitna posledica za tolikšen promet povsem neprimerne ceste so neizpolnjenosti, v njih umrli in poškodovani. Od leta 1962 naprej so na 78 kilometrov dolgem odseku od Biča do Bregane prometne nezgode terjale toliko žrtve, da bi lahko na vsakih 82 metrov prižgali svečo! Ta cesta je postala najbolj obremenjena, najslabša, najnevarnejša in najbolj krvava v Sloveniji.

Vsi ti argumenti so vplivali na to, da je v izgradnji potrebnega slovenskega cestnega križa avto ceste od Ljubljane do Bregane že leta 1969 dobila nespo-

rednost. Ta je bila potrjena — celo pred avto cesto Karavanke—Ljubljana — tudi v strokovni študiji o transportnih sistemih Slovenije, izdelani v letih 1978—1981 z mednarodnim sofinancerskim deležem. Kljub temu so ves ta čas v Sloveniji gradili druge odseke, v politiki, ki je o tem odločala, Dolenjecem, Belokranjcem in Posavcem nikoli ni uspelo prodreti. In kako bo zdaj?

Sedanjí slovenski izvršni svet zatrjuje, da bo v skupščinsko odločitev dal plan, narejen na strokovni osnovi. Zaenkrat je osnutek le-tega dobro varovana skrivnost, prvi mož vlade po javno govori o enaki pomembnosti vsega slovenskega cestnega križa, kar napeljuje na misel o tistem dogovoru, da posebnih

prednosti ne bo. Politika zelo spretno rine v ospredje druge ceste. Hkrati je slišati o štajersko-primorskih povezavah za bitke okrog gradnje cest, po kuloarjih slovenskega parlamenta pa se tudi vztrajno širijo govorice o trebanjsko-novomeški neusklajenosti glede poteka avto ceste, katerih namen je seveda jasen. Dejstvo sicer je, da se »teren« silno težko dogovarja z republikami planerji glede posameznih rešitev, ker le-te niso znane, pa v občinah kasneje s pripravo dokumentacij.

Vse to in še marsikaj je bilo slišati v Novem mestu na nedavnem koordinacijskem sestanku predsednikov skupščin in izvršnih svetov 16 slovenskih občin od Jesenice do Brežic, ki gravitirajo na to prometno povezavo z Evropo in ostalim delom Jugoslavije. Ker je očitno, da bo to, kaj se bo gradilo, spet čisto politična odločitev, so se na sestanku dogovorili za oblikovanje politično-strokovnega štaba, katerega naloga bo, da bo stalno v toku dogodkov in da se bo boril za uveljavitev argumentov za čimprejšnjo izgradnjo te ceste.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Tudi v bodoče bo meja s Hrvaško enako prehodna

Tako je v Brežicah zatrdil dr. Rupel

BREŽICE — V četrtek zvečer se je na povabilo občinskega odbora SDZ v Brežicah mudil dr. Dimitrij Rupel, zunanji minister in predsednik te stranke. Največ besed je posvetil prizadevanjem slovenske vlade, da bi navezala stike s tujimi državami in postopoma dosegla priznanje, kar nikakor ni lahko delo. Še najbolj gre pri sosedih v Avstriji, Italiji in Madžarski ter v skandinavskih deželah, kjer je kljub delnemu nerazumevanju vendarle možno najti skupen jezik. Z velikimi evropskimi državami, ki so same centralistične, je mnogo težje.

»Ravno danes se je pri meni oglašil francoski ambasador, ki je ostro nastopil proti plebiscitu. Trdil je, da bomo v primeru odcepitve doživeli ekonomsko blokado vseh zahodnih držav, zato naj se raje v Jugoslaviji integriramo. Razprave v zvezi s skupščini imajo v svetu velik odmev in tudi negativne posledice. Tujina namreč ne upošteva, da je to še stari parlament, ki ni demokratično izvoljen. Zasluge za odklonilo stališče imajo tudi jugoslovanski ambasadorji, ki v veliki večini podpirajo srbske interese,« je povedal dr. Rupel.

»Ne bom obljubljal, da nas bo že jutri priznalo 20 držav, saj bo pred tem potrebno še veliko trdega dela. A še vsako državo, ki je bila sposobna preživeti, je svet priznal. Slovenija želi postati članica OZN in namestiti ambasadorje v sosednjih in v nekaterih državah, s katerimi največ sodelujemo. Drugod bi lahko odnose reševali z letičnimi ambasadami, kot delajo Švedi,« je še napovedal.

Ko je odgovarjal na vprašanja Brežičanov, se je med drugim dotaknil tudi meje s sosednjo Hrvaško. Menil je, da Slovenija s Hrvaško nikoli ni imela klasične meje, zato bi, če bi jo taktično postavili, povzročila veliko ogorčenje. »Odnosi med republikama so takšni, da ta meja ni potrebna. Zadeve bomo reševali s pogodbami, dogovori in morda tudi s carinsko unijo. Prehajanje te meje bo tudi jutri enako lahko, kot je bilo včasih.«

P. PERC

B. DUŠIČ

kar naprej bohoti, saj se je od okrog 1800 uradnikov, ki jih je s sabo pripeljal Mikulič, le malo vrnilo v Bosno, Marković pa je okrepil birokracijo še za okrog 1200 uslužbenec iz njegovega širšega okolja. V letu 1991 naj bi podvajani zvezni proračun zrastle na blizu 22 milijard DEM, pri čemer se kaže Markovičeva uspešna koncentracija gospodarske moči zlasti v tem, da naj bi federacija kar sama potegnila iz gospodarstva dobrih 81 odstotkov, medtem ko naj bi le preostanek zveznega proračuna zapolnile republike z neposrednimi vplačili.

SLOVENIJA NAJVEČJI IZGUBAR — Zaradi že omenjene politike je Slovenija postala po besedah Emila Milana Pintarja na pogovoru, ki ga je vodil v Sevnici republiški poslanec Franc Pipan, republika z največjo izgubo na zaposlenega v letošnjem triletnem letu. Pintar je še dejal, da je treba ustvariti pogoje, da se bo splošno delati, glede JLA pa, da jo vse bolj začnemo jemati kot najemno armado, saj je v njej le okrog 4 odst. Slovencev, zanjo pa plačujemo 24 odst. potrebnega denarja. Na posnetku: Pintar in Pipan. (Foto: P. Perc)

Remont JE končan pred rokom

Uprava za jedrsko varnost postavlja višje zahteve

KRŠKO — Glavni direktor JE Krško inž. Stane Rožman ocenjuje, da je bilo iztekajoče se leto zelo uspešno. Na prvem mestu je med uspehi izpostavil doslej največjo proizvodnjo, da sta bili varnost in stabilnost obratovanja tudi na zelo visoki ravni in da ni bilo zastojev.

Da se elektrarna po mednarodno priznanih merilih uvršča v sam vrh uspešnih, pa kažejo tudi drugi podatki. Izpuste v okolje so zmanjšali na najmanjšo možno mero, povečala se je tudi zaščita lastnih delavcev, ki dobijo kumulativno kolektivno najmanjšo dozo sevanja na takih objektih, v celoti pa so se zmanjšale tudi aktivnosti v primarnem krogu in seveda tudi v okolju. K temu prispevata kakovostno delo in kvaliteto gorivo. »K temu naj dodam, da smo imeli letos samo tri zaustavitve, kar nas še dodatno uvršča med stabilne objekte, medtem ko je bilo pretekla leta šest zaustavitev več,« poudarja Rožman.

Tako kot večina gospodarstva se tudi JE Krško ni mogla izogniti težavam zaradi nelikvidnosti. Vendar je odgovornim v JE Krško uspelo, da zaradi tega nista trpele ne varnost obratovanja ne razpoložljivost elektrarne. Rožman daje priznanje Sloveniji in Hrvaški, da se razmere zaradi nelikvidnosti niso še bolj zaostriale. Druga značilnost iztekajočega se leta pa je bila za JE Krško v tem, da se je znašla v vrstici politizacije vseh odprtih vprašanj. Ta politizacija, ki je vrh dosegla spomladi, je sicer načeloma integriteto objekta in ljudi, ampak v bistvu je ni načela.

Sam remont je po Rožmanovem mnenju odlično potekal.

Stane Rožman, direktor JE Krško

nju odkril več pozitivnega kot negativnega, med drugim tudi to, da so se procesi stanja v parogeneratorjih stabilizirali in je bilo potrebnega manj preventivnega dela kot lani. Dolgoročno gledano, pa se bodo morali v elektrarni pripraviti na zamenjavo parogeneratorjev. Pričakujejo, da se bo to zgodilo po 15 letih komercialnega obratovanja. Študije so že v delu in celotno načrtovanje naj bi trajalo še nadaljnjih pet let, seveda ob predpostavki, da bo elektrarna obratovala naprej. Obetov za obratovanje je sedaj več, kot jih je bilo, ker so večjo veljavo dobili ekonomski izračuni. Na vprašanje, kako je z izgradnjo začasnega skladišča za NSRAO, Rožman pove, da čas dela proti JE Krško. Javna razprava v novi varianti v krški občini še ni stekla, vendar pa obstaja rezervna republiška možnost. Če se izkaže, da je širitev začasnega skladišča za NSRAO v republiškem interesu, potem lahko pristojni sekretariat spremeni upravni postopek. Zadnji čas za dokončno odločitev pa bo nastopil v drugi polovici prihodnjega leta.

J. SIMČIČ

NOV STROJ V PIVOVARNI

LJUBLJANA — V tukajšnji pivovarni Union so nedavno pognali stroj za pasterizacijo. Ob tej priložnosti so polnilnico piva obiskali Lojze Peterle, predsednik slovenske vlade, nadškof dr. Alojzij Šuštar in še nekateri ljudje iz slovenskega gospodarstva in političnega vrha. Lojze Peterle je pohvalil dobro delo pivovarne Union, ki je z omenjeno posodobitvijo dohitela in tudi prehitela nekatere sorodne evropske izdelovalce piva.

Golosek razburil Žumberak

Na golo posekanih 18 ha mladega gozda

ŽUMBERAK — V začetku prejšnjega meseca so prebivalci žumberških vasi v radatoviškem koncu opazili, da težki tovornjaki v jutranji temi in mraku iznad Radatovičev vozijo hlobovino v dolino do gorjanske ceste in nato naprej proti Novemu mestu. Izkazalo se je, da se na veliko seka v gozdnem predelu, imenovanem Sušica, to je precej visoko v tem delu Gorjancev oziroma Žumberačke gore, kot na tej strani pravijo Gorjancem. Delegacija krajanov se je odpravila v Sušico, delavci sekači pa so jim povedali, da sekajo za GG Novo mesto.

»Ko smo mi prišli v Sušico, je bilo na golo posekano več kot 10 hektarjev pobočja. Pogled na ta golosek je grozen!« pravi Niko Drakulič, mladi predsednik krajevne skupnosti Dragoševci, ki spada v sosednjo hrvaško občino Ozalj tako kot celotni ta del Žumberka; sicer pa je Drakulič tehnolog v obratu IMV na Suhorju pri Metliki. Krajani so se brž obrnili na gozdno gospodarstvo Duga Resa, ki gospodari z gozdovi v tem delu, in izvedeli, da so kompleks okoli 18 ha gozda v Sušici prodali GG Novo mesto in »da je vse po zakonu«. Žumberčani, zlasti se je pri tej stvari angažiral Drakulič, so o tem počutili, ki ga vsi v en glas obsojajo, obvestili občino Ozalj in na ekološkem zboru v Metliki tudi metliško občino ter Zelene Be-

le krajine in Slovenije, obrnili pa so se tudi na pristojne republiške organe na Hrvaškem.

V dopisu, poslanem hrvaškemu ministrstvu za gozdarstvo, ki sta ga podpisala predsednika KS Radatovič in Dragoševci, se pritožujejo, ker je gozdna iz Duge Rese 18 ha gozda v Sušici prodala GG Novo mesto z izgovorom, da je »gozd bolan«, Slovenci pa ta »bolni les prodajajo v Italijo«. Vso stvar Žumberčani povezujejo tudi z moratorijem na sečnjo v Sloveniji. Še posebej pa so ogorčeni, ker gre za mlad gozd in za golosek. »Mi, ki živimo na tem obsejnim območju, dobro vemo, kako Slovenci gospodarijo z gozdom na drugi strani Gorjancev.«

Opozarjajo tudi, da so pod tem gozdnim kompleksom velike zaloge zdrave pitne vode. Iz zajetja pri Rajakovičih sedaj dobivajo vodo vasi v tem delu Žumberka pa tudi gorjanski del metliške občine. To je najbolj kvalitetna voda, v vseh pogledih povsem neoporečna. Vprašanje je, kako bo vnaprej, kajti bo gozd je izvrsten zbiralec vode; kaj bo sedaj povzročila erozija, ni moč predvideti. Povrh vsega so gozdarji pri sečnji sproti delali tudi pot, da so tovornjaki les lahko odvažali, pri tem pa teren minirali, kar na tako občutljivem kraškem terenu lahko povzroči premike v notranjosti in s tem spremembo podzemnih vodnih poti.

»Vse to je ljudi v teh krajih močno razburilo, da ne govorimo o tem, da so težki tovornjaki hudo zdelali asfaltno cesto Kuljaji — Radatovič in naprej do Bušnje vasi. Ljudje v teh krajih pa hočemo, da se Gorjanci na obeh straneh zaščitijo po enotnih kriterijih. Hrvaški republiški gozdarski inšpektor inž. Boris Novaković, ki smo ga tudi obvestili o vsej zadevi in si bo v kratkem na kraju samem stvar ogledal, se čudi, kako da se že prej ni občina Metlika zavzela za zaščito tega zanje pomembnega »vodozbirnega« območja,« je na koncu povedal Drakulič.

A. BARTELJ

Niko Drakulič

Naša anketa

»Slovenci bomo zdržali!«

V nedeljo, 23. decembra 1990, je sedanjí slovenski rod uresničil sanje, ki so jih skozi stoletja sanjali že mnogi rodovi pred njim. Na plebiscitu se je kot zrel evropski narod večinsko izrekel za samostojno in neodvisno državo Slovenijo. S svojo demokratično odločitvijo je vsem dal vedeti, da se je odločil vzeti svojo usodo v svoje roke, da se je odločil postati gospodar v svojem domu, katerega razcvet, živatarijenje ali propadanje bo lahko pripisal le sebi, svoji prihodnosti in spretnosti, ne pa več drugim. Seveda se vse ni spreminilo že s samo odločitvijo za samostojno in neodvisno Slovenijo 23. decembra, vse osamosvojitveno delo nas še čaka. Opravljeno naj bi bilo tako, da nas ne bo potisnilo v mednarodno izolacijo, v kateri bomo sicer svobodni jedli travo, ampak med enakopravne evropske narode, ki živijo povsem normalno. S plebiscitno odločitvijo smo le zakoračili na to pot, ki pa ljudem vliva mnogo upanja in pričakovanj o boljši prihodnosti. In leto 1991? Gotovo je preblizu, da bi bilo realno pričakovanje o boljši prihodnosti povezovati že z njim. Sicer pavečina to ve in upa le, da nas pregreto politično in ekonomsko stanje ne bo pripeljalo do hujših nemirov ali celo vojne, da bo večina vendar zaslužila oz. imela za kruh, da bomo zdravi, ker če je zdravje, pride tudi ostalo, itd. No, pa srečno in na zdravje!

TONE PENIČ, upokojenec iz Bereče vasi pri Metliki: »Od prihodnjega leta pričakujem, da bomo živeli v neodvisni samostojni Sloveniji. Čeprav se bo kriza verjetno še poglobila, bomo Slovenci to zdržali, saj bomo vedeli, da delamo zase in za svojo samostojno državo in da nam bo kmalu boljše. Vsak mora za to dati svoj delež, največ, kar more, kajti samostojnost in neodvisnost nimata cene. To je nad vsem.«

TATJANA VRTIN, administratorka s Tanče Gore pri Črnomlju: »Predvsem si želim, da bi bil v prihajajočem letu mir pa da bi Slovenci zares postali samostojni, da bi se uredile težave v naši domovini in da bi si ljudje lahko zaslužili za kruh. Želim si priateljstva med narodi in državami, seveda pa tudi na zdravje ne smemo pozabiti. Sicer pa sem se tudi v prihodnjem letu pripravljena marsičemu odpovedati, če bo potem končno enkrat bolje.«

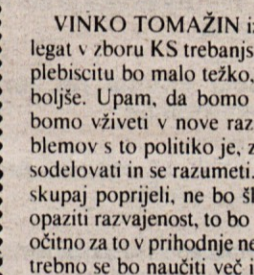

DARJA DAMJANOVIČ, komercialistka na radiu Studio D Novo mesto: »V tem položaju, kakršen je sedaj v svetu in pri nas, si najbolj želim miru. Seveda pa si tudi zelo želim, da bi se umiril ekonomski in politični položaj pri nas ter da bi si glede finančne končne prišli na čisto, kaj in koliko so stvari vredne, ne da bi bilo treba stalno nekaj preračunavati. Seveda si želim tudi zdravja. Upam, da se bodo želje uresničile. Upanje je vendar pol življenja!«

MERI BUČAR, predelavka v Iskrni Koševski stanje: »Želja imam veliko in vse do čisto življenjske, vprašanje je samo, če so uresničljive. Predvsem si želim, da bi sin dobil štipendijo za študij na strojni fakulteti, ker ga kot samohranilca le s težavo šolam. Poleg tega si želim, da bi dobila stanovanje, ker živim zdaj kot podnajemnica, in da bi končno prišli boljši časi.«

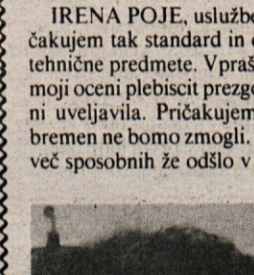
MIRAN KAVDEK, direktor Zavoda za kulturo Brežice: »Tisto, kar si obetam v naslednjem letu, lahko povem zelo na kratko. Predvsem si namreč želim, da bi bilo prihajajoče leto vsaj takšno, kot je bilo to, ki se izteka. Leto 1991 naj bi minilo kar se da mirno in brez večjega poslabšanja sedanjega socialnega stanja ljudi. Danes lahko pričakujemo marsikaj, želimo pa si, da nam življenje ne bi šlo na slabše.«

VINKO TOMAŽIN iz Šentruperta, delegat v zboru KS trebanjske skupščine: »Po plebiscitu bo malo težko, vendar bo šlo na boljše. Upam, da bomo uspeli. Morali se bomo živjeti v nove razmere. Nekaj problemov s to politiko je, zato bomo morali sodelovati in se razumeti. Dokler ne bomo skupaj poprijeli, ne bo šlo. Med ljudmi je opaziti razvajenost, to bo treba opustiti, ker očitno za to v prihodnje ne bo možnosti. Potrebno se bo naučiti več in bolje delati.«

FRANC ŠVAB, upokojenec iz Sevnice: »V politiko se ne spušcam. In kaj naj si drugega zaželim v letu 1991 kot predvsem zdravja? Pravijo, da vse drugo samo po sebi pride, če je človek le zdrav; jaz k temu dodam, da če je pripravljen tudi s svojim delom kaj narediti zase in za svoje družinske člane. Želim si miru in da bi bilo prihodnje leto vsaj tako, kot je bilo iztekajoče se leto 1990.«

IRENA POJE, uslužbenka hotela Pugled, Kočevje: »V novem letu pričakujem tak standard in cene, da ne bomo več silili čez mejo po hrano in tehnične predmete. Vprašanje pa je, koliko bomo v tem uspeli, saj je bil po moji oceni plebiscit prežgodaj. Tudi poenotili se še nismo in nova vlada se še ni uveljavila. Pričakujem tesnejše sodelovanje s Hrvaško, saj sami vsi bomo bremen ne bomo zmogli. Slovenske pridne roke ne bodo dovolj, ker je preveč sposobnih že odšlo v tujino.«

JANEZ RAVNIKAR, delavec v RIKO v Loškem Potoku: »Pričakujem, da v novem letu ne bo vojne. Upam, da je v Jugoslaviji še toliko razuma. Če bodo druge republike upoštevale naše predloge, bomo se vedno vsi skupaj živeli v isti državi. Pričakujem, da standard po osamosvojitvi ne bo padel, ampak da se bo povečal. Že zdaj, ko smo delali za druge, smo dokaj dobro živeli, če bomo delali le zase, nam je lahko le boljše.«

kmetijstvo

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Zadnji ponedeljkov sejem na tržnici je bil v znamenju pričakovanja božičnega večera. Na stojnicah je bilo videti kar precej plastičnih suhega cvetja, jelke so bile po 60 pa tja do 200 dinarjev. Okraski za božično drevo in novoletno jelko so bili različne velikosti in cen. Ravno prav napolnjeno tržnico je ta ponedeljek spet motil prodajalec plastičnih veder, sicer pa v dopoldanskih urah ni bilo videti tistih pravih prekupčevalcev, kot smo jih bili vajeni prejšnje tržne dneve. Najbrž jih je mraz pregnal v toplejše kraje. Sicer pa so bile ponedeljkove cene in ponudbe na tržnici podobne prejšnjemu tednu: Solata je bila 25 din, jajca 28 din, orehova jedrca 160 din, koleraba 30 din, lešniki 150 din, korenje 30 din, skuta 40 din itd.

● **Zavračam tezo o kmetijskem lobiju. Katera država v Evropi prepušča svoje kmetijstvo predvsem delovanju liberalnega trga?** (Oman)

Med komunizmom in krščanstvom je nedvomna sorodnost. (Čosić)

Sejmišča

● **SEJMIŠČE V BREŽICAH** — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 127 prašičev, starih do 3 mesece, in 45 starejših. Prvi, ki so jih prodali 75, so veljali 30 din kilogram žive teže, drugi — teh so prodali 18 — so bili po 20 do 30 din kilogram žive teže.

● **SEJMIŠČE V ŠENTJERNEJU** — V soboto so imeli naprodaj 287 prašičev, starih 8 do 14 tednov. Veljali so 700 do 1.300 din. Naprodaj je bilo tudi 35 prašičev, starih nad 3 mesece; veljali so 2.200 do 4.000 din. Mlajših so prodali 149 in starejših 8. Prodajalci so ponujali tudi 4 pitance po največ 25 din kilogram žive teže in 5 krav, katerih cena je znašala do 20 din kilogram žive teže. Naprodaj je bilo 13 konj in 13 zrebret. Prvi so veljali do 18 in druga 24 do 27 din kilogram žive teže. Glede na prejšnjič so cene enake in tudi velike živali gredo slabo v prodajo.

Kmetijski nasveti

Zahtevna žlahtna borovnica

Ko govorimo o žlahtnih ameriških (ali kanadskih) borovnicah, imamo običajno v mislih vodilno delbeloplodno sorto, ki nosi ime po sloviti kmetijski univerzi Berkeley v Kaliforniji. Ta se je namreč razširila tudi k nam, zaradi svojih debelih, modrikastih jagod z izrazitim poprhom in prijetnim kisllo-sladkim okusom ter svojevrstno aromo raste že na mnogih vrstovih bolj ali manj uspešno. Ker je žlahtna borovnica glede rastišča zelo natančna, tudi razočaranj ne manjka.

Ameriške borovnice divje rastejo na ameriškem šotnem barju, torej na kisljih tleh, ob stalno prisotni podtalnici. Zato je njihov koreninski sistem izjemno plitek in skromen. Skoraj vse korenine rastejo v razdalji do tri četrt metra, ne trijo kalcija niti prebogato gnojnih tal. To poudarjamo zato, ker te borovnice potrebujejo večkratno dognoevanje in posebno pripravo tal ter zanesljivo sončno lego. S tem povezane pomanjkljivosti so največkrat krive za neuspeh pridelovanja.

Pred saditvijo, ki je zaradi zimskih pozeb boljša spomladi kot jeseni, je treba rastišče posebno skrbno pripraviti. Sadilna jama naj bo globoka do 80 cm, široka pa vsaj dober meter. Vanjo mora najprej zemlja, pomešana s koto, če te ni, je primerna tudi kislja gozdna zemlja, ki ima velik odstotek humusa in primerno vlažnost. To povečamo tudi z zastirko, ki jo potrosimo na obod posajene borovnice v debelini do 15 cm. V strokovnem tisku posebno hvalijo zastirko iz dobro kompostiranega žaganja iz mehkega lesa, medtem ko bolj dostopne zastirke iz listja ali slame ne cenijo tako visoko.

Da bodo borovnice dobro uspevale, morajo biti vsaj v prvih letih deležne rednega okopavanja oz. plitvega rahljanja, ki ne prizadene plitvo rastočih

če bi želeli urediti večji nasad ameriških borovnic, bi bila potrebna kemična preiskava zemlje kot najhitrejši, najcenejši in najenostavnejši način gotavljanja odmerjanja hranilnih obrokov in plodnosti tal. Analiza zajema podatke o kisllosti (ph med 3,8 in 5,2), o količini fosforja, kalija, kalcija, magnezija in bora ter podatek o odstotku organske snovi v tleh (humusu). Poznati je treba tudi strukturo in teksturo (mehansko sestavo) tal.

korenin. Posebno poglavje pa je gnojenje, predvsem z dušičnim gnojilom, če naj se nadejamo velikega pridelka. Priporočeno je dognoevati do trikrat na leto, dušik pa naj bo v sulfatni obliki, ne v nitratni, ki povzroča zastoj v rasti borovnic. Te še pogosteje zakrivi pomanjkanje vode. Žlahtna borovnica mora imeti stalno vlago, v poprečju 25 mm padavin na teden.

Inž. M. L.

Portos se je podal v tržni boj

V kletih podjetja Vino je dozorelo posebno desertno vino Portos Tawny, ki sodi med znamenita portska vina — Pijača za posebne priložnosti

MOKRICE — V znanem mokriškem gradu so predstavniki podjetja Vino Bizeljsko — Brežice seznanili novinarje s svojim novim proizvodom — posebnim rdečim vinom Portos Tawny. Uvrščajo ga med desertna vina po vzoru znamenitih portskih vin, katerih domovina je Portugalska. Tawny označuje karakter vina, ki je na zunanjem tržišču cenjen in ga največ popijejo v Veliki Britaniji.

Portos, ki se diči z imenom enega izmed štirih mušketirjev, so sredi preteklega tedna napolnili v čisto posebne steklenice s prostornino 7,5 dcl. Na tržišču ga bo mogoče kupiti že ta teden. Čeprav se je staral že štiri leta, v Vinu pravijo, da bo svoj pravi okus dobil šele po nekaj tednih uležavanja v steklenicah. Novo vino bo v trgovinskih polih po 400 din, saj ga bremenijo kar 178 odst. prometni davek.

Kako je nastal Portos? O tem največ ve enolog Roman Šepetavec, ki je po nabiranju izkušenj v Portugalski postal

oče posebnega brežiškega vina. V pijači se skrivajo sestavine najbolj kakovostnih lokalnih in drugih sort grozdja, ki ga potrgajo v polni zrelosti. S posebno pozornostjo odstranijo nezrele, poškodovane in gnile jagode, nakar grozdje stisnejo in moštu zaradi hitrejšje in čistejše fermentacije dodajo še izbrane kvasovke. Ko je vrenje končano, dodajo alkohol in različne naravne ekstrakte. Natočen postopek je seveda poslovna skrivnost.

Desertno vino, ki ga pijemo v posebnih kozarcih, vsebuje 19,5 odst. alkohola,

la, 7,3 odst. ostanka naravnega sladkorja in 4,5 grama kisline na liter. V Brežicah so zaenkrat napolnili 10 tisoč steklenic, sicer pa v sodih starajo še okrog 500 hektov tega vina. Ker so s tržnimi raziskavami ugotovili, da v naših prodajalnah ni portskega vina, upajo na dobro prodajo. Predvsem želijo, da bi z desertnim vinom Portos Tawny stregli v vseh boljših gostinskih lokalih pri nas. Zaradi visokih proizvodnih stroškov in davkov zaenkrat na tuje trge ne računajo, kljub temu pa si obetajo, da bodo največji potrošniki Portosa

● **Kot so dejali na petkovi predstavitvi Portosa, v podjetju zdaj pripravljajo tudi podobno belo vino, ki pa ne bo tako suho. Za dober izdelek potrebujejo nekaj let, zato bo treba nanj še počakati. Kljub vsemu pa bodo naslednje leto na trg poslali spet nov izdelek, in sicer šampanjec, proizveden po klasični naravni metodi.**

ravno tujci, seveda tisti, ki prihajajo k nam kot turisti.

B. DUŠIČ

VEDNO MANJ MLEKA

KOČEVJE — Odkup mleka že več let upada, nam je povedal vodja kmetijske kooperacije pri KG Kočevje Franc But. Vzrok je, da se zmanjšuje število kmetov, ki imajo po 2 do 3 krave, in prav ti oddajo največ mleka. Tega izpada pa ne morejo sproti nadomestiti nove družinske kmetije, ki jih je v občini 30. Stojišč za pitano živino je v občini nad 1.000, zasedenih pa je okoli 700. Po planu naj bi letos odkupili 250 glav, a jih bodo manj, ker imajo potrošniki vedno manj denarja tudi za meso in zato klavnice odkupijo manj živine. Je pa povpraševanje po ovcah, ki bi jih lahko prodali 1.500; po planu naj bi jih odkupili 1.100, dejansko pa jih bodo le okoli 700. Vzrok je ta, da kooperantje prodajajo ovce na črno. Tudi odjokov bodo odkupili kar dve tretjini manj, kot so načrtovali. Jajc pa bodo odkupili kar okoli 1,5 milijona, kar je za 40 odstotkov več, kot so načrtovali.

Čebela vidi štiri barve in njih odtenke

Gradnja čebelnjaka

Slikovito okrašene in živopisno pobarvane panjske končnice, na katere smo Slovenci — ne le etnografi — tako ponosni, nikakor niso motič kič, pa tudi če bi bil, takega označevanja panjev ne bi smeli in mogli opustiti. Zaznava barve je za čebelo najpomembnejši orientir, prav barva ji omogoči, da se že v letu naglo znajde in prileti v svoj panj. Toda čebela ne vidi vseh barv. Veliki raziskovalec čebel, biolog dr. Karl Frisch, je ugotovil, da čebele vidijo štiri barve: modro, belo, rumeno in črno. Ker čebela tudi rdečo barvo vidi črno, je poleg prvih treh tudi rdeča barva primerna za pobarvanje panjske končnice.

Za bogatejšo popestritev pročelja čebelnjaka lahko uporabimo vse spektre, od svetlih do temnih odtenkov, paziti je potrebno le, da sta med dvema enako obarvanima panjema najmanj dve drugi barvi. Čim bogatejši bo izbor barv oziroma njihovih odtenkov, tem manj bo zaletovanja čebel v sosednje panje in tem mirnejše bo potekalo nabiranje medu. Da o možnem prenašanju bolezni iz panja v panj sploh ne govorimo.

V Beli krajini pet kmetijskih svetovalcev

Namesto pospeševalne svetovalna služba

METLIKA — Na podlagi domačih in tujih izkušenj je namesto prejšnje pospeševalne po novem to samostojna svetovalna služba, ki deluje v tako imenovani osnovni mreži, se pravi na ravni občin oziroma na območjih, ki jih pokrivajo kmetijske zadruge, v kmetijskih zavodih na ravni regij, kjer so zaposleni svetovalci specialisti, ter na republiški ravni, kjer deluje znanstveni inštitut.

Kriterij za število svetovalcev v posamezni občini je število zaščitenih kmetij in kmetij, ki imajo več kot hektar zemlje. Po teh kriterijih bo v Beli krajini 5 svetovalcev, od tega 3 v Črnomlju in 2 v Metliki, poleg teh pa še strokovni delavec za delo s kmečkimi gospodinjami, za dodatne dejavnosti na kmetijah in za delo z mladimi; ta pa bo delal za obe belokranjski občini.

V Metliki je ta po novem organizirana svetovalna služba začela delati prejšnji mesec; prostore ima nad kmetijsko apoteko. V osnovni mreži sta svetovalca inž. Slavo Dragovan in inž. Darinka Slanc, svetovalka za delo s kmečkimi gospodinjami, mladimi in za dopolnilne dejavnosti na kmetijah za celo Belo krajino pa je inž. Greta Avguštin. Prejšnji vodja metliške pospeševalne službe inž. Jože Maljevič je sedaj na novomeški izpostavi Kmetijskega zavoda specialist za vinogradništvo v dolenjski in posavski regiji.

A. B.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Droži — čistilo

Z drožmi ne smemo čakati po prvem pretoku in odlašati s čiščenjem ali »osveževanjem« eno leto starega, prezračenega in utrjenega vina. Samo sveže droži imajo v sebi reduktivno moč. Stare droži pa so celo nevarne, ker lahko že razpadajo in nam vnesejo vonj po drožeh, kar je zopet vinska napaka. Okus nam lahko pove, s kakšnim materialom imamo opraviti, saj so zdrave droži užitne in celo bogate z vitamini iz B-kompleksa.

Kot že povedano, so droži iz mladih kvasovk reduktivne, kar pomeni, da nam nadomestijo skoraj eno žveplanje. V tem vidim veliko vrednost. Enak učinek lahko dosežemo, če pred prvim pretokom, ko vino leži na zdravih drožeh, s palico pomešamo po dnu sode in tako vino za nekaj dni zaščitimo pred oksidacijo (rjavenjem).

Čiščenje vina z drožmi zmanjša tudi količino acetaldehida v vinu. Imenovana spojina je normalna sestavina vina, toda čim nižje jo držimo, boljše je za vino in manj ga je treba žveplati. Skoraj vsa ostala čiščenja delujejo oksidativno, edino droži obratno in umen kletar lahko ta poseg zelo koristno uporabi.

Droži lahko kombiniramo z aktivnim ogljem, posebno če se hočemo izogniti večjim količinam oglja. Zdrave droži ne absorbirajo vinskih vonjev, ker so z njimi nasičene, potegnejo pa iz vina nevinske, tuje vonje, kar je zaželeno. Najprej torej dodamo oglje, ki pobere iz vina nekaj tujih, nekaj vinskih vonjev, droži odvzamejo še tuje vo-

njave, kolikor jih je ostalo, in vrnejo vinu vinske vonjave, ki jih je ogljje vzelo. Vin, ki imajo bolezn, povzročene z bakterijami (cink, mlečni cink...), ne smemo čistiti z drožmi. Isto velja za vina, ki imajo nizko skupno kislino, recimo pod 6 g/l, ali vina z ostankom sladkorja. Nasprotno vsa vina z višjo skupno kislino reagirajo na čiščenje z drožmi zelo pozitivno. Majhna vina, to je vina iz najkvalitetnejših sort ali iz grozdja, ki je zelo obrodilo, se lepo popravijo, če jih obdelamo z drožmi kvalitetnejših vin. Obratne variante ne priporočam. Droži dodamo od 8 do 10 l na hektoliter vina. Mešanje mora biti temeljito. Propeklar se pri tem najbolj obnese. Manj od 5 l droži na hektoliter ne da zaželenega učinka. Pretok mora slediti kmalu potem, ko se droži sesedejo, v vsakem primeru pa v roku do 10 dni. Zopet naj povem, da fenomen čistil temelji tudi na električnem naboju. Droži imajo negativen naboj, beljakovinske in sluzaste snovi pa pozitivne. Vemo, da se snovi z nasprotnim nabojem privlačijo, zato pride do večjih kosmičev, ki padejo na dno sode in vino se zbistri. Če nam torej vino po enem tednu, ko smo mu dodali čistilo, ostane še motno, ne čakajmo, ampak očistimo ponovno s čistilom, ki ima nasproten električni naboj od predhodnega. Svetujem pa vedno predposkus v malem, recimo v enem litru prozorne steklenice, če nimamo menzure. Pomnimo: negativen naboj imajo naslednja čistila: droži, agar, tanin, bentonit, kremenčeva kislina idr. pozitiven naboj imajo: želatina, jajčni beljak, ribji mehur idr.

mag. JULIJ NEMANIČ

ABANKA D. D. LJUBLJANA

VEZANE VLOGE PRINAŠAJO VISOKE OBRESTI

PONUDBA ZA NOVE VEZANE VLOGE

znesek v din	letna obrestna mera		
	nad 1 mesec	nad 3 mesece	nad 6 mesecev
od 1.000 do 25.000	24%	29%	30%
od 25.001 do 50.000	26%	31%	32%
od 50.001 do 100.000	27%	32%	33%
nad 100.001	28%	33%	34%

UPOKOJENCI, KI BODO PREJEMALI POKOJNINO NA HRANILNO KNJIŽICO ALI TEKOČI RAČUN V ABANKI, LAHKO PO UGODNEJŠI OBREŠTNI MERI VEŽEJO TUDI NIŽJE ZNESKE

znesek v din	letna obrestna mera		
	nad 1 mesec	nad 3 mesece	nad 6 mesecev
od 1.000 do 10.000	25%	30%	31%
od 10.001 do 50.000	26%	31%	32%

Vse opravke v zvezi z nakazilom vaše pokojnine bo uredila vsaka enota ABANKE v Sloveniji. Obiščite nas, skupaj bomo poiskali najboljšo rešitev

POSEBNA PONUDBA ZA DEVIZNE VARČEVALCE, ZA VLOGE, VEZANE NAD 3 MESECE

vrsta vloge	letna obrestna mera
DEM	7,25%
ATS	8,25%
CHF	7,75%
USD	7,75%
ITL	9,00%

Ko vezava poteče, sredstva prenesemo na vpogledno vlogo.

VSEM VARČEVALCEM ŽELIMO PRIJETNE PRAZNIKE IN USPEŠNO NOVO LETO 1991!

**ABANKA
BANKA PODJETNIH LJUDI**

Dinar kar za polovico precenjen?

Kaj menijo vodstveni delavci IMV o tečajni politiki — Z leti v IMV manj zaposlenih — Renaultov neuspeh na Češkem priložnost za nas

NOVO MESTO — Tiskovna konferenca, ki jo je ob praznovanju 35-letnice za dopisnike domačih časopisov in avtomobilskih revij pripravilo vodstvo IMV, je že bila v marsičem značilna za to veliko korporacijo. Predvsem je značilno to, da je bilo na njej slišati kar tri jezike, saj so direktorji delniških družb poleg slovenskega jezika govorili še v srbohrvaščini in nemščini. Že to kaže, kako močan mednarodni značaj dobiva IMV, čeprav, kot je v uvodu poudaril predsednik poslovnega odbora Marjan Anžur, je prava evropskost IMV v nesporni in jasni usmeritvi k evropski kakovosti v vseh pogledih.

Predsednik Anžurja so s svojimi referati o nastanku, rasti, sedanjem stanju in nadaljnjih načrtih svojih delniških družb dopolnili direktorji Pavle Noč iz Revoza, Andreas Poschacher iz Adrie caravan, Mitja Novak iz Tovarne posebnih vozil in Jovo Stupar iz Tovarne avtomobilskih delov in servisne opreme Beli Manastir. Stanje v teh delniških

družbah je precej različno, saj se Adria caravan ubada s precejšnjimi težavami — direktor Poschacher je ravno te dni oddal sanacijski načrt z različnimi možnimi variantami rešitve, ki naj bi ga sprejeli v prvi polovici januarja — medtem ko Revoz načrtuje za prihodnje leto še nadaljnje povečanje proizvodnje. Skoraj vsi ugotavljajo presežek zapo-

slenih, ki ga bodo morali prej ali slej na ta ali druga način odpraviti.

Novinarje so seveda zanimali nekateri konkretni odgovori. Tako je bil zanimiv tisti, ki ga je dal Marjan Anžur na vprašanje, za koliko bi moral po njegovem dinar devalvirati, da bi izvozniki zopet zadihali. Petdeset odstotkov, se je glasil odgovor. Vodstvo je tudi zatrdilo, da ne namerava, vsaj za sedaj ne, reševati vprašanje prezaproslosti z direktnim odpuščanjem, pač pa z naravnim odlivom in upokojitvami. Kar se poslovnih odnosov z Jugoslavijo tiče, je Anžur zagotovil, da IMV dela, kot da bo Jugoslavija ostala skupaj, in da tudi tam, kjer so razmere na trgu motene, svojim kupcem zagotavlja enakopravne pogoje, saj dolgoročno verjame v prevlado razuma. In še eno vprašanje: bo neuspeh Renaulta, da bi prodrl v češko Škodo, dolgoročno še okrepil pozicije Renaulta v Jugoslaviji? Odgovor je pritrdilen.

T. JAKŠE

ODPRTA PISARNA LDS NOVO MESTO

NOVO MESTO — V sredo, 19. decembra, je bila volilna seja članic in članov občinskega odbora liberalno demokratske stranke Novo mesto. Izvolili so svet občinskega odbora stranke, za novega predsednika pa je bil izvoljen mag. Boštjan Kovačič. Seje se je udeležil tudi Mile Šetinc iz republiškega vodstva stranke liberalnih demokratov, ki je predstavil aktivnosti stranke. Na seji je bil sprejet dogovor, da bo imel občinski odbor LDS Novo mesto na svojem sedežu v nekdanji stavbi družbenopolitičnih organizacij v Kettejevem drevoedu 3 vsak ponedeljek od 13. do 17. ure odprto pisarno za vse člane in somišljenike stranke, da bodo zvedeli vse, kar jih zanima.

PIONIRJEVA HIŠA ZA TRBOVŠKOVE

NOVO MESTO — V ponedeljek, 24. decembra, se je na Primožu pri Ljubnem v novo hišo vselila družina Trbovšek, ki je ostala brez doma v poplavih v začetku novembra. Hišo jim je zgradil in opremil novomeški GIP Pionir. Več prihodnjic.

UREJANJE DOKUMENTACIJE

ELICA SKENDEROVIC

Veseli božič in srečno novo leto!

Z. L.-D.

Zavarovalnica je šla na svoje

Ustanovna skupščina samostojne delniške zavarovalne družbe zavarovalnica Novo mesto — Spremembe na boljše — Janez Novak v. d. direktorja

NOVO MESTO — V četrtek, 20. decembra, so predstavniki delničarjev ustanovitelj na ustanovni skupščini v Novem mestu osnovali novo samostojno delniško zavarovalno družbo Zavarovalnica Novo mesto, ki je nadomestila dosedanje Dolenjsko območno skupnost Zavarovalne skupnosti Triglav. Za oblikovanje začetnega varnostnega sklada in drugih skladov oz. sredstev družbe so izdali 2.500 ustanoviteljskih delnic; vrednost vsake je 10 tisoč din. Skupščina je imenovala tudi 15-članski upravni odbor Zavarovalnice, na čelu katerega je Karel Vardijan.

Obvezno preoblikovanje dosedanjih zavarovalnih skupnosti do konca letošnjega leta je predpisal zakon o temeljnih sistema premoženjskega in osebnega zavarovanja. V Dolenjski območni skupnosti je prevladalo stališče, da ob preoblikovanju ne morejo pristati na to, da bi postali del enovite zavarovalne organizacije. S tem bi namreč izgubili status pravne osebe in lasten žiro račun, sredstva in premoženje pa bi morali združiti z ostalimi območnimi skupnostmi. Čistih računov v tej skupnosti že sedaj ni bilo, iz Dolenjske se je tudi odlovala veliko (okrog milijon mark letno) tu zbranega zavarovalnega denarja.

Proti popolni stopitvi s centralizirano zavarovalnico so bili tudi v mariborski in koprski območni skupnosti zavarovalne skupnosti Triglav, dolenjsko pa je v takšnem stališču podprla tudi Območna gospodarska zbornica. Ker pa pripravljen in sprva podprt predlog o petih samostojnih zavarovalnicah, ki bi

bile potem ustanoviteljice »krovne« zavarovalne organizacije, ni dobil podpore v poslovnem odboru Triglava in predvsem v manjših območnih skupnostih, so se v Novem mestu odločili za samostojno zavarovalnico, organizirano kot delniško družbo.

Dobri rezultati, ki jih je območna skupnost dosegala v 13 letih obstoja, pa naj bi bili garancija za uspešno poslovanje tudi v bodoče. Zavarovalnica Novo mesto ima solidno materialno podlago za dobro delo, 8 let staro poslovno stavbo v Novem mestu, štiri lastna predstavništva, center avtomatske obdelave podatkov, racionalno organizacijo. Tudi kadrovsko niso ravno šibki. Portfelj zavarovanj obsega okrog 1.100 družbenih organizacij, ki imajo sklenjenih preko 32 tisoč zavarovanj in okoli 141 tisoč zavarovanih, sklenjenih v zasebnem sektorju.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Tri desetletja pokroviteljstva

Pokroviteljstvo Jugotekstila Impexa nad suhorskimi šolami traja že 30 let in je že zgodaj prešlo v lepo prijateljstvo in vzajemno naklonjenost

SUHOR — Prejšnji torko so na prisrčni slovesnosti na suhorskem osnovni šoli proslavili 30-letnico pokroviteljstva ugledne ljubljanske firme Jugotekstil Impex nad belokranjsko šolo. Tako dolgo, zlasti pa tako lepo, koristno in prijateljsko sodelovanje je svojevrsten dosežek ne samo v Beli krajini in na Dolenjskem, ampak sploh v Sloveniji. V tem primeru ne gre samo za golo, formalno pokroviteljstvo uspešne firme nad majhno šolo, ampak so si stiki kaj kmalu prerasli v veliko prijateljstvo, v lepo medsebojno navezanost.

Eden od iniciatorjev pokroviteljstva pred 30 leti, Momir Vuković, ki je ob tej priložnosti prejel najvišje občinsko priznanje, plaketo občine Metlika, je v svojem govoru celo dejal, da se je leta 1960 »začela naša ljubezen, ki traja že 30 let. Nikoli se ni ohladila, vedno je bila topla in pristna«. V teh 30 letih se je Jugotekstil Impex res izkazal kot pozoren in radodaren pokrovitelj.

Proslave ob 30-letnici pokroviteljstva se je udeležil tudi generalni direktor Jugotekstila dr. Tone Hrastelj. Ob tej priložnosti je radodarni pokrovitelj šoli podaril kamkorder ter sliko Dore Ple-

Denar so vzeli — analiz ni

NOVO MESTO — Pred kratkim naj bi občinski izvršni svet potrdil koncept Zavoda za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje za nadaljnjo pripravo analiz razvojnih možnosti, predvsem separatnih študij o demografiji in delovnih mestih ter o oskrbnih dejavnostih, za potrebe srednjeročnega družbenega plana za obdobje 1991—95. Sprejel je vsebinsko, rokovo in kadrovsko zasnovano obeh separatov in za vodjo celotnega projekta imenoval direktorja Zavoda Bojana Mikica, oceno stroškov za pripravo analiz pa je zavrnil.

Ugotovljeno je bilo, da je Razvojnoraziskovalni center Novo mesto maja letos že dobil plačane 90 odstotkov cene za pripravo srednjeročnega družbenega plana občine Novo mesto. Doslej je bila izdelana le metodologija in vsebinska opredelitev posameznih separatnih študij analize razvojnih možnosti, zbrana pa je bilo tudi del potrebne gradiva za nadaljnje delo in to je vse. Skratka, večino že plačanega dela naj bi zdaj namesto RRC naredili v Zavodu, občinski proračun pa naj bi zadevo še enkrat plačal. Izvršni svet na to seveda ni pristal, od RRC bodo zahtevali izpolnitev pogodbenih obveznosti.

Razvojnoraziskovalni center Novo mesto je sicer že dlje časa v precejšnjih skripcih. Že leto 1989 je zaključil z izgubo, ki je bila skoraj dvakrat tolikšna kot celotni prihodek, rdeče številke je kopicil tudi letos. Sicer životari naprej, saj vendar dokaj dobro stoji z avansi za izdelavo raznih projektov, ki pa običajno kasnijo. RRC se še ni preoblikoval v podjetje, kljub veliki izgubi in vse večji zasebni konkurenci mu večja elastičnost oz. prilagajanje trgu ne gre najbolje od rok. Sanacijski program je bil narejen z levo roko, kar jim je lahko v sramoto, saj so v RRC vendar sami strokovnjaki. O prihodnosti RR se je občinski izvršni svet sicer pripravljen pogovarjati šele — a to mora biti prav kmalu — na osnovi zaresnega sanacijskega programa in programa reorganizacije v podjetje. Ne namerava dopustiti, da bi se v RRC zaposleni kadri kar porazgubili, toda naročje za netržno učenje ne nikakor ne misli biti.

Z. L.-D.

PA SO GA LE DOČAKALI — Letos so bili obrazčki otrok v vrstah na tudi druge, kjer so se v tem prednovoletnem času še pričela srečanja z dedkom Mr. zom, še posebej veseli, saj se je veliko govorilo, da je dedek umrl, da so ga naglani nazaj v Rusijo in še marsikaj. Dedek je prišel in prinesel darila. V novomeškem Domu JLA je v soboto in nedeljo obdaril skoraj 2000 otrok in jim pripravil lep program, ki so ga spleti plesalci baletne skupine Glasbene šole, mladi igralci iz osnovne šole Grm z igrice Sapramiška in drugi. Ta čas dedek že potuje s svojim novoletnim kamionom po krajinskih skupnostih novomeške občine. Še danes in jutri zvečer se bo ustavil tudi na Glavnem trgu v Novem mestu, potem pa se bo za leto dni poslovil. (Foto: J. Pavlin)

Obveščanje — strošek ali potreba?

V občini izhajajo le še 4 tovarniška glasila

NOVO MESTO — Gospodarske težave in nujnost zmanjševanja vseh vrst stroškov je marsikje med prvimi občitili interno obveščanje po podjetjih. Nekdaj so se skoraj vsa podjetja ponajša z internimi glasili, ob katerih so imeli še razne informatorije, informativne biltenne, oglasne deske ipd. za obveščanje delavcev o dogajanju v podjetju in delno tudi zunaj tovarniškega dvorišča. Z naganjanjem samoupravljanja — kakšno je bilo, je drugo vprašanje — pa so se marsikje hoteli na hitro in kratkovidno znebiti prav tega »stroška« in danes je število tovarniških glasil močno okleščeno.

V novomeški občini izhajajo zdaj redno glasila IMV, Krke, Laboda in Gorjancev. Prvi dve izhajata enkrat mesečno, slednji dve pa na tri tedne. IMV-jev K. Ur je bil v prvem polletju še stiri najstrednjak, sicer pa imajo ob njem še druge publikacije. Le nekaj številk na leto, do pet, imata glasila Komunale in Obrtnega združenja, vendar izideta vsako leto v podobnih razmikih in je torej na njiju računati.

Do polletja sta mesečno izhajali tudi glasila GIP Pionir in Novolesa, potem pa sta izidnili. Pionir bo zdaj sicer izdal novoletno številko glasila, ki bo posvečena obletnici podjetja, verjetno pa je glasila že dokončno mrtvo, čeprav ga formalno še niso ukinili. V Novolesu sedaj izhajajo le interne informacije in je vprašanje, kdaj bo in če sploh bo interno glasilo ozivilo. Letos je bilo ukinjeno tudi glasilo Gozdnega gospodarstva, ki je imelo poldrugo desetletje dolgo tradicijo in je bilo eno boljših.

Da interno obveščanje delavcev vendar ni le nekakšen luksuz in nepotreben strošek v časih samoupravnega socializma, ampak vendar tudi potreba in korist v ostrih tržnih časih, po svoje dokazuje to, da v Sloveniji v zadnjem času spet začnejo izhajati nekatera glasila, na primer Iskre, ki so bila pred časom ukinjena.

Z. L.-D.

LUČI — Odkar je Glavni trg tako razkošno novoletno razsvetljen (tako je tudi prav), smo imeli v našem uredništvu težave z elektriko. Nekako do osme so bili računalniki mrtvi ali na pol živi, slika na monitorjih se je opotekala kot alkoholik na martinov. Telefon je deloval kot v vojnih razmerah. Potihem in tudi na glas smo krivili elektrike, ki so razpeljali lučke po trgu. Ti so svojo krivdo odločno zanikali. V hiši smo dali napraviti na desetne merite, vendar je še vedno brlelo in ne svetilo. Vendar se ne da ničesar skriti. Ko so nas pet dni po prijavi okvare telefonale obiskali poštari, so ti (kaže, da je zadrega zaradi zamude premagala stanovsko solidarnost z elektriki) povedali, da je vse skupaj migotalo, brbotalo in crkavalo zato, ker je neki genij napacno priključil »venec luči, ki tako drzno plezajo po rotovžu. Resnica nas je tako razveselila, da smo poštarjem odpustili pet (5) dni zamude.

PLEBISCIT — Ljudsko glasovanje za samostojno in neodvisno Slovenijo je uspel. Novomeški socialisti, ki so sicer v opoziciji, so plačali godbo na pihala, ki je meščane budila in jih vabila volit. To gotovo ni vplivalo na rezultat plebiscita, lepo pa se sliši, da kdo misli tudi na take malenkosti.

SILVESTROVANJE — Delavci Novomeškega silvestrovanja so letos iz njim znanih razlogov za nobeno hrano in pijačo na tem svetu niso hoteli udeležiti silvestrovanja firme Šmarjeških Toplicah. Obupano vodstvo je gladilo, objubljal, vendar nič. Nekaj udeležbe je vseeno bilo. Na silvestrovanje so hoče noče morali tisti, ki so jim letos pripadle jubilejne nagrade. Če vodstvo Novotehne za vsako ceno želi imeti objudeno silvestrovanje, naj jubilejne nagrade spremeni v vsakoletne. Potem bodo vsako leto rajali vsi delavci. Če bo denar dovolj velik.

Ena gospa je rekla, da je na plebiscitu dan v našem mestu vihrala tudi nekaj jugoslovanskih zastav. Nič hudega, enkrat mora biti zadnjič.

PROBLEMI OB EVROPSKEM DELOVNEM ČASU

NOVO MESTO — Tudi v novomeški občini se vse več podjetij odloča za prehod na evropski delovni čas oz. na tisto, kar pri nas pojmujemo kot tako. Že pred časom so ga uvedli v IMV Adria pa v Gorjancih s 1. januarjem jim nameravajo slediti. Pionirju, v IMV Revoz, sčasoma verjetno še kje. Odveč je poudarjati, da se vodilniki v teh podjetjih ne zdi vredno o tem nikogar obvestiti, na primer vrstec, ki naj bi poskrbel za podaljšano varstvo za otrok staršev, ki delajo po »evropsko«. Stihijski uvažanje evropskega delovnega časa skrta prinaša s seboj precej problemov, jih bo treba nekako rešiti, usmeritve za bi morda lahko bile celo vseslovenske. V kratkem pa nameravajo največje v občini poskušati rešiti na skupnem sestanku vodstev podjetij, ustanov, ki se jih ta zadeva neposredno tiče, in občinske uprave.

Sprehod po Metliki

BELO KRAJINO BO TREBA PREIMENOVATI V ČRNO, kajti vse več črnih zakolov živine, a tudi tako imenovani črni odlagališči najrazličnejših odpadkov ne manjka. Za slednje je malo kva tudi občinska skupščina, ki se sprejela odloka o obveznem organiziranem odvozu smeti, odpadkov in vse drugega iz vasi v metliški občini. Do tega imajo odpor tudi vaščani, saj vedo, komunalno podjetje Metlika ne bo odvažalo nesnage zastoj. Pa drugače ne bo. SAŠO MURTIČ IN ANDREJ SENICA sta prejela na nedavnem kvizu CE in mi — bil je v podzemeljski osnovni šoli — znak vzornega voznika. Nič se ne temu čudil, če zapišem, da sta tako SAŠO kot Andrej miličnika. Andrej Senica je lo komandir metliške miličniške postaje. Lepo vas prosim: kdo drug kot »oblasten« naj bo vzoren?

VELIKO PRIPOMB JE SLIŠATI IN RAČUN buldožerja, ki ure in ure brez dela na edini metliški sanitarni deželu, so nji. Strokovnjaki iz metliške komunale trdijo, da tako mora biti. Zaradi inspekcije in inspektorjev. Buldožer mora sprosti grinjati odpadke, ki jih podjetja in komunala dovažajo tja. Če buldožerja samo krat ne bi bilo na mestu, bi sledila vsiljena kazni. Komunale pravijo tudi, da buldožer vzdržal dlje, če bo manj delal. Loka, ki verjetno velja tudi za človeka, in kateri so se je oprijeli kot pijanec ploč. DRAGI BRALCI, to je letošnji Sprehod po Metliki. Pisec vsakotedenskih novic se vam zahvaljuje za potrpežljivo mislijo, da se bomo morali počasi le vaditi tudi na kakšno pikro besedo. Hvala je lepa reč, ostra beseda pa tudi. Zato smo se navezavali tudi borili. Pa sre in predvsem pogumno v novo 1991. (T. G.)F

Mnoge neznanke

Črnomaljši o davkih

ČRNOCELJ — Ko je na seji črnomaljske občinske skupščine pretekli petek tekla beseda o predvidenih spremembah sistema javnih financ ali, bolj razumljivo, o novih davkih, ki se nam obetajo, ni bilo od nikogar — če izjava direktorja Uprave za družbene prihodke — slišati nikakršnih pihal na račun predvidenih sprememb.

Predvsem pa delegati niso mogli dognati, kaj je tisto, zaradi česar odgovorni pravijo, da bo davčni sistem poenostavljen. V črnomaljski občini je sedaj 7 tisoč davkoplačevalcev, če bo sprejet zakon o dohodnini, pa jih bo 13 do 14 tisoč. Čeprav avtorji novih zakonov zatrjujejo, da bo v prihodnje gospodarstvo razbremenjeno, pa so v Črnomlju prepričani, da bo prav nasprotno, še posebno slabša pa se piše kmetijstvu, od katerega bi po ocenah občina v prihodnjem letu dobila skoraj trikrat več davkov kot letos. Črnomaljši so očitno najbolj obležali v želodcu zakona o dohodnini, ki naj bi za pridnost in skrbnost kaznoval z davki tiste, ki so si z odrekanjem, na primer, zgradili hišo, medtem ko tiste, ki so denar porabili za užitek, nihče še vprašal ne bo, kam so dali denar, kaj šele, da bi jih obdavčil.

Sicer pa se je Črnomaljšem vse skupaj zdela ena sama velika neznanica.

M. B.-J.

Drobne iz Kočevja

VSE DRSI IN PADA — Standard pada. Podobno je z gospodarstvom, ki tudi gre rakovo pot. V zadnjem obdobju je bilo sploh veliko padavin, da so naprej kar tedni dni delavci PTT črpali vodo iz jaskov, kjer imajo telefonske napeljave. Tako zaradi padavin več dni niso delali telefonisti. Padata pa zdaj še sneg in temperatura. Žal pa pade s kamionov premo peska in soli.

JAPONČKI PRIHAJAJO — V Kočevju kot gobe po dežju rastejo tudi prodajalne avtomobile. Zdjaj smo dobili še prodajalno japonških avtomobilov Nissan v Bračevcih ulici. Zvedeli pa smo, da bo v treh mesecih isti zasebnik uredil v Kočevju še servisno delavnico za nissane in prodajalno rezervnih delov.

VSE PRODAJA — Zasebne in druge prodajalne na vse načine vabijo kupce, predvsem z letaki, ki jih je polno Kočevje. Na nekem listku smo prebrali, da ta in ta občan prodaja ali zamenja za avtomobil "cegu". Kaj je to cegu, pa uganete, ko preberete, da gre za 3.000 komadov, in spoznaš, da bo to najverjetneje opeka. Tako nekateri mučijo slovensčino ali pa nje mučijo slovensčina.

Ribniški zobotrebci

ODVEČNO PREPRIČEVANJE — Razprave o skupnem nastopu pred plebiscitom na zadnji seji občinske skupščine praktično ni bilo. K mikrofonu je prišel le eden delegat iz ITPP in dejal, da si je bil on in večina Slovencev na čistem o plebiscitu že pred 10 in več leti. "Ni nas treba imeti za nezrele in preprečevati ali vabiti na referendum z gozbo in baklami."

PEKA PA NI — V Loškem potoku bi radi zgradili pekarno pa ne bo nič, ker nimajo peka. Kruh vozijo zdaj sem iz Kočevja in Dobropole. Kupci so z oskrbo zadovoljni.

KONKURENCA SE POZNA — V Loškem potoku imajo zasebno in družbeno trgovino. Kupci so zadovoljni, ker je zdaj izbira večja in še cene so nižje.

CIGAV JE KULTURNIDOM — Počeli smo, da je kulturni dom v Loškem potoku dotrajal in neprimeren za uporabo, pa tudi o zamislih, da bi ga podrl in na njegovem mestu zgradili novega. Zdjaj pa nam je prišlo na uho, da bo treba prej razčistiti, čigav je sploh dom in prostor, na katerem stoji. Po nekaterih podatkih naj bi bilo vse skupaj last Cerkve in se lahko dogodi, da ga bo treba Cerkev vrniti.

Trebanjske iveri

»LOJZE, DRŽ SE!« — Lojze Peterle je na domačem pogovoru v Trebnjem zapel občinstvo najlepšo čestitko, ki jo je prejel ob izvolitvi za predsednika izvršnega sveta. In sicer: ko je bil na nekem obisku v Idriji, je prišel k njemu možakar, za katerega je premier pozneje slišal, da je bil v tujski legiji, in katerega je na lastne oči videl, da je bil že precej »utekočinjen«. Majava figura je torej pristopila h gospodu Peterleju in rekla neposredno človeško: »Mater, Lojze, drž se!«

MEDDRŽAVNA — Ali bo ali je ne bo, so razvedeni tudi Trebanjci, ko poslušajo in govorijo o načrtovani gradnji dolinskega kraka avtomobilske ceste od Ljubljane proti Zagrebu. Bi jo Slovenija kar morala zgraditi, je ocenil neki občinski parlamentarec, saj bo ta cesta povezovala nič manj kot dve državi prestolnici.

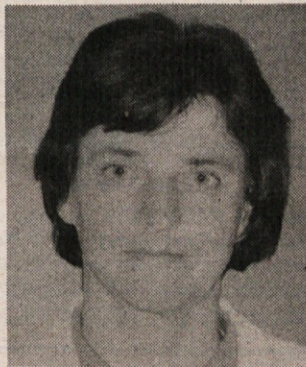
STROGOŠT — Lojzeta Peterleta so zadnjič v Trebnjem vprašali, kako gleda na zdravilne metode dr. Janeza Ruglja, ki dne dni doživlja tudi novo medijško rehabilitacijo. Lojze Peterle je Rugljev pristop ocenil za dobro šolo. Vseeno je ta metoda obseja nekako nepopolna. Neuradno smo namreč zvedeli, da dr. Rugelj nerad sprejema paciente iz svojega izvornega okolja. Nihče ni prerok v svoji domovini.

Tudi Rdeči križ je brez denarja

V Kotu kljub temu srečanje starostnikov

KOT PRI SEMIČU — Krajevna organizacija Rdečega križa Kot-Brezje je ena od treh v semiški krajevni skupnosti, velja pa za eno bolj uspešnih ne le v krajevni skupnosti, ampak v občini nasploh. Kar 400 rednih plačnikov članarine šteje, mnogi so zelo delavni, predvsem pa velja pri tem omeniti požrtvovalni 15-članski odbor.

»Delo naše organizacije, ki je še posebej zaživelo v zadnjih letih, se kaže zlasti v skrbi za stare in bolne ljudi. Teh pa je kar precej, saj imamo samo starostnikov, ki so že dopolnili 70 let, več kot 70,« pravi predsednica krajevne organizacije Kot-Brezje Tatjana Jakša. »Te ljudi še posebej obiskujemo ob novem letu ter žene še ob 8. marcu. Doslej smo jim vedno pripravili tudi darila, a letos to ne bo mo-

Tatjana Jakša

goče, ker nimamo denarja. Žal se vsesplošno pomanjkanje kaže tudi na tem področju. Seveda pa obiskov marsikomu niti ni toliko darila, kot mu je do tople, prijazne besede, pozornosti,« pravi Tatjana.

»Toda čeprav je stiska za denar pri naših ljudeh precej velika, nam je uspelo zbrati skoraj 11 tisoč dinarjev za poplavljenca,« pravi zadovoljna Jakša, ki ne pozabi omeniti, da se kljub pomanjkanju ne nameravajo odreci srečanju krajanov, starih nad 70 let, ki so ga letos že drugič samostojno pripravili. A ne le zato, ker takšna srečanja v črnomaljski občini niso ravno običaj, temveč zato, ker mnogi ostareli vse leto živijo v pričakovanju tega snidenja, in če bi z njim prenehali, bi bilo razočaranje preveliko.

M. B.-J.

Bela krajina ne terja avtonomije

Po besedah socialistov bi radi le status, ki Belokranjcem gre

ČRNOCELJ — Tukajšnja Socialistična stranka je že na novembrski seji zborov občinske skupščine predlagala, naj bi se eden od bodočih zborov republiške skupščine imenoval deželni, v njem pa naj bi bila Bela krajina samostojna dežela. Na seji občinske skupščine, ki je bila pretekli teden, pa so socialisti svojo pobudo še razširili, in sicer so predlagali, naj njihovo zamisel obravnavata izvršna sveta črnomaljske in metliške občine. Če bosta pobudo sprejela, naj bi pripravila gradivo, ki naj bi ga obravnavale vse stranke v obeh občinah in obe skupščini, prav pa bi bilo, da bi bile o tem obveščene tudi republiška skupščina in matične stranke v republiki.

Socialisti v svoji pobudi poudarjajo, da z njo nikakor ne mislijo na zapiranje Bele krajine, še manj pa na tradicijo kakršnih koli republik. Dajejo jo le zato, ker menijo, da bi na ta način tudi Bela krajina lahko postala bolj neposredno prisotna v državi Sloveniji. »V povojnem času so Belo krajino omenjali le v zvezi z NOB, drugače pa je bila pozabljena. Menimo, da bi nova organizira-

nost koristila povezovanju v Beli krajini, navzven pa bi z ambiciozno politiko, ki bi gradila tudi na kulturni in naravni identiteti Bele krajine, dežela dobila enakopravnejši status, ki si ga Belokranjci zaslužijo,« so med drugim zapisali socialisti.

Sicer pa so socialisti namenili tudi kanček kritike v zvezi z njihovo pobudo sredstvom javnega obveščanja. Razen Dolenjskega lista, ki je po njihovem mnenju o pobudi pisal korektno, ostali mediji namigujejo na zahtevo po avtonomiji in povezujejo pobudo z viniško republiko. »Ob pretiranih poudarkih v naslovih novinarskih prispevkov o Srbih v Beli krajini se poraja strah, da bomo prebivalci dežele ob Kolpi morali neprestano dokazovati, da smo Slovenci in da priznavamo slovensko vladu,«

TITO IN KARDELJ SE UMİKATA

ČRNOCELJ — Glede na pobudo tukajšnjega Demosa o odstranitvi slik Tita in Kardelja iz prostorov občinskih upravnih organov in kipa Tita iz sejne sobe, je izvršni svet sprejel predlog, da se slike obeh mož na kulturnem način odstranijo s sten in shranijo v ustreznem prostoru. Na njihova mesta pa bi, glede na finančne možnosti, obesili umetniška dela domačih avtorjev, ki jih v črnomaljski občini ni malo. Glede kipa Tita, ki stoji v sejni sobi, in za katerega so se delegati na novembrski seji odločili, da ostane na svojem mestu, pa so pretekli teden menili, da za sejno sobo velja isti red kot za vse druge prostore v občinski stavbi. Demos pa je še dodal, da bi morali, glede na to, da bo do naslednje seje občinske skupščine Slovenija že samostojna, iz sejne sobe poleg Titovega kipa odstraniti tudi jugoslovansko zastavo, tako da bi bila od simbolov v njej le še slovenska trobojnica.

PODPORA AMERIŠKIH SLOVENCEV

ČRNOCELJ — Silvester Mihelčič, ki se je pred kratkim vrnil z gostovanja po Severni Ameriki, je na seji črnomaljske občinske skupščine — tudi sam je njen delegat — spregovoril nekaj besed o tem, kako Slovenci v Ameriki gledajo na dogajanja v Jugoslaviji. Poudaril je, da ljudje moralno sicer podpirajo težnjo Slovencev po osamosvojitvi, vendar pa jih je po drugi strani tudi strah za usodo svojcev, ki jih imajo v Sloveniji, toliko bolj, ker ne vedo, kako bo na osamosvojitve najsevernejše jugoslovanske republike reagirala vojska in ostala Jugoslavija nasploh.

OPREMA ODPRLA MOTEL JEZERO — »Oprema« Kočevje je dokaj uspešno zaključila poslovno leto in to proslavila z otvoritvijo razširjenega motela »Jezero« ob Rudniškem jezeru. V priložnosti so uredili recepcijo, v nadstropju pa turistične sobe, ki so ne le najlepše v tem delu Dolenjske, ampak tudi najodobnejše opremljene. Ob tej priložnosti so pripravili še razstavo nekaterih svojih novih izdelkov, kot ponjave za tovarnjake in osebne avtomobile, premične garaže, nadstreške itd. pa oblike iz protaksa. Na fotografiji: s svečanosti ob otvoritvi prenovljenega in razširjenega motela. Po otvoritvi je na srečanju s poslovnimi sodelavci, člani kolektiva in drugimi direktor Božidar Zajc predstavil Opremo in njene načrte; podelili pa so tudi jubilejne nagrade dolgoletnim članom kolektiva. (Foto: Primc)

PLEBISCIT IN OBČINSKI PRORAČUN

RIBNICA — Na pol uradna in na pol svečana je bila seja zborov občinske skupščine Ribnica 20. decembra. Na njej so sprejeli izjavo o skupnem nastopu za uspeh plebiscita, spremembo proračuna občine in odlok o finansiranju javne porabe v prvem trimesečju 1991. Med razpravo o povišanju proračuna in javni porabi so odborniki vpraševali: »Od kod bomo to denarje jemali? Bolnika je lahko ozdraviti, mrljica pa ne moreš, in če gospodarstvo umre...« ali pa: »Inles se trese, Riko se maje, Donit je pred bankrotom, Pletenina...« in še: »Sem proti vsakemu povišanju pa je manj iz gospodarstva. Jemati je treba tam, kjer denar je in ni dobro porabljen. Na primer: za JLA je dodatni 3-odstotni davek, ona pa nas drži za vrat in mi naj jo še financiramo?« Nekateri so zahtevali tudi pojasnila o posameznih postavkah. Proračun je večji, ker so se poviševale plače bolj, kot je bilo načrtovano, zato so vsi tudi vsi prispevki od plač. Obseg proračuna določa republika, ki je odobrila povišanje za rast življenjskih stroškov. Republika je odstopila tudi del prometnega davka. Presežek v proračunu pa bo porabljen za odplačilo posojil za prenovu šole v Sodražici.

SKRB ZA DEDIŠČINO

ŠENTRUPERT — Potrebno je narediti načrt prostorskega razvoja, hkrati pa moramo ugotoviti, kaj je dobrega v arhitekturi v Mirenski dolini in kaj od tega bi veljalo ponuditi kot model za bodočo gradnjo v tem prostoru. Za gradnjo po tem modelu pa bi morala kaj primakniti tudi družba. V tej smeri so razpravljali na okrogli mizi o trških naseljih v Mirenski dolini, ki je bila 20. decembra v učilnici šentrupeškega župnišča. Več v naslednji Prilogi.

poudarjajo socialisti ter pripominjajo, da so tri vasi, v katerih živijo Srbi, le delček Bele krajine, glede na izjave teh prebivalcev pa se tudi z njihove strani nimajo ničesar bati.

M. B.-J.

ČESTITKA

Izvršni odbor kluba upokojenih delavcev rudnika Kanižarica želi svojim članom in članom kolektiva zdravo in srečno 1991. leto!

POPLAVLJENCA NA OBISKU — Olga Vršnik in njen mož Andrej Kranjc, ki jima je neurje podrla hišo, zdaj pa jima jo gradi kočevska občina, sta se 20. decembra ogledala v Kočevju pri zidariju, sprejela pa sta ju tudi predsednik občinske skupščine Kočevje Mihael Petrovič in predsednik občinskega izvršnega sveta Lado Lenassi. Zakonca sta se zahvalila za hitro pomoč in povedala, da gradnja hiše lepo napreduje kljub neprestanemu slabemu vremenu (dež, sneg, mraz) in da bo v kratkem pod streho. (Foto: J. Primc)

V PUGLEDU VESELO V NOVO LETO

KOČEVJE — Hotel Pugled Kočevje je v zadnjih mesecih pripravil več zanimivih in zabavnih prireditev, ki so bile dobro obiskane. To se pozna tudi pri organizaciji silvestrovanja. Medtem ko so za lansko silvestrovanje prodali le 70 vstopnic, so jih za sedanje že do 18. decembra preko 100. Rezervacija velja 430 din, vanjo pa je vračunan bogat silvestrski menu. Igral bo okrepiteljski ansambel Obzorje, za humor in zabavo pa bo skrbel še »Kočevski šlager«.

Šest mesecev krajša negotovost

Naročila v Agrostroju

ŠENTRUPERT — Statistiki so na podlagi izračunov o gibanju slovenske industrijske proizvodnje povedali med drugim tudi to, da so industrijska podjetja vse manj zadovoljna z obsegom naročil. Vsako podjetje, ki mu gre vsaj malce bolje, kot so sporočili statistiki, je lahko zadovoljivo. Če spada v kovinsko-predelovalno branžo, katere težak položaj je pravzaprav nedavno povzročil javno in skupščinsko razpravo o razmerah v industriji, velja to še toliko bolj.

V Agrostrojevem obratu v Šentrupertu so glede dela za zdaj zadovoljni, saj imajo po besedah vodje obrata naročil za 6 prihodnjih mesecev. V glavnem gre za srednje velike serije, kar je ugodno že z vidika stroškov na proizvod.

Obrat je nekoliko razširil proizvodni program z izdelavo premičnih namakalnih naprav, t.i. tefonov, katerih prodajni trg je še zmeraj odprt, k širitvi zmogljivosti pa gre priti tudi kupljeno tračno žago za

AGROSTOJ — Obdelava ulitkov

razrez paličnega materiala. Glavni dela poteka še naprej na napravah v livarni, ki bo letos predvidoma naredila 180 ton aluminijevih izdelkov. Širitev oziroma premik livarne v Prelesje klub omenjeni osrednji vlogi te tehnološke celote so zaenkrat v Agrostroju Šentrupert odložili. To so sicer odločili sami v lastni hiši, vendar so to storili pod težo pretekle in sedanje inflacije in začaranega finančnega kroga, ki izhaja iz nje, ter slabih razmer, ki vladajo v panogi.

L. M.

Jasen odgovor in nova vprašanja

Seja skupščine občine Trebnje — Soglasje z dodatkom k predlogu za občinsko smetišče — Razlika v ceni slabše in boljše vode — Varovanje izvirov

TREBNJE — Med temami, ki so jih obravnavali in »obravnavali« delegati na zadnji seji občinske skupščine v Trebnjem, sodi v vrh javnega zanimanja načrtovano smetišče v Globokem in delegati so se urejanju tega posvetili največ. Obravnavali so tudi nekatere druge teme.

Delegati so dobili zagotovilo, da bo globoko smetišče izključno deponija za potrebe sedanje občine Trebnje. Pri tem so soglašali z neko podrobnostjo, in sicer, da bi na smetišče v Globoko lahko dovažali tudi odpadke iz krajevne skupnosti Dole, ki leži v litjski občini. Pred sprejetjem sklepa so sicer dosti obširno spraševali. Franci Smolci se je v imenu trebanjske krščanske demokratske stranke zanimal, kako je na načrtovanem smetišču poskrbljeno za morebitne velike poplave, kako bo potekalo sortiranje odpadkov in ali drže govorice

o več kot občinski deponiji. Menil je, da bi morali imeti sedanji lastniki zemljišč, kjer bo smetišče, prednost pri vračanju te zemlje v prvotno rabo. Zavzel se je za pravično odškodnino, sicer pa je soglašal z izbrano lokacijo. Delegati so sprejeli predlog odloka o ureditvenem načrtu občinske deponije komunalnih odpadkov.

Za kdaj drugič so preložili sprejem odloka o dobavi pitne vode. Odprtih vprašanj je bilo za tokratno sklepanje preveč, zadevajo pa tako kakovost vode kot lastništvo naprav. Bruno Gričar se

je pri tem vprašal, ali ne bi bilo smiselno zaračunavati za slabšo vodo nižjo ceno kot za kakovostnejšo. Pogovarjali so se tudi, kakšen red naj velja za priključevanje novih odjemalcev na že zgrajene vodovode.

Prišlo je do zapleta, ki so ga izza mize delovnega predsedstva elegantno zgladili, vendar pa tudi izbrsali iz življenja. Delegat KS Mirna Marko Marn je namreč sporočil mirensko nasprotovanje gradnji delavnic za delo pod posebnimi pogoji, vendar mu nekako niso dovolili, da bi povedal podrobnosti. Po besedah Cirila Pungartnika, predsednika SOB Trebnje, je dopis, iz katerega je v razpravi izhajal delegat, KS Mirna naslovljena na izvršni svet in ne na skupščino.

M. LUZAR

Kako so Brežice postale bogate

Sadovi naivnosti

BREŽICE — Brežičani se niso prav nič razveselili podatka, da bodo med 15. občinami, ki ne bodo deležne odstopilnega prometnega davka. To pomeni, da se bo ves prometni davek, ki ga bodo pobrali v občini, stekal na republiko, nazaj pa ne bo niti enega samega odstotka.

Kar težko je razumeti, od kod tako nenadna uvrstitev občine med 15 najboljših po dohodkih, saj vsak, ki tu živi, prav dobro ve, da se ni nič spremenilo na bolje. Še lansko leto se je kar 70 odst. v občini pobranega prometnega davka vračalo spet nazaj Brežičanom.

Odstopljeni prometni davek ima pomembno mesto med občinskimi proračunskimi viri, zato ni čudno, da so Brežičani odločili narediti vse, da ga spet pridobijo. Tako bodo v kratkem zahtevali sestanke pri predsedniku republiške vlade, da bi zadevo razjasnili. Resda se je po dveh letih delež prihodkov iz OD delavcev, ki samostojno opravljajo dejavnost, spet zvečal in so Brežice po tem prihodku med najmočnejšimi občinami v Sloveniji, vendar to gotovo ne more biti dovolj za veliko napredovanje po lestvici.

Od kod republiškimi ustanovam misel, da brežiška občina ne potrebuje odstopljenega prometnega davka? Če mislijo, da bodo na ta način nagradili na vseh področjih zadnje Brežičane, se motijo. Po vsej verjetnosti gre pri tej zadevi za neko drugo stvar. Brežičani priznavajo, da so napako naredili sami. Kot ponavadi so bili preveč pošten in so točno ter naivno navajali podatke o svojih prihodkih. Mogoče so s tem hoteli pokazati, da v občini vsaj nekaj le kaže na boljše. Zdej se jim je tak poskus obrestoval, seveda z negativnimi obrestimi. Tako so po novem bogatejši samo za spoznanje, da se dober gospodar ne pozna le po poštenosti, ampak predvsem po tem, koliko je preteklin in iznajdljiv. V Brežicah na žalost po tem niso nikoli kdove kako sloveli.

B. DUŠIČ

• Smo narod s kompleksom majnosti in oblast s kompleksom veličine. (Kreft)

Franc Čizmek

Kupna moč upada

KRŠKO — V teh dneh je v Nakupovalnem centru krške M—Preskrbe sicer večja gneča, vendar tamkajšnji trgovci še vedno niso zadovoljni. Prodaja upada, in to ne samo na račun zasebne konkurence, marveč tudi zaradi vse manjše kupne moči.

Nasproh je v blagovnicah prodaja bolj upadla kot v manjših prodajalnah, kar so opazili tudi v Ljubljani ali v Celju, ugotavlja vodja nakupovalnega Preskrbinega centra v Krškem Franc Čizmek. »V celoti je prodaja manjša za petino, najbolj pa se nam pozna padec prodaje pri tekstilu. V celoti je tekstil v dobrih starih časih predstavljal več kot pol našega izkupička, zdaj pa je padel pod dve petini. Da je tako, ni seveda nič čudnega, naši sosedje v Kovinarski so na primer pretekli mesec dobili dvakrat po 1600 din, in to vsi po vrsti, od direktorja do delavca. SOP, ki je nekdanji slovel kot izjemno dobra gospodarska organizacija, nam računov za hrano ni plačal celih devet mesecev,« pravi Čizmek. Tako se prodaja za malenkost poveča samo na plačilne dneve.

Čeprav je domača trgovina v veliko slabšem položaju kot avstrijska, ki lahko mizo in stole od Krivaja prodaja za 974 šilingov — natančno taka garnitura pa stane v Krškem več kot 4000 din — se v Preskrbi trudijo pomagati si s popusti. Zdej dajejo popuste za vsak nakup nad 1000 din, do novega leta bodo dajali 25-odst. popust za konfekcijo, podobno tudi za pohištvo. Vsi ti popusti pa veljajo le za gotovinska plačila.

J. S.

Če bodo programi, bo še kapital

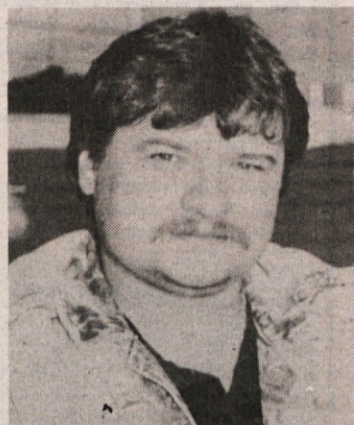
Brežičani bodo konkurirali za sredstva za intervencije v gospodarstvu in za demografsko ogrožena območja — Za začetek 8 razvojnih programov

BREŽICE — Čeprav še ni ustrezne zakonodaje, ki bi zagotavljala vire financiranja novih programov v gospodarstvu, Brežičani vendarle pričakujejo, da se bo za to razumno poskrbelo. Za začetek so na občini zbrali 8 obetavnih programov zasebnikov, ki so trenutno v postopku na sekretariatu za drobno gospodarstvo. Projekte so predstavili tudi republiški vladi, ki jih je zelo dobro sprejela, zato si zdaj obetajo še materialno podporo.

Drago Lopert, član občinskega IS in direktor davčne uprave, sodi, da so razvojni programi dobro pripravljani. Zanimivo je, da vseh 8 zasebnikov potrebuje sredstva za nove proizvodne prostore, medtem ko so si potrebne stroje ob različnih olajšavah postopoma že nakupili. Tako imajo vsi po vrsti zelo močne strojne parkje, a jim manjka delovni prostor, ki ga ni mogoče graditi vsako leto po malem.

Sofinanciranje novih programov, ki naj bi ponudili 70 do 80 novih delovnih mest, išče 6 zasebnih podjetij in dva obrtnika. Podjetje GAMA potrebuje halo za kooperacijska dela in trgovino, TKI Globoko prav tako prostore za

razširitev proizvodnih zmogljivosti, medtem ko išče papirna galerija EVROSTYLE vložek za ustanovitev mešane družbe za proizvodnjo papirnih izdelkov in za izgradnjo poslovnega prostora. Med novimi programi je tudi

Drago Lopert

podjetje FARMATIN, zasebna mlekarja z možnostjo predelave 10.000 litrov mleka na dan in proizvodnjo mlečnih izdelkov. Tudi ostali podjetji in oba obrtnika potrebujejo nove hale: za

servisno, trgovinsko dejavnost in proizvodnjo avtokozmetike (Filipčič); za proizvodnjo tangencialnih diskov, av-

• »Naša občina si bo prizadevala pridobiti tudi sredstva na osnovi zakona o intervencijah v gospodarstvu (na razpolago bo 700 milijonov DEM) in zakona o demografsko ogroženih območjih, kjer bo na razpolago 500 do 900 milijonov dinarjev. Ravno zaradi tega smo nekaterim podjetjem že pomagali pripraviti razvojne programe in oblikovali vzorec, po katerem jih pripravijo, in konkurirajo za pridobitev republiških sredstev. Nove razvojne programe je potrebno čimprej dostaviti skupščini občine Brežice, da bi na osnovi posameznih projektov lahko pripravili občinski razvojni program,« opozarja Drago Lopert.

tomatskih sklopov in za revizijske preglede lokomotiv (Pangerčič); za proizvodnjo strojnih postrojenj in za predelavo stropora za avstrijskega partnerja po že sklenjeni pogodbi (Blažević) ter za razširitev proizvodnih kapacitet delov za automobile Renault 5 podjetja IMV Revoz (Planinšek).

B. DUŠIČ

NEMET RAZSTAVLJA V BREŽIŠKEM DOMU JLA

BREŽICE — Pred dnevi so v tukajšnjem Domu JLA odprli razstavo del akademskega slikarja Branislava Nemeta. Na ogled je 24 del v akrilu in olju, izražajo pa slikarjev novi pogled na svet. Nemet je bil rojen v Vukovaru pred 59 leti. V Zagrebu je končal likovno akademijo, delal pri Zagreb-filmu, zdaj pa je zaposlen v Centru vojaških tehniških šol kot pedagog. Sodeloval je na mnogih razstavah ULUH-a, katerega član je, samostojno pa se je predstavil z 41 razstavami širom po Jugoslaviji.

B. H.

DRŽAVNA INOVATIVNOST — Član slovenskega predsedstva dr. Matjaž Kmecl in Odbora 57 mag. Igor Omerza (na sliki) sta na petkovi skupni seji sevniške občinske skupščine odbornikom govorila o plebiscitu, zatem pa tudi odgovarjala na številna vprašanja. Poudarila sta, da ta plebiscit ni uperjen zoper nikogar, ki nam hoče dobro, in da bo po plebiscitu potrebna tudi državna inovativnost. Kajti ne bodo mogoče evforične rešitve, ampak pretehtane, ker je vsaka lahko usodna. (Foto: P. Perc)

Kmetje in lovci bolj strpni

Dogovor o zmanjšanju škode v kmetijstvu

SEVNICA — Po razvoju dogodkov na petkovem zasedanju sevniške občinske skupščine, ko so dokaj umirjeno razpravljali o problematiki lovskega in kmetijskega v občini, kaže, da bodo lovci in kmetje le prišli do skupne rešitve, kako odpraviti vsako leto večjo škodo, ki jo povzroča divjad na kmetijskih površinah.

Predsednik Zveze lovskih druženj Posavja dr. Jurij Pesjak je povedal, da so lovske družine v sevniški občini do 15. decembra obravnavale skupno 235 primerov prijavljene škode in zanje izplačali 194.815 din. Daleč najvišjo izplačano škodo beležijo boštanjski lovci (75.384 din), sledi LD Zabukovje (40.000 din), LD Studenec (25.720 din), LD Tržišče (21.282 din) itd. Daleč največjo škodo povzroča divji prašiči in tudi srnjad. Do srede decembra so lovci odstrelili 111 divjih prašičev in 579 kosov srnjadi, pri čemer so že močno presegle svoje načrte. Damjakov so v tem času ustrelili 33, navadnih jelenov pa 7.

Pesjak, sicer odbornik iz vrst socialistov, je povedal, da so samo v zadnjem mesecu uplenili več divjih prašičev kot prej celo leto. To pa je omogočilo primerno vreme, se pravi sneg, ki je odkril sledi prašičev. Jože Kunšek, Franc Štirn, Tine Zu-

pančič in Julij Jeraj (Koalicija demosa in liberarne demokratske stranke) so menili, da bodo lovci po novem zakonu spet morali plačevati zakupnino kot nekoč. Opozorili so, da je k večji škodi prispeval tudi človek, predvsem Lovska zveza Slovenije s sporazumom o gojitvenih smernicah divjadi, ki so si ga lovci napisali »na svojo kožo«. Kmetje vse škode (domnevajo, da gre za kakšnih 30 odstotkov!) niti ne prijavljajo, ker nečisto biti priča dostikrat poniževalnim pogajanjem z lovskimi odškodninskimi komisijami.

• Po sklepu sevniške občinske skupščine bodo poslej komisije za ocenjevanje škode zaradi divjadi nevtralne (lovci so zatrjevali, da so bile že doslej, saj je zanemarljivo število pritožb kmetov za arbitražo občinske komisije, pa še ta ni prisodila bistveno večje odškodnine kot krajevna lovska komisija) in bodo v njej lovci, kmetje in gozdarji. Škodo bodo poslej prijavljali na krajevnih uradih oz. občinah in o tem le seznanjali lovske družine. Pristojni organi bodo spremljali zmanjšanje staleža divjadi, iz vsake zaščite pa bodo izvzeti divji prašiči.

Težko je, a na stečaj ne mislijo

Delavci kostanjeviške Iskre imajo dovolj dela in tudi plače še dobivajo

KOSTANJEVICA — Direktor kostanjeviške Iskre Peter Luštek pravi, da se razmere za gospodarstvo zaostrujejo iz dneva v dan, ampak on sam in tovarna industrijske elektronike še ne mečeta puške v koruzo. To pa pomeni, da v tej tovarni o kakšnem stečaju sploh ne razmišljajo. Pa tudi dela imajo več kot dovolj, zlasti za svoje tuje kupce, ki pa se zanimajo tudi za tesnejše sodelovanje.

Direktor Luštek je povedal, da je bil sprva navdušen nad Markovičevim programom, ko pa so začele naraščati cene vhodnih materialov in surovin, je šlo tovarni vedno slabše. Najhuje je seveda, da tovarna izvozi kar tri četrtnine svojih izdelkov in s tem ustvari komaj tretjino prihodka. »To lahko najbolj nazorno pokaže, kako precenen je dinar. Zdej obljublajo izvozne spodbude na neto devizni učinek, a s tem nas ne bodo rešili. Te stimulacije v državnih obveznicah so namreč v celoti izplačljive šele leta 2000. Če si jih daš izplačati prej, izgubiš 20 odst. na leto,« je povedal Luštek. Kljub vsemu vztrajajo pri izvozu, kajti tujega kupca ne pridobiš v kratkem času, izgubiš pa ga lahko čez noč in nikoli več se ne vrne, pravijo v tovarni. Da tako vztrajajo pri izvozu, vplivajo tudi razmere na domačem trgu. Domač trg je dobesedno razpadel, kajti v Srbiji ne prodajajo od blokade

naprej, pri ostalih pa se je rok plačila razveljavil na tri mesece in več. Tudi v Sloveniji se gospodarski položaj slabša iz tedna v teden. »Zato imamo tako kot ostali blokado žiro računa, a mislim, da se bomo izvlekli.«

ZAHVALE ZA POMOČ POPLAVLJENCEM

SEVNICA — Predsednica sevniške občinske skupščine Breda Mijović bo v petek, 4. januarja 1991, na priložnostni slovesnosti v kulturni dvorani sevniškega gasilskega doma podelila zahvale občinskemu štabu za civilno zaščito Sevnica ter vsem podjetjem, krajevnim skupnostim, gasilskim društvom in gasilskim enotam za požrtvovalno delo ob prvonojembrski poplavi. Sevniskemu Jugotaninu in radiu pa bodo izročili medaljo Dušana Kvedra-Tomaža.

Težave so, ampak 234 delavcev v kostanjeviški Iskri ima dela dovolj in v bližnji prihodnosti ne kanijo nikogar postaviti na cesto. Dosedanji rezultati te tovarne — samo v desetih mesecih letos so izvozili za več kot milijon dolarjev uporov — obetajo rešitev. Po novem letu bodo postali družja z omejeno odgovornostjo v holdingu Iskre, zanje pa se zanima tudi nemški partner. Pristaja na to, da kupi del fabrike, ampak le pod pogojem, da vodilna garnitura tudi kupi svoj delež. Tega denarja vsaj za sedaj dovoljno nimajo, so pa vsi zaposleni vložili v tovarno 100.000 DEM.

J. SIMČIČ

DOBER ODZIV KRVODAJALCEV

SEVNICA — Občinski odbor Rdečega križa je v letu 1990 presegel načrte na področju krvodajalstva. K temu je pripomogla tudi zadnja akcija, ko je prišlo na odvzem krvi 537 krvodajalcev, dejanskih odvzemov pa je bilo 501. Največ krvodajalcev je bilo iz Lisce.

Kazen za majsko predajo orožja

Sevniška občinska skupščina umaknila soglasje za komandanta OŠTO

SEVNICA — »Reagirane komandanta občinskega štaba teritorialne obrambe (OŠTO) Sevnica, se zlasti pa njegov odnos do skupščine, je pokazalo nekatere njegove osebnostne karakteristike, ki niso najbolj primerne za opravljanje tako pomembne funkcije. Predvsem pa je sporno slepo izvrševanje političnih ukrepov in njegov odnos do legitimnih organov, kot sta skupščina občine Sevnica in od nje imenovana komisija. Zato predlagamo skupščini občine Sevnica, da umakne soglasje za opravljanje funkcije komandantu OŠTO Sevnica Ivanu Božiču,« je sklenila t.i. Pesjakova komisija za ugotavljanje odgovornosti komandanta sevniških teritorialcev v zvezi s predajo orožja teritorialne obrambe.

In tak sklep je občinska skupščina v Sevnici pretekli petek po daljši in dokaj burni razpravi potrdila, in sicer šele po tajnem glasovanju, z 22 glasovi za, 8 proti in enim vzdržanim glasom.

Medzborovsko sestavljena komisija je, kot sta povedala njen predsednik dr. Jurij Pesjak in član Julij Jeraj, ugotovila, da je bil Božič dolžan oddati orožje TO v skladišče JLA v Cerkljah po spornem ukazu komandanta TO Slo-

venije. To je pojasnil tudi republiški sekretariat za ljudsko obrambo, čeravno je ta dodal, da »ukaza o premeštvu orožja ni mogoče kvalificirati izključno kot sestavni del poveljevanja«. Toda odbornike in komisijo je najbolj motila Božičeva izjava na seji skupščine 23. maja letos, ko je na vprašanje odbornika Alojza Zalaščka ml. odvrnil, da se ob predaji orožja ni ravnal v neki evforiji, ampak tudi na osnovi ocene političnega položaja, in da bi se ponovno odločil

enako kot tedaj. Božič poleg tega ni odgovoril na nekatera pisna vprašanja komisije, ki jih je posredovala županja. Odborniki so poudarjali, da je komandant OŠTO ne le vojaška, ampak tudi politična osebnost in kot taki mu ne oni niti ljudje na terenu ne zaupajo več. Očitno so mu tudi nekooperativnost s sevniško vlado pri racionalizaciji občinske uprave in da je imela tudi komisija za izdelavo varnostne ocene probleme z njim. Odbornik Franc Sotošek je trdil nasprotno, da uživa Božič zaupanje OŠTO, katerega član je tudi on sam, in se vprašal, kdo je bil kaznovan za tisto, česar (še) ni storil. Podobno je namreč pojasnil v svojem zagovoru Božič, ko je komisiji očitil, da ga je že vnaprej obsodila, ko ga sploh ni povabila na pogovor. Za komandanta se je zavzela tudi županja, a brez haska.

P. PERC

Sevniški paberki

MARKE — Navkljub pomani mark smo se s kančkom strahu in upsrucu ter nekaj dinarji v žepu vendar tili raziskovanja resnice o najstarejši in znanem sevniskem gostinskem lokot smo objavili v tej rubriki v pištevilki. Moramo priznati, da so nam stili postregli z dobrim plzenskim pčeskim sirom, medtem ko o kakšni ni (kakor se po češko reče gospodje posebnimi nalogami ni bilo ne du sluha. Je pa podjetni gostinec le p da morebiti že po novem letu uteg boljšati ponudbo svojim cenjenim stom, toda ker ne mara reklame, kajmo, kaj se bo iz tega izcinilo.

BLAGAJNA — Naš vse bolj sva in popularni kolega Alfred Zelenič, drugim tudi predsednik Zeleniške in tajnik sevniške podružnice bivše venske kmečke zveze (zdej ljudske kel), precej da na svoji image. »Zeleni fred pravi, da mu je od marca uspelo je sestala občinska komisija za vankat okolja, ki pa žal ni bila odprta za jate in Zatrjuje tudi, da so bili Zeleni vseh ne načelo javnosti, tudi ob nedavnem s ku strankarskih pravkov pred pletom, za katerega smo novinarji zveč ko rekoč pet pred dvajsetjo, in da te drže taki sestanki tudi v bodoče« do mogli postati nekdanja zloglasna ordinacija, čeprav si nekoč želi pr Fredi nam je tik pred prazniki še z da mu je po dolgotrajnem bojevo sevniško občino na sodišču je uspelo dobora osušil občinsko blagajno.

ČRN NASLOV

Žal se moram v imenu vodstva DO Novoteks odzvati na članek v Dolenjskem listu z dne 20. 12. 1990 z naslovom »Mehki« stečaj Novoteksove Tkanine.

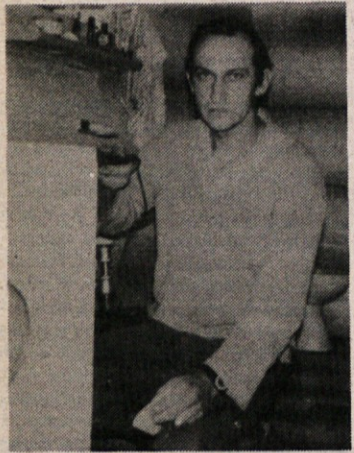
Predpostavljam, da je novinar(ka) prisostvoval(a) seji izvršnega sveta dne 12. 12. 1990, vendar mislim, da je nedopustno iz posameznih diskusij in razmišljanj za naslov izbrati najbolj črno in senzacijsko. S takšnim načinom obveščanja je povzročena Novoteksu velika škoda v poslovnem svetu dolenjske regije in tudi širše, da ne govorim o dodatnem vzmirjanju Novoteksovih delavcev, ki v teh težkih časih pridno delajo.

Bolj pošteno in konstruktivno bi bilo, če bi napisali, da je celotna tekstilna panoga v podobnih ali večjih težavah in da ima Novoteks program, ki ga moramo s kadrovskimi orepovitvami hitreje in dosledno izvajati.

Srečno v novem letu!

V. d. glavnega direktorja:
Teodora Kovačič, dipl. oec.

V. D. dir. Tkanine:
Milena Žnidar, dipl. oec.

POD NAPETOSTJO — Boris Bohte iz Vojne vasi pri Črnomlju je pred nedavnim kupil Gorenjev pralni stroj, ko pa so začeli doma z njim prati, so z grozo ugotovili, da je ohišje stroja pod napetostjo. Ko si je Boris še bolj natančno ogledal svojo stvar, je ugotovil, da je v ohišju pralnega stroja, če ni priključen na ozemljitev, celo od 110 do 220 voltov napetosti. Zato je poklical Gorenjevega servisera, ki mu je pojasnil, da je to povsem normalno. Vendar se Bohte s to tolažbo ni mogel sprijazniti, čudi pa ga, kako to, da so lahko v tako znanem in renomiranem podjetju, kot je Gorenje, tako brezbržni, ko pa so vendar pri Bohetovih, če priključijo pralni stroj, v smrti nevarnosti.

Prispevki za poplavljenе

Koliko in kaj so zbrali v novomeški občini

Po podatkih občinske organizacije Rdečega križa Novo mesto o pomoči poplavljenecem se je v akciji, ki je tekla v sodelovanju s sredstvi javnega obveščanja, nabralo 1.044.679 din. Do 20. decembra je denar nakazalo 1.493 darovalcev omenjenega skupnega števila, kar v denarju pomeni 971.377 din. Rdeči križ je do tega datuma že tudi nakazal iz zbrane vsote v brežiško in krško občino po 200.000 din in v občino Sevnica 570.000 din. Poleg

tega so v 35 krajevnih organizacijah Rdečega križa v občini zbrali po gospodinjstvih 835.939 din, medtem ko posamezna vplačila na občinsko organizacijo RK Novo mesto in prispevki učencev treh osnovnih šol znašajo 23.761 in 12.378 din. Na RK Slovenije so od tega že nakazali 850.000 din. Razen denarja so ljudje prispevali 32 jogijev, 6 posteljnih vložkov, 2 divana, vzmetnici in nočni omarici ter garderobno omaro, zakonsko posteljo, štedilnik, pralni stroj in zamrzovalno skrinjo. Pohištvo so prepeljali iz Novega mesta v zbirno skladišče v Ljubljani. Pri zbiranju in prevozu pohištva so nudili brezplačno pomoč z vozili, osebjem in skladiščni Kovinar Novo mesto, Pionir-TGE Novo mesto in Dolenjski blagovni center. Na OOR KS Novo mesto so sešeli prispevke, ki so jih aktivisti Rdečega križa zbrali po krajevnih skupnostih, in sicer so prispevali: Bela Cerkev 10.955 din, Brusnice 28.220 din, Bršljin 48.982 din, Birčna vas 22.150 din, Bučna vas 15.520 din, Center 2.470 din, Dol. Toplice 63.870 din, Dolž 8.855 din, Drska 28.028 din, Dvor 10.504 din, Gabrje 8.886 din, Gotna vas 15.767 din, Hinje 30.750 din, Kandija—Grm 8.590 din, Ločna—Mačkovec 11.950 din, Mali Slatnik 27.390 din, Mirna Peč 38.713 din, Majde Šilc 39.260 din, Mestne njive 17.761 din, Orehovica 15.952 din, Podgrad 16.696 din, Podturn 7.157 din, Prečna 14.000 din, Regrča vas 14.670 din, Straža 88.423 din, Stopiče 34.461 din, Šentjernej 22.942 din, Šmarjeta 22.530 din, Škocjan 46.529 din, Šmihel pri Novem mestu 11.357 din, Šmihel pri Žbku 7.330 din, Uršna sela 19.190 din, Žabja vas 25.820 din, Žužemberk 50.261 din. Skupaj: 835.939 din.

POPRAVEK

V prejšnji številki DL smo objavili seznam krajanov Valantičeve in Trdinove ulice v Novem mestu, ki so namesto cvetja na grob pokojne Danice Modic-Lakner, prispevali denar v Sklad za izgradnjo nove bolnišnice v Novem mestu. Med darovalci zaradi napake ni bilo objavljeno ime Lidi-je Cigoj. Za napako se opravičujemo.

Živ spomin na Jurija Levičnika

Ob njegovi smrti pred letom dni njegovo delo ni bilo pravično ocenjeno

Te dni mineva leto dni, odkar je umrl Jurij Levičnik, stvaritelj in dolgoletni direktor IMV. Bil je človek, ki ga je poznala vsa Dolenjska, Slovenija, Jugoslavija, poznali so ga evropski poslovni krogi. Dovolj velik razlog torej, da se mu vsaj z nekaj besedami skromno oddolžimo za vse tisto, kar je dal in zapustil dolenjskemu človeku. In tega ni tako malo; IMV daje danes kruh več kot 6.500 delavcem.

Spomnimo se: Jurij Levičnik se je leta 1955 z vso energijo, poln načrtov in zanesenosti lotil dela v takratnem novomeškem Agroservisu, ki je imel 34 zaposlenih. Do leta 1981, ko je bil prisiljen zapustiti IMV, se pravi v pilih 26 letih, je Levičniku s premišljenim in vztrajnim delom uspelo za jugoslovanske razmere ustvariti veliko industrijsko podjetje, ki še danes temelji na takrat zastavljenih programih.

Rast sedanje IMV se je začela s pogumno Levičnikovo odločitvijo, da v Agroservisu začne sestavljati gospodarska dostavna vozila (EKV). Levičnik je znal s sebi lastno prepričljivi-

vostjo navdušiti mlače entuziaste za kreativno in ustvarjalno delo. V Agroservisu je začel s tem strokovno rasti bister in marljiv dolenjski človek.

Kakšnega formata gospodarstvenik je bil Levičnik, lahko presodimo po tem, da je v zelo kratkem času po tem odločen in uspešnem začetku presenil svoje sodelavce s predzno in na videz neuresničljivo idejo: ustvariti lastno konstrukcijo dostavnega vozila, ki bi ga sami izdelovali. Levičnik je vnovič uspel: leta 1960 je prvič v Jugoslaviji stekla serijska proizvodnja doma skonstruiranega vozila. Tega leta je nastalo tudi novo podjetje: »Industrija motornih vozil Novo mesto« ali kratko: IMV. Levičnikove smele ideje, lastna domača pamet in pridne dolenjske roke so samo v dveh letih doživele medna-

rodno potrditev. Že leta 1962 je IMV svoje prve kombije izvozil v Avstrijo na Češko, Dansko in Švedsko. To je bil prvi jugoslovanski izvoz domačih avtomobilov na zahodna tržišča. Kombi iz Novega mesta je bil že takrat v mnogih pogledih enakovreden večini tovornih vozil v zahodni Evropi.

Podoben revolucionarni je bila Levičnikova ideja, na podlagi katere je v IMV zrasla proizvodnja počitniških prikolic. Uspela je prva prikolica, uspela je druga in uspelo so vse nadaljnje. Prve adrije so bile namenjene zahtevnemu švedskemu tržišču, od koder so bliskovito prodrele v vso zahodno Evropo. Vrsti uspešnih Levičnikovih potez je pripeljala do tega, da je bila ADRIA že konec šestdesetih let uveljavljena blagovna znamka v vseh državah zahodne Evrope.

Se bi lahko nizali kronologijo Levičnikovega ustvarjanja, vendar to najbrž ni potrebno, saj jo dobro pozna sleherni razgledani Dolenjec. Namesto tega pa je treba pošteno reči, da je bil Levičnik na drugi strani za mnoge tudi kontraverzna osebnost. Očitno so mu avtoritarnost, celo avtokratstvo. Toda nikoli mi niso mogli očitati nepotizma. Levičnik je bil pač direktor, ki je zahteval popolno disciplino, vestnost pri izpolnjevanju nalog in celo pokorščino, toda v isti sapi je delavca spoštoval veliko bolj od mnogih njegovih političnih nasprotnikov, ki so hlinili skrb za delovnega človeka, kar pa jim je bila zgolj fasada, za katero so zganjali samoupravni fundamentalizem.

Levičnik je umrl pred izdihom komunizma v Sloveniji, zato je utemeljeno moč trditi, da njegovo delo ni bilo pravično ocenjeno. Če se prav spomnimo, smo ga pokopali pravzaprav z zmerjanjem. Zdaj, po letu dni, ko se po-

spešno ousesamo petinštridesetletnih zablod, ko se v temeljih spreminjajo vrednote družbenega sistema, ko se skratka življenje normalizira, je moč tudi na Levičnika gledati normalneje.

Levičnik je gradil in vodil IMV, kot da bi bil njegova osebna last. Njegove nasprotniki, ki so se namnožili zlasti po obračunu s Kavčičem, so mu prav to najbolj zamerili. Nikakor niso mogli preboleti njegovega trmastega vztrajanja pri centralističnem konceptu organizacije in vodenju IMV. Skladno s svojimi tozdrovskimi zablodami in atomizacijo delovnih organizacij, ki naj bi okrnila moč in ugled »velikih« direktorjev, niso mogli doumeti, da Levičnik pravzaprav ni mogel ravnati drugače, kot je pač ravnal. Niso videli, da je »tehnokratski« Levičnik zgolj izhod v sili, slab, vendar nujen surogat organske rasti kapitala z znanim lastnikom. Danes, ko se tudi pri nas ve, kakšne so ekonomske zakonitosti, ko je jasno, kaj je kapital, kaj delo, kaj znanje itd., to moramo videti. Moramo vedeti, da je bil pragmatik, ki je zelo dobro videl, kam nas peljejo utopiistične zablude dogovorne ekonomije. In pošteno mu je treba priznati, da je vedel, da je podjetje lahko le podjetje in nič drugega. Boljševizem svinčenih časov, ki je tudi v podjetju videl vzvod svoje oblasti, v njegovem direktorju pa svojega komisarja, seveda nikoli ni mogel preboleti takšne Levičnikove drže. Bilo je torej le vprašanje časa, kdaj ga bodo spodnesli. Sredstev niso izbirali. Levičnik sam je v nekem intervjuju tik pred smrtjo dejal, da so bili nekateri zaslepljeni pripravljeni iti celo tako daleč, da bi uničili tudi IMV, samo da bi lahko obračunali z njim. Prav zato je tudi popustil in leta 1981 odstopil s položaja direktorja IMV. Nedvomno je tudi on delal napake in imel slabosti, kot jih ima pač vsak človek, toda nekaj mora biti jasno: Levičnik ni padel zaradi svojih napak in slabosti, temveč zaradi ideološke zaslepljenosti in neumnosti časa in prostora, v katerem je živel. Največji dokaz za to je vse tisto, kar je ostalo za njim na eni, in tisto, kar je ostalo za kardeljan-skimi pismouki na drugi strani. To pa je samo razlog več za vprašanje: kje bi bile meje Levičnikovega ustvarjalnega uma in dela, če bi imel to srečo, da bi lahko živel v okolju, ki bi spoštovalo eno temeljnih človekovih pravic, to je pravico do ustvarjanja?

V nekrologu ob Levičnikovi smrti smo zapisali: »Slovinci v svoji zgodovini nimamo kraljev, še poštenega plemstva ne. Imeli pa smo in imamo kralje duha, trdega dela in širokega srca, ki kraljujejo kot kiparji, arhitekti in tudi kot gospodarstveniki. Eden teh kraljev duha in dela je Jurij Levičnik. Zapustil nam je tri sporočila: Prvo sporočilo je delavnost in vestnost. Samo tisto, kar je rojeno v naporu uma in rok, bo ostalo in obrodilo sad. Drugo sporočilo je samozavest. Ta in zdrav pogum sta pogoj za uspešno in kreativno ustvarjanje. Zadnje sporočilo je, da se moramo učiti pri naših kraljih uma in dela. Samo tako lahko oblikujemo svobodno in srečno življenje sebi in našim ljudem. Danes, po letu dni, ko obhajamo 35. letnico IMV in ko smo se Slovenci odločili, da končno vzamemo lastno usodo v svoje roke, se še toliko bolj zavedamo bogastva Levičnikove zapuščine.

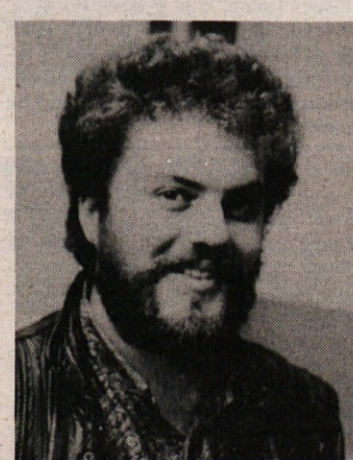
Njegovi sodelavci

Prvo sporočilo je delavnost in vestnost. Samo tisto, kar je rojeno v naporu uma in rok, bo ostalo in obrodilo sad. Drugo sporočilo je samozavest. Ta in zdrav pogum sta pogoj za uspešno in kreativno ustvarjanje. Zadnje sporočilo je, da se moramo učiti pri naših kraljih uma in dela. Samo tako lahko oblikujemo svobodno in srečno življenje sebi in našim ljudem. Danes, po letu dni, ko obhajamo 35. letnico IMV in ko smo se Slovenci odločili, da končno vzamemo lastno usodo v svoje roke, se še toliko bolj zavedamo bogastva Levičnikove zapuščine.

Zadnje sporočilo je, da se moramo učiti pri naših kraljih uma in dela. Samo tako lahko oblikujemo svobodno in srečno življenje sebi in našim ljudem. Danes, po letu dni, ko obhajamo 35. letnico IMV in ko smo se Slovenci odločili, da končno vzamemo lastno usodo v svoje roke, se še toliko bolj zavedamo bogastva Levičnikove zapuščine.

Zadnje sporočilo je, da se moramo učiti pri naših kraljih uma in dela. Samo tako lahko oblikujemo svobodno in srečno življenje sebi in našim ljudem. Danes, po letu dni, ko obhajamo 35. letnico IMV in ko smo se Slovenci odločili, da končno vzamemo lastno usodo v svoje roke, se še toliko bolj zavedamo bogastva Levičnikove zapuščine.

Njegovi sodelavci

BOŽO MIRT

V komaj v 25. letu je izgubil življenje Božo Mirt. Mirno je zaspal v garaži v avtu in jutraj ga je našla mrtvega njegova dobra izvoljenka. Nagajala sta mu srce in zelo visok pritisk, česar pa ni jemal dovolj resno. Bil je vzoren sin, brat, sodelavec in dober prijatelj, športnik in dobrodošel v gasilski česti. Izučil se je za električarja. Povsod, kjer se je kaj delalo, je bil Božo zraven. Bil je delaven, kakor sta njegova oče in mama, in vedno nasmejan. Šport, nogomet in težki motorji so bili njegov konjiček. Imel je veliko prijateljev, ki se ga bodo vedno spominjali, poznala pa ga ne bo prijateljstva mala hčerka, ki jo je pestoval nekej pred usodnim trenutkom. V neizmerni želosti njegovih domačih, izvoljenke, sodelavcev, sorodnikov in stanovskih tovarišev smo se od njega zadnjič poslovili 17. decembra letos.

Vsi njegovi

Tekstilci in usnjariji protestirajo

Pismo dr. F. Bučarju

V sindikatu tekstilne in usnjarske predelovalne industrije ter v strokovnih združenjih tekstilne in usnjarske predelovalne industrije pri republiški gospodarski zbornici so napisali pismo dr. Francetu Bučarju, predsedniku Skupščine Republike Slovenije. V njem so med drugim zapisali, da se zaposleni v tekstilnih in usnjarskopredelovalnih podjetjih v Sloveniji skupaj s poslovnimi strukturo vsak dan sprašujejo, ali bodo jutri še delali. V pismu poudarjajo, da podjetja iz te panoge, ki zaposlujejo skoraj petino delavcev v slovenski industriji, zaključujejo letošnje poslovanje s tako slabimi rezultati kot še nikoli. Vse dosedanje analize so pokazale, da na položaj naših podjetij močno vplivajo »nenormalni« pogoji gospodarnjenja v našem okolju, ki so daleč slabši od pogojev, v katerih poslujejo konkurenti. Najbolj negativno vpliva naslednje: neravnovesno določenih zamrznjen tečaj dinarja (taka tečajna politika ob povečanju cen vhodnih materialov neto izvoznike še posebej v 2. polletju 1990 zanesljivo vodi v izgube prevelike obremenitve z davki in prispevki in v tem okviru še nadpovprečno obremenitve delovno intenzivnih panog; previsoke obrestne mere za kratkoročne kredite, s tem da imajo podjetja malo ali skoraj nič lastnega kapitala.

Veliko delavcev je danes na prisilnem dopustu in prejema zamenjane nižje osebnih dohodke, število blokiranih žiro računov raste in usoda zaposlenih in njihovih družin je negotova. Prčakujemo, da napovedana razprava o gospodarstvu v našem parlamentu bo obšla »nenormalnih« pogojev gospodarnjenja in s tem tudi problemov tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije in da bo parlament zadolžil izvršne organe oblasti za pravo in vodenje take politike, ki bi omogočila, da bo položaj podjetij in njih zaposlenih odvisen predvsem od njihovega znanja, dela in vplivov trg.

TUDI MI SMO POMAGALI

Učenci osnovne šole iz Sevnice smo odločili, da pomagamo vsem, ki jih je novembrski ujmi prizadela poplava. Vs učenec se je odredel 10 dinarjem. Nekaj rim se je to zdelo malo in so iz svojega pa dali več. Vemo, da je 10 din dandanes malo, vendar — iz malega raste veliko. Zbrali smo 11.274,50 din, ki smo jih slali skupščini občine Sevnica. Prepričani smo, da smo kljub skromnosti svojih prispevkov pokazali human odnos že odrasločajoči ljudje in da se nas bo moč kdo kdaj spomnil s tako toplino v srcu, smo jo pokazali mi.

VESNA PUČ
MARJETA AVGUŠTIN, 8.
novin. krogi
OŠ Savo Kladnik, Sevnica

Predsodki odveč

Antonija Janžekovič o svoji komisijski prodajalni

ČRNOMELJ — Sredi novembra je na Cesti padlih borcev v Črnomlju za obrtnim domom, Antonija Janžekovič odprla komisijsko prodajalno sicer prvo te vrste v mestu. Za ta korak se je odločila kljub temu ali p morda prav zato, ker je upokojenka. Sprejema in prodajo nova in rabljena oblačila, torbice, obutev, športno in otroško opremo ter tehnične predmete. »Ljudje so prinesli ponuditi veliko stvari, predvsem pa oblačila. Vendar mi doslej ni uspelo prodati tisto, ko rečejo niti ene stvari. Ne verjamem, da ljudje ne vedo za mojo prodajalno, sicer tudi ponudba ne bi bila tako velika. Najbrž tiči vzrok neke drugje. Očitno križa še ni tako velika, da bi odločili za poceni nakup rabljenih stvari, sicer se dobro ohranjenih stvari. Moja imajo tudi predsodek pred že posušeno obleko, a je povsem odveč, ker vse kemično očiščeno,« pojasnjuje Janžekovičeva.

Preden je pred leti odšla v pokoj, imela Antonija cvetličarno. Zato se odločila, da bo pred novim letom pravila in ponudila morebitnim kupcem tudi prikupne noveletne ikebe.

M. B.

Antonija Janžekovič

Je točka, na kateri se moraš odločiti

»Če bi Jugoslavija kot celota sprejela takšna evropska pravila igre, kot so politični pluralizem, demokracija, učinkovit tržni sistem, zaščita posameznikovih človekovih pravic, in se z njimi vključila v skupni evropski prostor, ne bi bilo potrebno razmišljati o odcepitvah in razdelitvah.« je poudaril dr. Janez Drnovšek, član Predsedstva SFRJ, na okrogli mizi, ki jo je v Novem mestu v predplebiscitnih dneh priredil Klub svobodna katedra. Nekateri najbolj zanimive dele pogovora je za objavo pripravil novinar Marjan Bauer.

Kako kot bivši predsednik Predsedstva Jugoslavije ocenjujete sedanjost jugoslovansko in v tem kontekstu tudi slovensko situacijo?

Drnovšek: »Ko sem prišel na položaj predsednika Predsedstva Jugoslavije, sem kot verjetno vsi Slovenci upal, da se bo dalo v času mojega mandata to državo preoblikovati-reformirati in jo na nek način tudi rešiti. Moj pristop je bil, da bi na treh glavnih področjih skušali dokaj hitro doseči premike, ki bi v dirki z nastajajočimi nacionalizmi in vedno večjimi medsebojnimi nasprotji le pomenili vsebinski prehod v novo stanje, postavili naj bi nova pravila igre, ki bi jim lahko rekli evropska.

Koncept je temeljil na tem, da hitro in do konca izvedemo ekonomske reforme. Skupaj z ZIS smo pripravili ekonomski program. Zvezna vlada ga je operativno izvajala, začeli so se tudi procesi politične transformacije, političnega pluralizma in večstrankarskih volitev. V času mojega mandata smo skušali intenzivirati naše približevanje evropskim integracijam, vključno z vrsto sprememb tudi sistemskih in zakonskih - kazenskih in drugih zakonov, ki urejajo individualne človekove pravice. Moram reči, da je nekaj časa kazalo, da nam bo v tekmi z negativnimi pojavi uspelo pravočasno speljati potrebne spremembe in da dokaj tvegana faza popolnega transformiranja ali razformiranja države ne bo potrebna.

Kdaj je prišlo do zasuka?

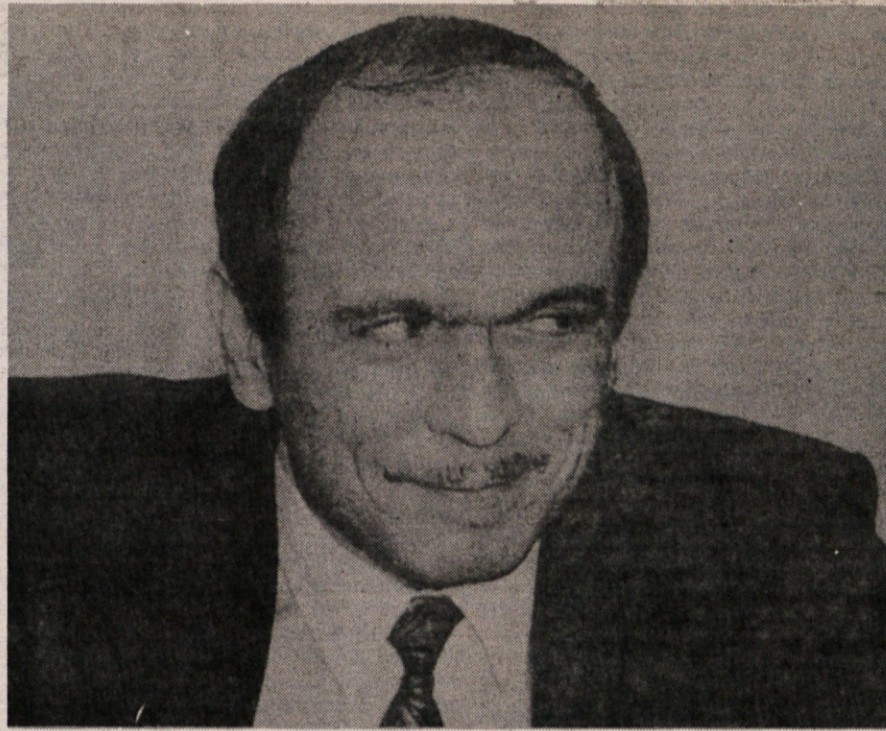
Drnovšek: »Do maja letos, ko nam je za silo uspelo urediti nekatera glavna žarišča, odpraviti izredno stanje na Kosovu, pomilostiti večino političnih zapornikov, ustaviti nekatere sodne procese, na primer proti Vlastiji, smo se zelo približali evropskim integracijam. Po tem

pa se je situacija na žalost poslabšala. Ponovno so se zaostri mednarodni odnosi na Kosovu, stopnjevanje srbske trde politike je povzročilo reakcijo na albanski strani. Politika dialoga in kompromisa je postala skoraj nemogoča. Odprla so se nova krizna žarišča - konflikti med Hrvati in Srbi v Kninski krajini, ob takšnem razvoju so se nakazovali podobni zapleti v Bosni in Hercegovini. Sporazumevanje med našimi republikami je postalo težje tudi zaradi dejstva, da so bile v Sloveniji in Hrvaški izpeljane večstrankarske volitve, drugod pa so se nanje šele pripravljali. V tem obdobju so se razlike v političnem in ekonomskem sistemu - poleg nacionalnih, zgodovinskih, kulturnih in verskih - med dvema deloma države še povečale.

Kje je meja teh zaostritev?

Drnovšek: »Če še malo ostanem v preteklosti, moram povedati, da je bilo v okoliščinah, ki sem jih bežno opisal, vedno težje optimistično razmišljati in delovati v smeri nove in uspešnejše jugoslovanske integracije. Pojavili so se drugi koncepti, zlasti koncept konfederacije, ki sta ga predstavili Slovenija in Hrvaška. Ta je temeljil na dejstvu, da so razlike med našimi republikami in narodi takšne in tolikšne, da ni mogoče zadržati obstoječega stanja integriranosti, torej federacije, ampak je potrebna nova povezava na temelju samostojnosti in suverenosti republik. Pri tem naj bi ta samostojnost vključevala vse potrebne varnostne mehanizme, ki bi pomagali prebroditi veliko medsebojno nezaupanje med našimi narodi, ki se je vzpostavilo v zadnjih desetih letih.

Očitno je namreč, da se v času jugoslovanske krize, ki je zelo intenzivna vsaj zadnjih deset let, ni zgodilo skoraj nič pozitivnega: imeli smo gospodarske težave, popolno stagnacijo političnega sistema, ni bilo sistemskih sprememb in resnih premikov za izboljšanje gospodarske učinkovitosti, zastala sta družbeni proizvod in življenjska raven, razvila se je inflacija. V takih okoliščinah so se poslabšali medsebojni odnosi, vsaka republika ali narod sta krivdo valila na drugega. Veliko energije se je usmerjalo v preračunavanje in medsebojne konflikte. To je dediščina, ki jo je težko premagati z nenadnim političnim dogovorom. V vseh republikah, predvsem pa v Srbiji, Hrvatski in Sloveniji, so v teh okoliščinah gradili na nacionalni državi, vsaka je skušala zmanjšati pomen zvezne države. Zvezni organi, zlasti ZIS, niso več imeli objektivnih možnosti za premagovanje takega stanja.

Kje so jugoslovanske republike danes?

Drnovšek: »Še vedno smo sredi prehodnega obdobja. Razplet pa je pred nami. Slovenija se je v taki situaciji in potem ko je izpeljala večstrankarske volitve - z njimi so drugod nekaj časa odlašali - odločila za predlog konfederacije in politiko postopnih korakov, ki bi Slovenijo zlagoma odcepili od Jugoslavije. Bilo je tudi nekaj enostranskih potez, ki so povzročile v odnosu do federacije nova konfliktna stanja. Vendar so tudi druge republike ravnale podobno, zlasti Srbija. Ta sicer v tej zvezi ves čas povzroča manj hrupa in govori, da je za jugoslovansko federacijo, nastopa kot njen zaščitnik. V dejanski politiki pa je ravno obratno, Srbi so izvedli vrsto potez, ki so okrepile samostojno srbsko državo ter zmanjšale pristojnosti in pomen jugoslovanske federacije.

Kako bi z današnjo vednostjo ocenili dosedanje ravnanje Slovenije?

Drnovšek: »Slovenija je najprej čakala na rezultate večstrankarskih volitev v ostalih republikah, da bi nato ocenila, kakšni so novi politični partnerji in ali je z njimi mogoče skleniti nov konfederalni sporazum. Šele na podlagi te ocene naj bi sprejela končno odločitev, ali popolna odcepitev ali konfederacija. Vmes se je situacija, zlasti ekonomska, slabšala, kar je v takšnih političnih okoliščinah tudi razumljivo. Na nek način so se spreminjala tudi mednarodna razmerja, nastali so nekateri notranji slovenski politični razlogi, vse to je pripeljalo do predloga za plebiscit. Ta naj bi bil osnova za vzpostavitev slovenske samostojnosti in suverenosti ter temelj za poskus takšnega ali drugega konfederalnega dogovora. Če bi med procesom razmejevanja odnosov z Jugoslavijo prišlo do sklenitve konfederalnega dogovora, bi bilo to pozitivno, če ne, je končni rezultat avtomatična popolna osamosvojitve in odcepitev Slovenije.

Najbrž z veliko takta in spretnosti.

Drnovšek: »Da. Interes Slovenije je, da ta proces izpelje tako, da bo za vse čim manj bo-

leč: zadržati je treba kar največ ekonomskih povezav in interesov z Jugoslavijo, zlasti jugoslovanski trg, zanimiv za slovenske podjetnike, obdržati je treba gospodarske povezave, kjer so interesi obojestranski, torej ne samo slovenski, ves proces pa speljati čim sporazumneje. Tudi sporazumna odcepitev ali sporazum o konfederaciji sta mnogo boljše kot konflikt odhod, saj je potrebno skleniti sporazum o vrsti materialnih zadev, na primer o deviznih rezervah, dolgovih in drugih pomembnih vprašanjih.

Kaj o vsem tem meni tujina?

Drnovšek: »Mednarodno okolje odcepitvam v zadnjem času ni preveč naklonjeno, lahko celo rečem, da je nenaklonjeno. Glavni razlog je v Sovjetski zvezi. Politični interesi zahodnih držav so usmerjeni predvsem v prizadevanja, da bi Sovjetska zveza kaotično ne razpadla. Odcepitev Slovenije bi povečala apetite baltskih in drugih sovjetskih držav ter republik. Sedanje kritično stanje v Sovjetski zvezi bi lahko prišlo v fazo, ko bi postalo velik faktor nestabilnosti ne samo za SZ, ampak tudi za Evropo. Iz teh razlogov je jasna in razumljiva orientacija zahodnih držav, da odcepitev ne opogumljajo, ampak jih skušajo zadržati. To je razlog, da predstavniki vseh držav poudarjajo svojo zainteresiranost za integriteto Jugoslavije, čeprav obenem trdijo, kako zelo so za to, da v Jugoslaviji tečejo demokratični procesi, nasprotujejo kakršnimkoli nasilnim ali prisilnim rešitvam in vsiljevanju volje enega drugemu.

Kakšen bi bil po vašem mnenju končni odnos tujine do odcepitve Slovenije?

Drnovšek: »Predvsem zahodne države bi se znašle v precepu med svojo načelno orientacijo, da vedno podpirajo demokracijo, samoodločbo ter pravico do nje, in med svojim pragmatičnim interesom, ki skuša stvari zadržati takšne, kot so, torej status quo v evropskih državah. Vendar si težko predstavljam, da bi Zahod, ki toliko poudarja svoje demokratične tradicije in vrednote, na primeru Slovenije rekel, da njihove demokratične vrednote ne veljajo, da štejejo

samo pragmatični interesi. Če bi namreč obveljalo to drugo, bi se lahko pokazalo in trdilo, da Zahod te vrednote uporablja samo kot političen element, ko mu to ustreza, sicer pa ne. Težko si predstavljam, da bi svet lahko pristal na tako stanje in kvalifikacijo. V končni fazi so odnosi v sodobnem svetu takšni, da mora demokratična odločitev, ki je ni nihče vsilil in ki so jo ljudje sami sprejeli, obveljati. Seveda pa je normalno, da slišimo vrsto opozoril o ekonomskih težavah, o težavah pri mednarodnem prebijanju, o tem, da bi se morali potruditi, da se sedanja država ohrani ali vsaj približno ohrani, priporočajo nam ohlapnejšo državno obliko itd.

Nekateri menijo, da ste do slovenskega plebiscita v določeni meri zadržani.

Drnovšek: »Z moje pozicije so včasih morali prisotni kakšni dodatni elementi. Že nekajkrat pa sem javno rekel, da glede odločitve o plebiscitu ni nobenega dvoma. Pravica do samoodločbe obstaja, prav tako do odcepitve. Ob tem je bilo bolj vprašanje, kdaj je primeren trenutek za plebiscit in na kakšen način ga izpeljati. Pripomnil bi, da je tudi zvezno predsedstvo, ki mu marsikdo upravičeno očita to in ono, že pred tremi meseci javno ugotovilo, da sedanja ustavna ureditev ne ustreza, da so potrebne nove rešitve, izreklo pa se je tudi za pravico vsake republike ali naroda do samoodločbe in odcepitve. Predlagalo je, da tiste republike, ki niso za povezavo ali ostanek v federaciji, izvedejo referendum ali plebiscit ter se na tej osnovi dokončno odločijo.

Slovenija je nekaj časa hodila po vmesni poti, po poti enostranskih korakov, s katerimi je izstopala iz federacije. Bila in je še v situaciji, ko je delno še v Jugoslaviji, delno pa ne več. To je zelo konfliktna situacija, ki poslovnem in drugim kakorkoli zainteresiranim ne daje jasne usmeritve. Seveda se je na neki točki potrebno odločiti. Ta odločitev je potrebna. Potem bo pot mnogo bolj jasna, po njej bo treba hoditi zelo konkretno, brez porabe energije za nepotrebne stvari.

Bilo je že nekaj plebiscitov. Na Cipru se je na primer večinski narod 95-odstotno odločil za odcepitev, vendar mednarodna javnost njegove volje ni spoštovala. Se to lahko zgodi tudi Sloveniji? Navsezadnje le potrebujemo potrditev v Beogradu.

Drnovšek: »Pričakujem, da bo mednarodna javnost na koncu priznala dejstva. Oklevanje pa lahko traja več ali manj časa. V zvezi z mednarodnim priznanjem Slovenije pričakujem več zapletov. Utegne priti celo do načrtovanega zavlačevanja, da bi se v tem času razčistila situacija v Sovjetski zvezi. V takšnem primeru bi bilo zelo veliko odvisno od tega, ali Slovenija glede odcepitve doseže ali ne doseže sporazum z ostalim delom Jugoslavije. Če bo sporazum glede ločitve dosežen, bo vsaki državi lažje priznati samostojno Slovenijo, ker to ne bo pomenilo avtomatskega konflikta z ostalim delom Jugoslavije. Glede tega je poučen primer Tajvana in Kitajske. Veliko držav Tajvana ni priznalo in ga tudi ne bo, ker je zanje Kitajska pomembnejša. Vprašanje je tudi, kako se bodo razvijale stvari s Hrvaško, poudarjam pa, da bi bilo v vsakem primeru bolje in hitreje, če se sporazumemo z ostalimi republikami. Precej težav bo, ko bomo delili premoženje. Srbija za zdaj ne nasprotuje slovenski opredelitvi, nasprotno, večkrat so jasno povedali, da je bolje, da Slovenija izstopi iz Jugoslavije, kot da drug drugega nerviramo in izgubljam energijo.

»Vsem želim veliko močnega in trdnega zaupanja«

Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar je 14. novembra praznoval 70-letnico življenja. Današnji visoki cerkveni dostojanstvenik je bil rojen na Grmadi v župniji Trebnje, bil je prvi med desetimi otroki. Po osnovni šoli v Trebnjem in gimnaziji v Škofjivih zavodih v Sentvidu nad Ljubljano je jeseni leta 1940 stopil v ljubljansko bogoslovno semenišče. Jeseni 1941 ga je ljubljanski škof postal v Rim, Šuštar je bival v Germaniku, filozofske in teološke študije pa je dokončal na Gregorijani. Naredil je licenciat iz filozofije in doktorat iz teologije. Oktobra 1946 je bil v Rimu posvečen v duhovnika, novo mašo je imel na praznik vseh svetnikov. Ko je leta 1949 dokončal študije, je odšel na zdravljenje v Švico. Škof v Churu ga je nastavil za kaplana v St. Moritzu. Tam je ostal dve leti. Od leta 1951 do 1963 je bil profesor filozofije in verouka na liceju Maria Hilf v Schwytzu, jeseni 1963 je postal profesor moralne teologije v bogoslovnem semenišču v Churu. Ob proforski službi je bil tri leta tudi ravnatelj semenišča. Leta 1968 je

postal ravnatelj na novo ustanovljene visoke bogoslovne šole v Churu, istega leta tudi škofov vikar. Med mnogimi nalogami, ki jih je opravljal v tujini, omenimo pomembno službo tajnika Sveta evropskih škofovskih konferenc, ki jo je opravljal od 1971 do 1976. Leta 1977 se je vrnil v domovino in postal kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja, nato je sprejel še vrsto drugih služb, med drugim je bil predavatelj na teološki fakulteti. 26. februarja 1980 ga je papež imenoval za ljubljanskega nadškofa, 13. marca 1980 je prevzel škofijo v kanonično posest, 13. aprila 1980, na belo nedeljo, pa je prejel škofovsko posvečenje in bil umeščen za ljubljanskega nadškofa in metropolita. Za Dolenjski list se je z dr. Alojzijem Šustarjem od njegovem dvojnem jubileju, sedemdesetletnici in skorajšnji desettletnici nadškofovske službe, pogovarjal novinar Marjan Bauer.

KRATKOHLAČNIKOVE SANJE

Pred dnevi smo v našem časniku objavili pismo vašega sošolca iz osnovne šole, v katerem se spominja, da ste nekoč, ko ste kot vsi osnovnošolčki tega sveta pisali nalogo »Kaj bom, ko bom velik«, vi menda zapisali, da boste duhovnik in škof. Gre za resnico s primesimi anekdotami?

Suštar: »Res je bilo že ob mojem škofovskem posvečenju tu in tam pripovedovanje o tej šolski nalogi in tudi sam se, moram odkrito priznati, take šolske naloge spominjam. Da sem napisal, da si želim postati duhovnik, bo najbrž držalo, da želim postati škof, pa gotovo ne drži. Kot se spominjam, je bila formulacija »morda bom celo kdaj postal škof«. Torej ne da si želim ali da bom zanesljivo postal. In potem je učiteljica Kukovičeva, s katero sva se zelo dobro razumela, rekla, da to pa ne bo, naj si takih reči ne domišljam.

Prihajam iz zelo verne družine, doma smo se z očetom in materjo že kot majhni otroci večkrat pogovarjali, kaj bomo v življenju. Posebej oče nam je najprej naročil: glej, da boš pošten

in da se boš izkazal! Pripovedoval je o sorodnikih ali ljudeh, ki so v življenju kaj dosegli. On sam je na Grmu pri Novem mestu nekoliko študiral kmetijstvo in živinogozdarstvo, tako da je bil za tiste čase sorazmerno izobražen. Moj stari oče je bil eden najbolj naprednih kmetov na tisti mali Grmadi. Sam sem težko čakal, da bi šel v šolo, ker sem se že prej naučil pisati. Šola me je silno veselila, imel sem željo, da bi se uveljavil. Učenje mi ni delalo težav, izkazal sem se na tekmovalnih izidih. Potem je nastopilo vprašanje, ali bo mogoče iti iz osnovne šole študirat naprej. Kazalo je zelo slabo, bila je huda gospodarska kriza. Če ne bi šel v gimnazijo, bi se moje otroče sanje razblinile. Otroci smo se pogovarjali tudi o drugih poklicih, nekdo bi bil rad general, drugi šofer avtomobila, pilotov takrat na vasi še nismo poznali. Največ želja je bilo v vojaški, cerkveni in družbeni stroki. Mislim, da vsak otrok razmišlja, kaj bi rad postal v življenju. To so otroški in otročji pogovori, vendar so.

»VERO SMO ŽIVELI, KOT SMO ŽIVELI SLOVENSKI JEZIK, DRUŽINO«

Kdaj ste, morda že kot otrok, zaslužili Boga, oziroma začeli o njem razmišljati? Kdaj ste se zavedeli, da vera obstaja, da ste verni, da človek potrebuje vero?

Suštar: »Zavestne odločitve o tem se ne spominjam. Mi smo vero živeli od prvih otroških let. Moja stara mama me je učila moliti vsak večer razne molitve. Zelo veliko molitev sem znal na pamet. Molili smo s staro mamo, bila je tudi molitev v hiši, obiskovali smo maše, verouk. V cerkvi smo bili doma, z njo smo živeli. Spominjam se, da smo imeli v vasi človeka, za katerega so rekli, da ne hodi v cerkev. Ljudje so se čudili, kako je to sploh mogoče, da kdo ne hodi v cerkev. Časi so bili takrat popolnoma drugačni. Jaz sem to samoumevno vero živel, tako, kot sem živel slovenski jezik, domačo kmetijo, življenje na kmetih, življenje v družini. To je bilo tako samo po sebi umevna sestavina, da se o tem nismo pogovarjali ali kakorkoli utemeljevali.

Vera je med drugim tudi stanje duha, ki se, ko človek odrasča, spreminja. Nekaj so otroške sanje, drugo odločitev za semenišče, odločitev, ki ste jo sprejeli kot odrasel človek. Zanima me bogatenje vere v človeku. Najbrž se s starostjo določeni elementi dodajajo.

Suštar: »Prav imate. Bolj ko se človek izobražuje v smeri vere, tem bolj odkriva njeno globino in razsežnost. Sam sem imel v tem oziru srečo, na škofjski gimnaziji v Sentvidu sem vero še bolj spoznaval, jo odkrival. V okviru tega razvoja sem razmišljal o duhovniškem poklicu, prihajali pa so tudi dvomi, negotovosti. Za duhovniški poklic sem se dokončno odločil šele neposredno pred maturo. Starše sem o tem obvestil po maturi, med počitnicami. Mama mi je pred tem večkrat rekla, naj o poklicu duhovnika dobro razmislim, odločim naj se popolnoma svobodno sam. Poznali smo namreč primere, ko se nam je zdelo, da ta ali duhovnik ni srečen v svojem poklicu in poslanstvu.

NEKOMU JE DANO, DRUGEMU NE

Kaj je vera za vas osebno?

Suštar: »Zame je vera osebna odločitev, da človek sprejme, kar mu je, najprej, ponujeno, dano po božji milosti, po božji dobroti, potem pa še po posredovanju Cerkve. To so razodetje, Sveto pismo, božja beseda, verske resnice in svobodna odločitev, da na to odgovori, da to

sprejme, da na to pristane in aa se hoče prizadevati, da to želi. Zato vera ni nobena ideologija, ampak je odločanje, ko se človek čuti nago-vorjenega, da skuša na to odgovoriti in sprejeti, za odgovor tudi odgovornost, da pač, kolikor se mu to posreči, oblikuje svoje življenje. Vera ni nekaj statičnega, vere se ne moremo naučiti kot zemljepisa ali matematike, vera je nenehno dogajanje, je nenehen razvoj, je stalno iskanje, stalno spreminjanje. Ko se človek spreminja, se spreminja tudi njegova vera. Zato je vera otroka precej različna od vere mladega človeka, slednja pa zelo zelo različna od vere starejšega ali starega človeka. Vse te faze vere sem sam doživljal in zato zavračam take definicije vere, ki trdijo, da je to neka ideologija ali formula, ki se je lahko naučimo na pamet. V veri je življenje in samo v takem življenju se človek znajde v svetu, za katerega spozna, da je bivanje v njem izredno bogato, vendar tudi izredno zahtevno. Nekateri mislijo, da imajo verni veliko lažje življenje, češ saj lahko vse na hitro uredite, v resnici pa je to ravno obratno. Verni imajo veliko bolj zahtevno in težje življenje, ker se zavedajo

(Nadaljevanje na 10. strani)

razsežnosti in odgovornosti vsega tega. Omenil bi samo še to, da je vera — gledano teološko in tudi na podlagi Svetega pisma — najprej božji dar. Če to komu ni dano, potem se lahko še tako prizadeva, še tako išče, vedno znova se mu ponesreči. Seveda stojimo pred tem težkim vprašanjem, zakaj je nekomu dano, nekomu pa ne. To je podobno vprašanju, kot če se vprašamo, zakaj je eden rojen v Sloveniji, drugi pa v Afriki, zakaj je nekdo rojen tako, da so vse njegove telesne sposobnosti razvijajo, drugi pa pride na svet kot invalid, nekdo doživi hudo nesrečo, drugi gre skozi življenje neobremenjen. To so tako različna pola in odgovori; zakaj je tako, ni v nobenem oziru mogoče, to ostane za nas popolna skrivnost. Sprejeti moramo to, kar nam je dano, sami pa se iskreno prizadevati, da bi iz tega, kar nam je dano, naredili čim več dobrega. Tam, kjer odkrijemo, da se je to ali ono ponesrečilo, se moramo potruditi, da čim več popravimo. Zato je vera, kot sem prej rekel, nenehno iskanje in prizadevanje in v tem smislu tudi nenehno spreobračanje.

KAJ JE V GLOBINI ATEISTOVEGA SRCA?

• Kam naj damo ljudi, ki jim vera ni dana, kaj mislite o ateizmu? Ali ta sploh obstaja?

Suštar: »Ateizem je nauk. Če vzamete pozitivni ateizem, trdijo, da Boga sploh ni, tako imenovani agnosticizem pa pravi, da o Bogu nič ne vemo. Mi pa ponavadi, če govorimo o veri, govorimo o ateistih, se pravi o ljudeh, ki sami o sebi trdijo, da so neverni. V nekaj najbrž vsakdo verjame in vsakdo ima neko vero, ki si jo prilagaja tako ali drugače. Če kdo trdi, da ne veruje, je to njegovo prepričanje, tako se izraža. Kaj je v globini njegovega srca, je spet drugo vprašanje. Menim, da če je kdo imel v zgodnji mladosti vsajeno to, kar mi imenujem vero, tega ne more popolnoma iztrgati iz sebe. Vera lahko ostane kot neko seme, ki ni vzkalilo, ali korenine, ki niso pognale. Mogoče bodo pognale ali pa tudi ne, vprašanje ateistov pa je seveda zelo resno vprašanje. Predvsem, kako do tega pride, kaj je temu vzrok. Ateizem se danes širi, ljudje so naravnost ponosni na to, da se deklarirajo kot ateisti. Kristjani se moramo zavedati, da smo pri tem soodgovorni. Če bi bili vsi kristjani dobri kristjani, če bi morno izžarevali vero, potem bi ateisti postali pozorni na kristjane in bi tudi sami sprejeli vero in po njej živeli. Ker pa veliko kristjanov živi tako, da ljudi bolj odbija kot privlači, ali pa se ljudje nad kristjani pohujšujejo in pravijo, da to sploh niso kristjani, se potem odločijo za ateizem ali vsaj za distanco do Cerkev, do Boga. Iščejo svojo pot.«

• Prej ste rekli, da je za človeka, ki je veren, pot skozi življenje težja. Čuti večjo odgovornost, do vsake stvari je bolj kritičen. Po drugi strani pa je veren človek, taka je moja domneva, na nek način bolj srečen od neverujočega. Že zato, ker v nekaj verjame. Vakuum, ki ga zaznava ateist, je nekaj pošastnega.

Suštar: »Gotovo, saj ravno v tem vidimo ves pomen vere, da človek najde vsebino svojega življenja, v njegovo smer, najde pot, ima zagotovilo: če se bom za to prizadeval, cilja ne bom zgrešil. Neverni so velikokrat obupani, ne najdejo smisla svojega življenja, ne vedo, kaj to, za kar si prizadevajo, pravzaprav pomeni. Je to samo delo za človeštvo in bodo ostali v spominu človeštva kot, recimo, veliki ljudje, ki so pomembno prispevali na kulturnem, socialnem ali političnem področju? Zakrilo pa ostaja vprašanje, kakšne smisel ima vse to, kot prihaja smrt. Vsa življenjska vprašanja dobivajo pred smrtjo svojo čisto drugačno razsežnost. Zato je razumljivo, da veliko kristjanov, veliko ljudi, hoče misel na smrt čim bolj izločiti, češ za to bo še dovolj časa, bomo takrat o tem razmišljali. Gotovo pa je smrt tisti odločilni prehod, kjer je po našem prepričanju odločena in določena človekova usoda za vso večnost, se pravi za čisto drug način življenja in bivanja. Zato gledamo kristjani na življenje in odločanje v življenju tudi pod vidikom smrti in pod vidikom, kdo nas bo sodil. Pravimo, da je Bog sodnik. Bog je stvarnik, Bog je oče, Bog je odrešenik, je pa tudi sodnik. Nekoč nam bo sodil in ta sodba nima priziva. Kakor bo on odločil, tako bo dokončno odločeno in v Svetem pismu imamo zelo jasna in močna poročila o tej posebni sodbi. V tej zvezi igra posebno vlogo vprašanje krivde ali greha, ko se kristjani zavedamo, da sta krivda in greh zelo resni zadevi, drugi pa gredo večinoma mimo tega, kot da to za njihovo življenje nič ne pomeni. Človek bo sojen tako, kot je to doživljal v svoji osebni vesti. Nekdo lahko v svojem življenju naredi marsikaj, kar je bilo napačno, vendar je to naredil iz drugega prepričanja. Lahko je tudi opustil marsikaj iz dobrega prepričanja. Vendar ne smemo soditi ali obsoditi nobenega človeka. Dokončno samo Bog ve, kako stoji s človekom.«

VSAK IMA SVOJE UMIRANJE IN SVOJO SMRT

• Prej sva govorila o smrti. Kot človeku v srednjih letih se mi zdi, da je prag razmišljanja o bližajoči se smrti med današnjimi generacijami vse nižji. Kot da mlade generacije naravnost hitijo v objem tovrstnih razmišljanj. Tako verni kot neverni. Čemu lahko to pripišemo, eroziji morale, etike? Čemu?

Suštar: »Gotovo je danes zaradi razočaranj, ki smo jih doživljali v naši družbi, več tovrstnih razmišljanj. Nekaj tega lahko pripišemo tudi vrsti ponudb, ki jih prej nismo poznali. Mislim na razna gibanja, tudi vzhodna, ki človeka opozarjajo, da ni samo to, kar je in pije, da ni samo to, kar doživlja užikov na spolnem področju. Skupni imenovalec teh gibanj je, da je človek duhovno bitje, da mora v sebi odkriti duhovnost. Kakor hitro človek to počne, se sreča tudi z vprašanjem minljivosti, ali je res po

smrti vsega konec, ker da je telesno življenje končno, to doživljamo. Žal v Sloveniji pa tudi drugod nekateri razširjajo prepričanje, da je s smrtjo vsega konec, in potem je samomor najboljši izhod. Tu se postavljajo tudi medicinska vprašanja, kaj naj naredimo z bolnikom, ki je neozdravljivo bolan. Naj ga zdravimo ali pustimo, da umrje svojo smrt? Kajti vsak človek ima svoj način umiranja in svojo smrt, ki mu jo tudi pustimo. To so zelo težka in odgovorna vprašanja, povezana z medicino, etiko in splošnočloveškim občutjem. Večina ljudi želi živeti čim dlje. Ljudje, ki bi želeli smrt, so neozdravljivo bolni in upajo, da bo s smrtjo prišlo odrešenje. Nekateri si želijo umreti, da bi bili rešeni bolečin, in tudi včasih prosijo, da jim zdravnik pomaga, da bi lažje in hitreje umrli. Srečamo se z vprašanjem aktivne in pasivne evitanazije, ki ga tu ne bi načenjali. Zanimanje za ta vprašanja pa je po mojem mnenju med ljudmi danes zato večje, ker vidijo, koliko in kaj vse se človeku v življenju poruši. Kaj vse smo si gradili in objubliali in vendar je danes prihodnost tako negotova. Ljudje razmišljajo, kakšen hassek imajo vsa prizadevanja. Ni pa vse to domača bera, veliko je prišlo, kot sem že rekel, od drugod.«

TUJINA IN DOMOVINA

• Veliko časa ste bili v tujini, kjer ste se veliko naučili, marsikaj spoznali. Morda nekaj o tem, predvsem pa me zanima, kako ste ob vrnitvi sprejeli domovino in ona vas.

Suštar: »Na tujem sem bil 35 let. Tja sem odšel na študij z veseljem, ker sem se zavedal, da mi študij nudi — poslan sem bil v Rim — več možnosti doživljanja stikov, spoznavanja sveta, kot če bi ostal v Ljubljani. Seveda nisem pričakoval, da bom v tujini ostal toliko časa. Vrnitev po končanem študiju ni bila mogoča iz dveh razlogov: eden so bile politične razmere doma, teologi nismo bili zaželeni, drugi razlog pa je bila bolezen; ob koncu šolanja sem nevarno zbolel na pljučih. Na zdravljenje so me poslali v Švico. Iz tega je nastala nujnost oziroma možnost, da bi ostal tam. To ni bilo lahko, iskati je bilo treba vseh vrst zvez in priporočil, da so me Švicarji, kot so takrat rekli, tolerirali. Leta 1965 sem postal švicarski državljani. To so mi ponudili in tudi želeli, ker sem bil ravnatelj semenišča. Obdržal pa sem hkrati tudi jugoslovansko državljanstvo, saj Švicarji niso zahtevali, da se mu odpovem. Še danes imam oba potna lista, čeprav dosledno uporabljam samo jugoslovanskega. Tujina mi je veliko dala, izpolnil sem se v jeziki, navezal dragocene stike po vsej Evropi in tudi širše. To mi je, ko sem postal ljubljanski škof, zelo pomagalo, saj sem lahko te stike gojil še v drugih oblikah. Stiki z drugimi ljudmi, z Neslovenci, so bili dragoceni tudi zato, ker sem se zaradi tega lahko bolj zavezal za naše Slovence v Evropi, Avstraliji, obeh Amerikah pa tudi doma. Ti stiki Slovincem koristijo še danes v marsikaterem oziru.«

• In potem domovina?

Suštar: »Prvič sem prišel na obisk domov leta 1965. To je bil le kratek obisk. Svarili so me, da me bodo tu zasliševali, da bo treba dajati vsemogoče izjave. Tudi kasneje sem se prihajal. V vseh letih nisem doživel niti enega zasliševanja ali zasledovanja. Pač pa so mi pripovedovali, da so po mojem odhodu spraševali, kje sem bil, s kom sem govoril, kam sem šel. Nisem imel namena, da bi se v domovino vrnil za stalno. V ljubljanski škofiji so se s tem strinjali, tudi nadškof Pogačnik, rekoč, da sem v Švici škofov vikar in s tem na nek način škofov namestnik. Okoli leta 1975 se je začelo obračati, kaj če bi se vendarle vrnil domov. Nekateri so se za to zavzemali, tudi na teološki fakulteti, češ da bi to, kar sem predaval v Švici, lahko podajal tudi v Ljubljani. Doma naj bi nadaljeval tudi nekatera druga dela, ki sem jih opravljal v tujini. Prišlo je do raznih dogovorjanj, leta 1976 sem se sam pozanimal, kako je za možnost vrnitve. Na konzulatu so rekli, da morajo narediti raziskavo v Beogradu in Ljubljani, da bo to trajalo več časa, morda tudi več let. Bil sem presenečen, ko sem že po treh mesecih dobil odgovor, da zame ni nobenih ovir za stalno vrnitev v domovino. Na konzulatu v Zuerichu so mi brez vsakega spraševanja in pogoja izročili jugoslovanski potni list. Generalni konzul, bil je Crnogorec, mi je ob tej priložnosti rekel: »Vi ne boste vzdržali v Jugoslaviji, lahko se vrnete v Švico, mi imamo za to že vse pripravljeno in urejeno. Lahko pridete kadarkoli nazaj, ne bo nobenih težav.« Menil sem, da če zdržijo drugi, bom jaz tudi. Prvi dve leti res nista bili lahki. Vse je bilo tako drugače, ljudi nisem poznal, razmer tudi ne. Priznati pa moram, da so me pustili pri miru. Drugi so mi pripovedovali, kolikokrat bom moral na zasliševanja, kaj vse bodo od mene zahtevali, razne izjave itd. Tega nisem doživel, pustili so me pri miru.

Potem je prišlo vprašanje imenovanja za škofa. Kako je to potekalo, ne vem. Znano mi je le, da Vatikani ob imenovanju ni dolžan uradno vprašati za pristaneke jugoslovanskih oblasti. Jaz sem imel pomislek, da sem bil predolgo v tujini, da bi postal ljubljanski škof; prvič ne poznam razmer, drugič pa nisem doživljal vseh teh stvari in se tukaj ne bi znašel. Tudi z vatičanske strani so mi omenjali, da bo, če bo vprašanje škofstva kdaj prišlo na vrsto, to tudi glavna ovira. Ali je bilo ali ne, ne vem, v januarju leta 1980 sem dobil obvestilo, da je to v načrtu. Prej namreč vprašajo, ali sprejmete, če bi to prišlo v poštev. Odgovoril, da sem pripravljen sprejeti, in potem je v februarju res prišlo imenovanje za ljubljanskega nadškofa.«

NARODNA ZAVEST NI NACIONALIZEM

• Kaj za vas, gospod nadškof, pomeni slovenstvo?

Suštar: »Pomeni mi veliko. Mi smo bili v gimnaziji pa tudi že v sonovni šoli vzgajani in vzgojeni kot zelo zavedni Slovenci. Takrat so bili hudi časi, Aleksandrova diktatura, slovenstvo so zatirali. Med študenti je slovenska za-

vest naraščala. Drugi razlog je bil, da smo se zavedali, da smo gojenci prve slovenske polne gimnazije, ki ima svoje posebno poslanstvo. Tudi naši profesorji so nas opozarjali, naj bomo vedno zares dobri Slovenci. Zame je slovenstvo vedno ostalo in bilo tako bistvena vrednota, da sem se ga zavedal tudi zunaj, čeprav sem spoznal, da ljudje v tujini o Slovincih skoraj nič ne vedo. Poznajo Jugoslavijo, Slovence zamenjujejo s Slovaki. Ko sem dobival razne službe, sem se zmeraj uveljavljal kot Slovenec, čeprav sem moral hkrati povedati, da prihajam iz Jugoslavije, da so sploh lahko lokalizirali, kje Slovenija je. Ko sem se leta 1977 vrnil domov, sem videl, da se sicer v marsikaterem oziru zavzemamo za Slovenijo, da pa so veliko bolj v ospredju ideologija, marksizem, partija, jugoslovanstvo. Bil sem v skrbeh, kako se bo vse to razvijalo naprej. Ob vseh dogodkih, ki nam zadnja leta niso prizanesli, so moje skrbi naraščale, na drugi strani pa sem bil vesel, ko sem videl, da pri ljudeh narašča prava, pravilna, zdrava narodna zavest. To je nekaj drugega kot šovinizem ali nacionalizem. Če se hoče kdo uveljaviti na račun drugih in druge zatijati, potem je taka narodna zavest popolnoma zgrešena ter jo moramo že kot ljudje, kaj šele kot kristjani, popolnoma odklanjati. Zavzemanje za lastni narod, za njegovo svobodo, samobitnost, enakopravnost, jezik, pravice, kulturo, uveljavljanje naroda v družbi drugih je po naravnem zakonu dolžnost, po krščanskem nauku pa prav posebna naloga. Kajti krščanstvo se vedno uveljavlja oziroma ukorenini v določenem narodu. Versko prepričanje ni nekaj splošnega, čeprav je krščanska vera vesoljna, za vse narode, svojo določeno obliko doživlja v narodu. Pri nas na Slovenskem na slovenski način, v Franciji na francoskega, v Španiji spet drugače. Danes to posebej čutimo v Afriki in Aziji, kjer je problem, kako naj se vera ukorenini v tamkajšnjih narodih, še veliko večji. Zato imamo tudi s teološkega vidika dolžnost, da se zavzemamo za slovenski narod, za njegovo enakopravnost, za samostojnost. Vprašanje, kako naj to politično uredimo, ali v neke vrste samostojni državi, ki je mednarodno priznana, ali v konfederaciji s pogodbami z drugimi republikami v Jugoslaviji ali v neki tretji obliki, recimo v Evropi regij, je stvar politike. Ko bo ta pogovor izšel, bo glasovanje za osamosvojitve Slovenije že za nami. Prepričan sem, da bo polna odgovornost Slovencev za lastno usodo po 23. decembru jasno potrjena.«

PAPEŽ NAS JE OBISKAL DEJANSKO IN SIMBOLIČNO

• Na določen način je v zvezi s slovenstvom tudi vaš nedavni obisk pri Svetem očetu v Rimu. Govor je bil tudi o Slovenski škofovski konferenci, ki je tudi ena od oblik slovenske državnosti oziroma potrjevanja naroda.

Suštar: »Morda je bilo celo nekoliko drugače. To ni bil naš obisk pri papežu, ampak papežev obisk v slovenskem zavodu v Rimu. Mi smo poudarili: kdaj bo papež prišel v Slovenijo je namreč zapleteno vprašanje, da pomeni papežev obisk pravzaprav obisk Sloveniji. Zavod, ki je skromen in majhen ter obstaja le 30 let, je ne glede na vse vendarle košček Slovenije v Rimu. Papežu smo rekli: Zda ste prišli k nam obisk in mi bi vam radi nekaj povedali o Sloveniji. Papež je o vsem seveda zelo dobro obveščen, jaz sem poudaril le naša pričakovanja, naše pravice, naše želje, naše zahteve in v tej zvezi posebej omenil našo Slovensko škofovsko konferenco. Ta samostojno deluje že osem let, čeprav sodelujemo tudi v Jugoslovanski škofovski konferenci. Druga stvar je mednarodno priznanje Slovenske škofovske konference. To bi pri nas v Sloveniji sicer ne pomenilo kaj posebnega, ima pa posledice za nekatera mednarodna srečanja, predstavitve, udeležbo na takih srečanjih. To bo imelo v prihodnosti še večji pomen, zato se trudimo, da bi dobili tudi mednarodno priznanje. Tretji vidik je zadeve je, da Vatikani smatra, da lahko škofovska konferenca obstaja le v okviru države. Če bi bila Slovenija samostojna država, ne bi bilo nobenega zadržka, da ne bi imeli tudi samostojne, mednarodne priznane Slovenske škofovske konference. Dokler tega ni, si prizadevamo za izjemo, morda nam bo uspelo, da bodo to izjemo priznali, saj so nam nekateri zelo naklonjeni, razumejo naš čisto poseben položaj v vsej Evropi. V Jugoslovanski škofovski konferenci Slovence že spoštujejo na tak način, da je pri vseh mednarodnih udeležbah pravilo vzeti s seboj tudi koga iz Slovenije. Tako je bilo tudi na zadnji škofovski sinodi. Glede mednarodno priznane Slovenske škofovske konference sem optimist, čeprav ne vem, če bom sam to dočkal ali ne, kar pa tudi ni velikega pomena.«

ZA TISTE, KI SO PRIPRAVLJENI TRPETI BOLEČINO

• Ste nadškof, duhovnik in človek. Vprašanje bi formaliziral z Vodnikovo »Ne hčere ne sina po meni ne bo, dovolj je spomina, me pesmi pojo«. Biti duhovnik je odrekanje marsičemu, po drugi strani pa tudi nenehna bogatitev.

Suštar: »Nekateri ne morejo razumeti, da se duhovnik ne more poročiti in imeti otrok. To razumejo kot nekakšno nasilje nad človekom. Rekel bi, da se mora vsak sam odločiti za to, ni naključje, da pride duhovniško posvečenje v poštev šele pri 24 letih. Upamo, da je kandidat do takrat vse in dovolj premislil, čeprav so tudi primeri, ko duhovnik spozna, da si je izbral zanj napačno pot. Odpoved zakonu in družini je nedvomno velika žrtev. Spominjam se svojega učitelja, ki je dejal: Veste, to je za nekatere odprta rana, ki nenehno krvavi. Tisti pa, ki je to bolečino pripravljen prenašati, lahko naredi iz nje tudi nekaj velikega. Treba pa si je biti na jasnem, kakšna je cena, za katero človek sprejme to žrtev. Kaj vsak posameznik, ki se je odločil za to žrtev, naredi iz svojega življenja, je

odvisno od veliko stvari. Od osebnega doživljanja, zunanjih okoliščin, službenega mesta, od razumevanja in sodelovanja z ljudmi. Včasih je vprašanje, kako duhovnik sploh lahko vzdrži v svoji osamljenosti, nekateri se znajdejo v veliki osebni krizi. Vse to moramo jemati zelo človeško. Videti težave, neuspehe, ne pa stvari popoševati. Če se zgodi kaj hudega, česar ljudje ne odobravajo, ne smemo takoj seči po obsodbi. Zanimivo je, da imajo tudi ljudje razumevanje, če duhovnik stori kaj narobe, ne obsojajo ga prehudo. Največji kritiki duhovniških napak pa so tisti, ki imajo sami kaj na vesti. Srečal pa sem tudi veliko duhovnikov, ki jim samota in odrekanje nista bila niti malo odveč. Sam sem imel v tem oziru res posebno vodstvo Božje previdnosti, ki me je vodila po takih oblikah življenja, da nisem nikdar prišel v težave, kjer bi bil vpliv na zunaj ali pa zunanje okoliščine take, da bi me, če smem uporabiti ta izraz, to vrglo s tira. Da pa se mora človek nenehoma sam osebno odločati, spada k človeškemu življenju.«

VOŠČILO DOLENJCEM

• Asketstvo je po mojem lahko tudi velika prednost.

Suštar: »Se strinjam z vami. Zato tudi vedno znova poudarjam bogoslovcem in tudi duhovnikom: če si odločil, naj bo ta odločitev radikalna, popolna, in ne kakšno popuščenje, kompromisarstvo in neko iskanje nadomestkov. Vprašanje je seveda, ali ima človek za to tako jasno in odločno obliko življenja moč. Duhovnikom pri tem tudi pomagamo. Najprej jim damo dovolj pravih nagibov, da vedo, za kaj gre, čeprav gre v končni posledici za odločanje

celega človeka, in ne samo racionalnosti. Pomagamo jim, da ne prihajajo v osamljenost in zapučenost, tretja stvar pa je božja pomoč.«

• Vas lahko prosim za nekaj noveletnih besed dolejškim rojakom?

Suštar: »Za nami sta plebisciti 23. decembra in Božič, pripravljamo se na vstop v novo leto. V njem bi želel vsem veliko močnega in trdnega zaupanja. V teh negotovih časih, ko je toliko ljudi zaskrbljenih, zbeganih, obupanih, bi rekel: »Imejte upanje, ljudje, pomagajte si med seboj, zaupajte v svoje moči in božje varstvo ter pomoč. Žaželel bi jim, da bi prišli boljši časi, kar zadeva naše politične in socialne razmere. Zelo me skrbi, ker toliko ljudi ostaja brez dela. Na poseben način bo treba poskrbeti za socialno pomoč tistim, ki so ali bodo v hudi stiski. Vsem bi želel tudi dobrega zdravja, čeprav pravijo, da si ga uničujemo predvsem sami z uničevanjem narave. Skrb za ohranitev narave in okolja naše lepe slovenske domovine ima tega stališča še poseben pomen. In končno bi vsem želel, da bi bile mednarodne razmere take, da ne bi živeli v stalnem strahu pred vojno. Vedno manj je tistih, ki so doživeli zadnjo vojno, tistih, ki se spominjajo, kakšna strahota je to bila. Vojna je najhujša nesreča, ki nas lahko doleti. Zato storimo vse, da bi preprečili nasilje in vojno tako v naših krajih kot v svetovnem razmerju. V prihodnjem letu se bom pogosteje videval z dolejškimi rojaki, ker me v moji ljubi deželici čakajo birma in druge obveznosti. Vesel sem, da lahko ob tej priložnosti preko Dolenjskega lista vsem pošiljam pozdrave in najboljše želje.«

Od petelinjega repa do cocktaila

Zgodovina pravi, da so že kar stari Rimljani in Grki na svoj način počenjali tisto, zavaljo česar so se barmani pred dnevi zbrali na Otočcu: zlasti vinu pa tudi žganim pijačam so z raznimi dodatki spreminjali osnovni okus. Bodisi, da so jim dodajali začinjeno prekuhanu morsko vodo, razne smole, bodisi cvetlične arome in začimbe, kot so cimet, pelin, žafran. O mešanju pijač v kasnejših zgodovinskih obdobjih ni znanega domala nič, zato pa je črno na belem, da se je to opravilo najprej udomilo v Ameriki. Vsaj sedem je zgodb, ki vsaka po svoje razlaga izvor mešanja pijač.

Najbolj razširjena je tista, ki ime cocktail (cocktail pomeni v prevodu petelinji rep) povezuje s petelinji boji, ki so jih na ameriška tla v prvih letih naseljevanja prinesli novi priseljenici iz zahodne Evrope, predvsem Španci in Portugalsci. Lastnik zmagovalnega petelina je namreč poraženemu izpulil nekaj repnih peres, se z njimi okrasil in prijatelje povabil na pijačo, ki so jo mešali iz pijač podobnih barv, kot je bil rep petelina. Druga zgodba razlaga ime cocktail s početjem nekega lastnika gostinskega lokala, ki je v času ameriške državljanske vojne pričel kozarce krasiti s petelinjim perjem. Spet tretja pripoveduje, kako se je ta beseda porodila v New Amsterdamu v Ameriki, kjer so jutranji pijanci redno hodili v lokale, koder so dekleta že pometala prostore z metlami iz petelinjih repov. Četrta zgodba govori o tem, kako so konjski trgovci in mešetarji na Divjem zahodu konje, ki so jih prodajali, napojili z neko alkoholno mešanico, po kateri je konj postal živahnejši, prepoješeni rep pa se mu je dvignil. Beseda cocktail se je namreč uporabljala tudi za konje, ki niso bili čiste pasme.

Povsem drugače pa govore preostale tri razlage. Peta pravi, kako je ime cocktail v tesni zvezi z južnjaško lepotico Ocelette, ki je med državljansko vojno zapeljevala oficirje, šesta govori o mehiški princezi, ki je zapeljevala nekega ameriškega generala in ga klicala Coctel, medtem ko sedma trdi, da je ime nastalo v Franciji iz besede »coquetel«, kar pomeni mešanico pijač, kakršne so še ob koncu 18. stoletja ponujali v Bordeauxu. Bržkone pa je vsako prerekanje o tem, kateri razlagi velja pritegniti odveč, če vemo, da je cocktail za mešanje pijač, kot ga poznamo danes, kaj slaba označba, cocktaili so le ena od trinštiridesetih skupin mešanih pijač, ki jih v osnovi delimo na dolge in kratke, razlika med njimi je v količini in jakosti.

Domiselnost in iznajdljivost je prepuščeno, iz koliko delov sme biti sestavljena mešana pijača, da pa to opravilo le ne bi postalo preveč zapleteno in da bi našlo svoje mesto tudi v gospodinjstvu, je Mednarodno združenje barmanskih organizacij (IBA) sprejelo leta 1985 na svojem 33. kongresu v Amsterdamu sklep, kako naj bo mešana pijača sestavljena iz največ treh pijač in dveh dodatkov.

kot so kapljice in brizgi. Ne nepomembna je tudi dekoracija; tako je, denimo, oliva pomembno dopolnilo pri zelo suhih aperitivnih cocktailih; v suhe pijače sodi tudi rezina limone; češnja je pomembnem dodatek pri polsuhih cocktailih, rezina pomaranče ali ananasa bo še kako prijala v polsladkih pijačah, tudi sladkorni rob na kozarcu dopolnjuje okus in ni zgolj v okras.

Osnovno pravilo pri mešanju pijač je, da morajo biti te močno ohlajene, led je zato eden osnovnih pripomočkov barmana. Prav tako je potrebno vedeti, da mora imeti cocktail določen osnovni okus, slednjega lahko da vsaka močna žgana pijača. Z dodatki, kot so sadni sokovi, smetana, jajca, strupi, sodavica, tonik ali peneca vina, spreminjamo okus osnovni pijači in jo hkrati ublažimo, medtem ko aro in aromo na koncu oblikujemo z dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom, jajca in smetana ne sodijo v limonado, tequila in campari itd. - se lahko v barmanstvu poizkusimo tudi do dodatkom likerja ali bittra. In če ob tem vemo še, katere pijače in dodatki se med seboj vežejo ter kateri ne - viski se, denimo, le izjemoma z ginom ali konjakom, enako kot rum z vinom ali vermutom

NOVO MESTO

Irečno

Čestitamo
ob
novem
letu
1991

beti

Videm

Celuloza, papir in papirni izdelki Krško

Tovarniška 18, 68270 Krško, telefon: 0608 21-038,
telex: 35725 YU ROTO, telefax: 0608 22-077

VESELE PRAZNIKE IN NAJBOLJŠE ŽELJE
ZA USPEŠNO NOVO LETO

SREČNO '91

NUKLEARNA ELEKTRARNA KRŠKO

**ELEKTRIKA JE ČISTA ENERGIJA
ZA RAZVOJ, ZA ŽIVLJENJE**

 trimo

srečno 91

DANA
Zakladnica pristnih okusov

Srečno novo leto

V iztekajočem se letu, se vsem poslovnim partnerjem zahvaljujemo za sodelovanje, v letu 1991 pa vam želimo veliko delovnih uspehov in osebne sreče.

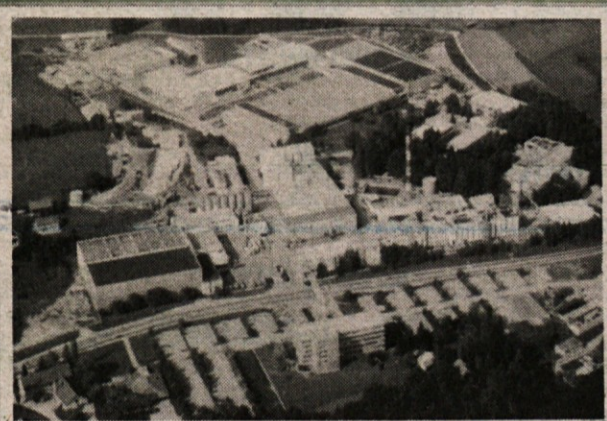
**ZAVAROVALNICA
NOVO MESTO, D.D.**

1 · 9 · 9 · 1

S R E Č N O

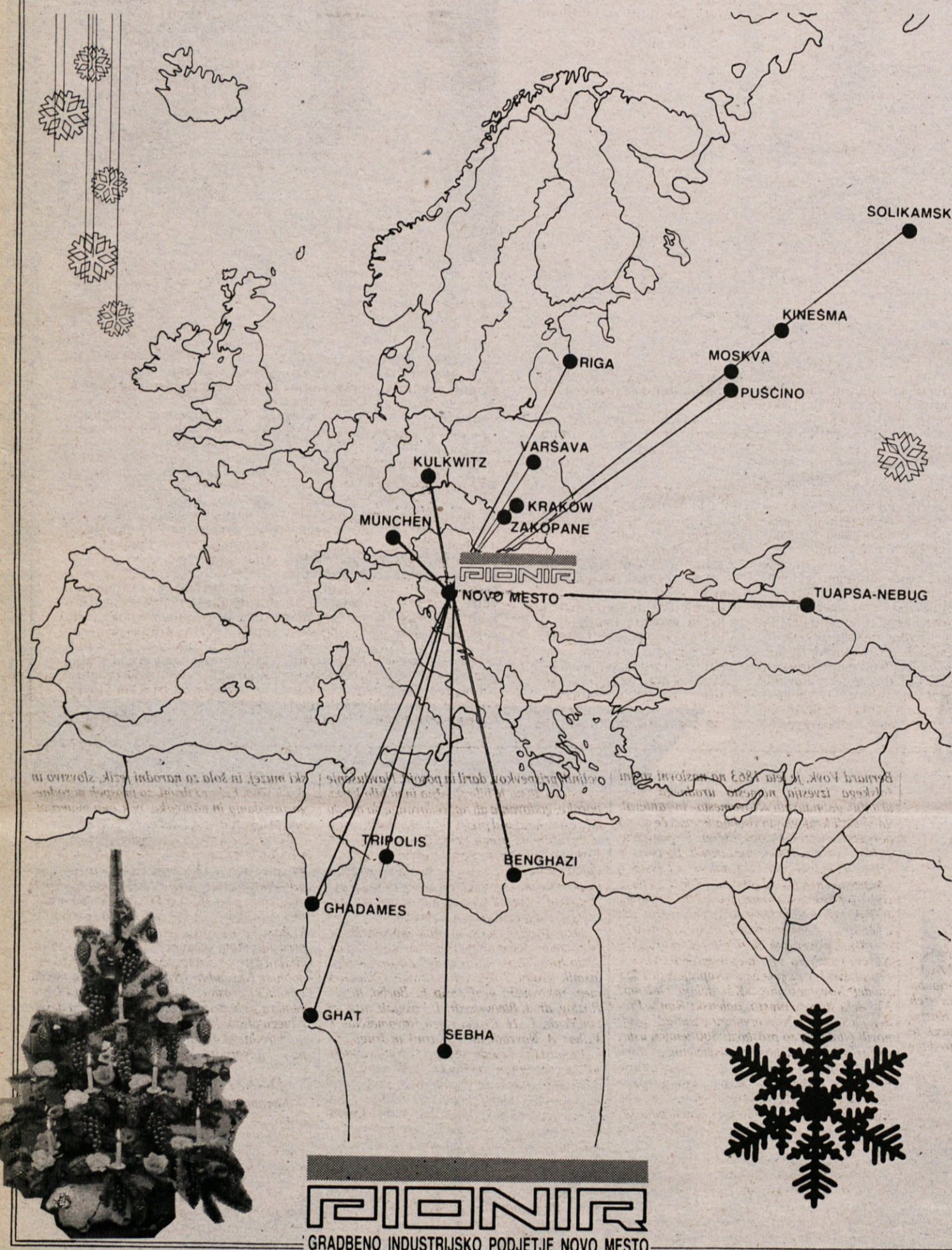
 labod

*Krka je način
življenja*

*Srečno
novo
leto*

Vsem poslovnim partnerjem,
delavcem doma in po gradbiščih v tujini,
želimo srečno, zdravo in uspešno
1991. leto

PIONIR
GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

NOVO LINE

FINANČNE, TEHNIČNE IN POSLOVNE STORITVE
Novo mesto, d.o.o.
Cesta komandanta Staneta 38
68000 Novo mesto

želi vsem občanom
vesele božične praznike
in srečno novo leto '91!

telefoni: (068) 25-080, 25-081, 27-005, 27-007, 27-012, 27-013

hrast

OBRTNA ZADRUGA
68000 NOVO MESTO ADAMIČEVA 2

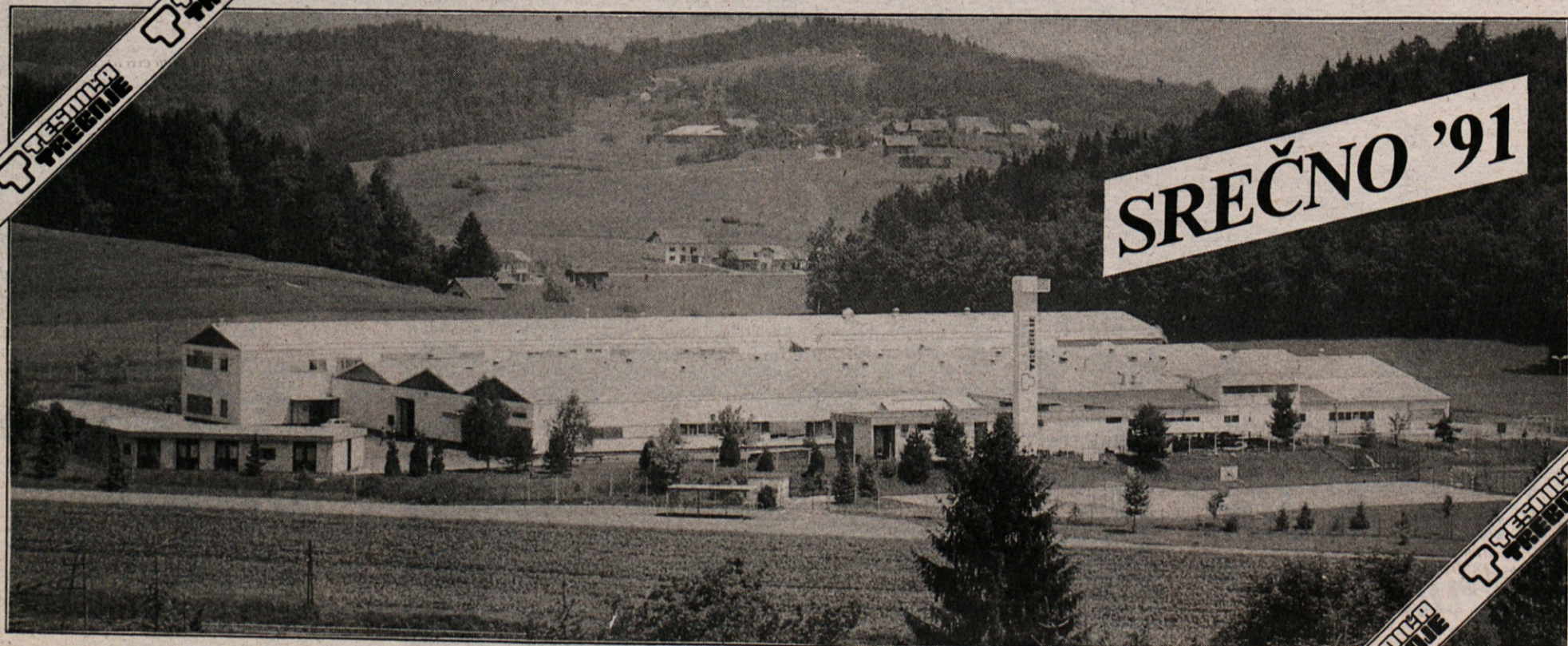
Članom, kooperantom,
poslovnim prijateljem in vsem
občanom voščimo vesel božič
in srečno novo leto!

NM

NOVO MESTO

Cenjene
kupce vabimo k
novoletnim nakupom
v naše prodajalne in jim
voščimo vesel božič in
srečno novo leto!

SREČNO '91

DRUGAČNE ZVEZDE

Mnogi popotniki in avanturisti so prepotovali ta naš svet že na vse mogoče načine in v vse mogoče smeri. Svetovni popotnik Zvone Šeruga, doma Sel pri Ratežu pri Novem mestu, pa se je odločil, da bo zemeljsko kroglo prevozil s motornim kolesom. Takšna odločitev je seveda narekovala svoje smeri, se pravi, da je z motorji — izmenjal jih je kar nekaj — mešal prah vseh mogočih cest, poti in brezpotij na vseh kontinentih sveta razen bele celine na južni kapi naše planeta. Prevozil je obe ameriški celini, nadaljeval pot na vzhod prek Bližnjega in Srednjega vzhoda do Indije, Indokine in po Avstraliji, nazadnje je prepotoval še Afriko. Na poti po petih celinah in skozi 45 držav se je Šeruga srečal z ljudmi vseh ras, doživel veliko lepega, a tudi kaj neprijetnega. Človek navezane potuje zato, da kaj doživi. Le da vsi popotniki ne znajo svojih doživetij trajneje ohraniti in jih tako predstaviti drugim, kot to uspeva Šeruga.

O svojih popotovanjih je veliko pisal po raznih časopisih (tudi za Dolenjski list), imel je številna predavanja, pripravljena na sodoben avdiovizualni način, predstavil se je na televiziji, napisal pa je tudi dve knjigi. Prva je že pred leti izšla pri Mladinski knjigi, druga pa je z naslovom Drugačne zvezde izšla še dni v samozaložbi.

V Drugačnih zvezdah je opisal vso pot okrog sveta, se pravi, da je vanjo vključil tudi vsebino svoje prve knjige, v kateri je opisal potovanje po ameriških celinah; vendar predstavlja ta skrčeni in na novo napisani del le tretjino nove knjige, ostalo besedilo

opisuje še neobjavljena potovanja. Šeruga je kar spreten pisec s poudarjenim egom, ki pa mu ne zapira spoznanj drugačnosti in drugega. Čeprav bo bralec knjigo sprejel predvsem kot zanimiv potopis, to ni zgolj potopisna knjiga, v potopisno pripoved je namreč osvežujoče vpleta ljubezenska zgodba potopisca samega. Lep del poti ga je spremljala Romana Dobnikar, njuno zadnje popotovanje po Afriki pa so bili sicer naporni, a vendarle medeni tedni. Romanu se danes piše Šeruga in je mati njegove hčerke.

Vsekakor je treba še omeniti, da je knjiga Drugačne zvezde lepo oblikovana in da vsebuje več dobrih barvnih fotografij.

M. MARKELJ

KDO ME SILI TEBE LJUBIT

Knjižni prvenec pisatelja Janeza Javorja Kdo me sili tebe ljubiti, ki je nedolgo tega izšel pri založbi Kmečki glas, je prava ljudska povest, napisana po boljših izročilih te literarne zvrsti. Vendar bi jo težko uvrstili v množico tistih del, ki so nekdanja zasula slovensko bralstvo z idiličnimi in moralno poučnimi zgodbami. Javor se sicer drži obrazca ljudske povesti, ohranja v nji tudi osnovno moralno jedro, vendar je njegovo pisanje dodatno zanimivo, ker razgrinja probleme in stiske slovenskega človeka, ki niso značilne za tradicionalne povesti. Stiske so drugačne, rojene iz časov graditve socialistične družbe, v kateri naj bi kmata ne bilo, vsaj takega ne, kot se je naredil skozi stoletja bivanja na slovenski zemlji. Mladi so odšli v mesto, v tovarne, klic zemlje in starih vrednot pa je

ostal pridušen v njih. Mu je še mogoče slediti?

Junak Javorjeve povesti skuša slediti temu notranjemu klicu in se želi vrniti na zemljo. Poroči se na kmete, hkrati pa še naprej dela v pre-

jšnji službi. Toda ne življenje na zemlji ne življenje z ženo se mu ne obrača dobro, počasi, a nezadržno razpadajo lepi načrti. Notranja razdvojenost in nesrečna izbira žene ga na koncu pripeljeta do ločitve, ki je popolna, saj gre tako za ločitev od žene kot od zemlje in od domovine. Kam naj gre literarni junak, ko izgubi dotedanja pot smisel? Na novo pot. Junak povesti Kdo me sili tebe ljubiti se po življenjskem polomu odpravi po sledi mnogih njemu podobnih Slovencev v tujino.

MiM

TRI IZ MATICE

Pri Slovenski matici so ob koncu leta poslali med svoje člane in seveda tudi med druge kupce knjig drugi del paketa redne letne zbirke, ki obsega tri zanimive knjižne novosti: zbornik razprav Frana Zwitterja o slovenskem narodnem vprašanju, študijo Katje Vodopivec in sodelavcev o kriminaliteti na Slovenskem v 19. stol. ter avtobiografsko—esejistično delo Tarasa Kermaunera Zadnje srečanje.

Fran Zwitter, ki je v slovenskem zgodovinskem pomembno ime, je pred več leti sam pripravil izbor svojih razprav za knjižno izdajo pri Matici, vendar dela ni nikoli dokončal. Priprave novega zbornika se je lotil Vasilij Melik, ki je iz bogate zgodovinarjeve zapuščine izbral 17 krajših razprav, nastalih v petih desetletjih Zwitterovega znanst-

venega delovanja. Nastala je obsežna knjiga O SLOVENSKEM NARODNEM VPRAŠANJU, ki jo lahko vzamemo v roke kot Zwitterovo monografijo o narodnem vprašanju, saj podaja vso razsežnost njegovih pogledov na to problematiko. In ta trenutek je tako branje še kako aktualno.

Tudi za nestrokovnjaka bo zanimiva knjiga POSTAVA IN HUDODELSTVO, ki je nastala kot plod skupnega dela prof. Katje Vodopivec in 22 slušateljev podiplomskega tečaja na Inštitutu za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani. Opravili so raziskavo o kriminaliteti na Slovenskem v prejšnjem stoletju in o odzivu ljudi in javnosti nanjo, kot se zrcalita v časopisju. Vendar raziskava ni zgolj zgodovinski pregled. Analiza podatkov izpred sto let razgrinja zanimive ugotovitve o tvorjenju predsodkov in stališč do kriminalnih dejanj, še posebno, ker jih v študiji občasno primerjajo s podatki za leto 1985. V Jugoslaviji je ta raziskava prva te vrste.

ZADNJE SREČANJE je sugestivno napisana knjiga, v kateri plodoviti publicist Taras Kermauner oživlja spomine, razmisleke in pomisleke ter polemike, povezane z njegovim očetom Dušanom ter Markom in Antonom Slodnjakom, kako je te osebnosti in njihova delovanja razumel, dojemal in kako se je srečeval z njimi. Knjiga je napisana v znanem Kermaunerjevem slogu, torej privlačna za intelektualno zahtevnejše bralce.

MiM

SLAVE

Mohorjeva družba je lepo počastila vrsto letošnjih jubilejev: 140. obletnico programa Zedinjene Slovenije, 120. obletnico slovenskih narodnih tabornikov, 140. obletnico svoje ustanovitve in 190. obletnico rojstva svojega ustanovitelja škofa Antona Martina Slomška z izdajo razkošne monografije Naprej zastava slave.

Avtor knjige Srečko Krese je izbral preko 400 najzanimivejših slovenskih domoljubnih razglednic in faksimile naj-

važnejših besedil, ki govorijo o slovenski suverenosti od pomladi narodov leta 1848 do ustanovitve Jugoslavije. Dokumentarno gradivo je opremil s spremenljivimi besedilom, ki v 24 poglavjih prikazuje narodni boj in obuja spomin na velike

dogodke v zgodovini Slovencev. Knjiga je tako zanimiva in poučen dokument o prizadevanjih Slovencev skozi stoletja za politično, ekonomsko in kulturno samostojnost, svobodo in neodvisnost. Kot eno od sredstev narodnega prebujanja so naši predniki domiselno uporabili dopisnice oziroma razglednice, ki so se pojavile že v prejšnjem stoletju in so se kaj hitro priljubile. Na njih so tiskali podobe slovenskih mest in krajev, like naših velikih ljudi, narodne simbole, noše, običaje, verze in gesla, skratka, uporabili vsakdanji in razširjeni predmet dopisovanja za prebujanje utrjevanje slovenstva.

JEZUSOVA MLADOST

V božičnem času je marsikdo posegel po Evangelijih in prebral, kar je tam zapisanega o rojstvu Jezusa Kristusa. In vnovič je spoznal, da so biblijski spisi zelo skopi in da v njih skoraj nič ne piše o Jezusovem otroštvu in mladosti. To biblično praznino v resnici zapolnjuje kar precej spisov, le da jih Cerkev ni kanonizirala in uvrstila med dokumente Svetega pisma. Naravnost presenetljivo pa je za nas, da je verjetno najobsežnejšo knjigo o Jezusovi mladosti napisal

mož slovenskega rodu Jakob Lorber. Prevod te apokrifne knjige je pred kratkim izšel pri založbi dSM Izdelki. Založnik je prvo slovensko izdajo posvetil 150—letnici začetka delovanja »tega največjega sina slovenske matere«, kot je zapisano na naslovni strani.

Kdo je bil Jakob Lorber? V Sloveniji je skoraj popolnoma neznan, čeprav ga v svetu, kot stoji zapisano v uvodu v Jezusovo mladost, že dolgo poznajo in cenijo, saj sodi med preroke in vidce, njegova dela pa so prevedena v več svetovnih jezikov. Jakob Lorber se je rodil v Slovenskih Goricah pred 190 leti, živel in deloval pa je v

Gradcu, kjer je leta 1840 dobil prvo navdihnjenje in začel pisati svojo prvo knjigo, »kot mu je bilo v notranjosti narekovano«. V celoti je Lorber v štirindvajsetih letih »po božjem nareku« napisal okrog 20.000 strani rokopisa, ki natisnjen obsega 25 knjig. Krono njegovega dela predstavlja Janezovo veliko veselo oznanjenje, ki naj bi dopolnilo manjkajoča svetopisemska poročila. Jezusova mladost pa naj bi bil Jakobov evangelij, ki so ga sčasoma tako skvarili, da ga Cerkev pri kanonizaciji svetih spisov ni mogla sprejeti kot pristnega v Biblijo. Jakob Lorber naj bi ga po božjem nareku znova napisal v njegovi izvirni obliki.

Vsekakor gre za knjigo, ki jo bo marsikdo z zanimanjem prebral, saj naša verska literatura ni bogata z apokrifnimi spisi. Izid te knjige pa je pomemben tudi zato, ker v našo kulturno zavest vrača rojaka, znanega v svetu, in ki zasluži, da vemo zanj tudi na Slovenskem.

M. MARKELJ

7. junij, praznik Novega mesta?

javni razpravi, v kateri je beseda te predlogu za spremembo datuma praznika

Novo mesto, je prišlo do močno različnih pogledov, od tega, da podpirajo predlagani datum za praznik občine Novo mesto, do tega, da nasprotujejo tej pobudi. Kot je bilo, je novomeška ZSMS-LS predlagala, da občina Novo mesto imela svoj praznik 7. junija, to je na dan, ko je bilo leta 1365 Novo mesto ustanovljeno. V javni razpravi o tej posebej je izoblikovalo 28 predlogov in mnenj, katerih jih je večina od tega predloga odklonila. Nekateri argumenti za odklonitev 7. junija kot novega občinskega praznika so, milo rečeno, na trilih nogah. Da bi upravičili ozidali večjo težo dogodku, ki določa dan praznovanja občinskega praznika, se pravi 29. junija, ko je bila leta 1941 ustanovljena novaška partizanska četa, minimalizirajo ali povsem izničijo pomen ustanovitve Novega mesta, češ da to dejanje ni pomembno za to, ampak le za mesto samo, in da se je z ustanovitvijo Novega mesta začela germanizacija okolja. Taki argumenti seveda ne morejo nobene mlačne resnejše in treznejše prepovedi pa več o njihovih avtorjih.

Kot koli že, predsedstvo skupščine občine Novo mesto zaradi tega, ker se v javni razpravi izklopal enoten predlog za datum občinskega praznika, predvsem pa zaradi napovedi o spremembah, ni zavzelo stališča o tem, ali občinskega praznika, odločitev o tem prepustilo bodočim, po novi ustavi oblikovanim oziroma občinam, če jih bo na novo ustani teritoriji občine Novo mesto nastalo.

glede na to predlagam nov datum za občino Novo mesto, pa naj ga obravnavajo bodoča občinska skupščina. Za novi praznik občine Novo mesto predlagam 7. junij, in to v počastitev dneva, ko leta 1873 v tem mestu na veliki slovesnosti položili prvi kamen za prvi Narodni dom na Slovenskem.

temeljitev pomembnosti tega dogodka v tem mestu, občino in za slovenstvo sploh pa poseči še nekoliko nazaj v zgodovino tega mesta. Pri tem se opiram na zgodovinsko delo Novega mesta prof. Janka Jarca, ki v naslovu »Iz preteklih stoletij Novega mesta« izšel v kulturnozgodovinskem vodniku »Mesto skozi čas«, ter spremeno študijo »Mesto v obdobju med leti 1850 in 1900« avtorja v Karla Claricija »Knjigi moje

MATIČEK SE JE OŽENIL

V revolucionarnem letu 1848 se je tudi v Novem mestu začelo narodno prebujanje. Zavedni in navdušeni Slovenec Franc Polak je pridobil skupino mladih Novomeščanov in »na treh krajlov dan«, 6. januarja tega leta, so v Kazini uprizorili Linhartov »Veseli dan ali Matiček se ženi«. To je bila sploh prva slovenska prireditev v Novem mestu. Na volitvah v parlament je v novomeškem volilnem okraju, ki je obsegal jugovzhodni del Dolenjske in Belo krajino, zmagal narodnjak in Prešernov prijatelj Anton Laschan proti novomeškemu odvetniku dr. Franzu Suppanzhizu, ki se je štel za Nemca. Franc Polak je ob sodelovanju in podpori uglednega narodnjaka, odvetnika dr. Jožefa Rozine začel poleti 1848 izdajati in urejati v nemščini, a v domoljubnem in svobodoljubnem duhu pisani »Slovenski list«. Upal je, da bo lahko izdal list v slovenščini, vendar so ga oblasti prav zaradi njegovega narodnjaštva premestile iz Novega mesta.

V tem času se je pojavila tudi zahteva po slovenskem društvu, ki naj bi bilo protiježni nemški Kazini, »piše prof. Jarc v spisu iz preteklih stoletij Novega mesta.« Dne 4. decembra 1848 so se novomeški domoljubi zbrali v gostilni »Pri kroni« (na Glavnem trgu) na kateri so takrat prvič v Novem mestu izobesili tudi narodno zastavo. Zborovalci so sklenili, da ustanovijo družabno in narodnozgodovno društvo z namenom »izobrazbe slovenskega jezika in dviga narodne zavesti na stopnjo, ki jo naj doseže vsako v srednji Evropi bivajoče ljudstvo«. Društvo so takrat v nemščini imenovali »Slovenischer Leseverein« (Slovensko bralno društvo), slovenili pa so ta naziv s »Slovenski zbor«. Na zboru je bil za predsednika izvoljen dr. Jožef Rozina, za podpredsednika pa Tournier Jelovšek-Fichtenau. Do kaj več kot do ustanovitve pa se društvo skoraj ni moglo dokopati. Zavel je ostrejši veter in konec leta 1848 je bil Franc Polak premeščen, »Slovenski zbor« je prenehal izhajati in Slovensko bralno društvo se je razšlo.

DOMOLJUBNA ISKRA JE NENEHNO TLELA

Čeprav je meščanstvo po razgibanem letu 1848 spet zadremalo, je, kot ugotavlja prof. Jarc, »vsaj med gimnazijsko mladino nenehno tlela domoljubna iskra in dobivala netiva in podpore pri svojih profesorjih«. Zaradi narodnostnega dejanja bi bila novomeška gimnazija za kazni skoraj okrnjena na samo štiri razrede. Gimnazijski ravnatelj, frančiškanski pater

Bernard Vovk, je leta 1863 na naslovni strani šolskega izvestja namesto uradnega »Neustadil« dal natisniti »Novomesto« in zahteval, da so tudi krajevna in osebna imena, če so po poreklu slovenska, v slovenščini. To pogumno dejanje so navdušeno pozdravili Bleiweis v »Novicah«, Janežič v »Glasniku« in Levstik v »Napreju«, nemška »Laibacher Zeitung« pa je vodstvo novomeške gimnazije žolčno napadla.

Takrat so v Novem mestu začeli govoriti tudi o »čitalnici«. Taka narodna društva so imeli že po raznih slovenskih mestih in večjih krajih, v Novem mestu pa so o njej le govorili, zato je Fran Levstik v svojem listu »Naprej« leta 1863 zbolel Novomeščane: »Kaj delajo Dolenjci? Kaj dela sloveče mesto, dolenski Rim?« Preden pa so tudi v Novem mestu z zamudo ustanovili čitalnico, so proslavili 500-letnico ustanovitve mesta. Praznovanje petstoletnice v dnevi med 19. in 21. avgustom 1865 se je, kot piše prof. Jarc, spremenilo v pravo narodno slavo na Dolenjskem. Bleiweisove »Novice« so zaželele, »naj slovesna 500 letnica obenem bode prvoletnica pravega narodnega življenja v Novem mestu«.

Konec oktobra 1865 je bil v gostilni pri Brunnerju (sedanje Gostišče Breg) ustanovni občni zbor novomeške Čitalnice, za prvega predsednika pa so izvolili odvetnika dr. Rozina, ki je bil že leta 1848 predsednik »Slovenskega zbora«. Za prvo prireditev pa Čitalnica ni dobila primernih prostorov, končno so dobili v našem dva prostora v gostilni »Pri kroni« na Glavnem trgu, kjer so leta 1848 ob ustanovitvi »Slovenskega zbora« prvič razobesili slovensko trobojnico. Tu je bila Čitalnica do leta 1872, ko ji je lastnik hiše in gostilne Anton Hočvar, brat znanega nemškutarja Marijuna Hočvarja iz Krškega, odpovedal gostoljubje in jo ob novem letu postavil na cesto. »Al vse vaše rogovilstvo je zastoj, dokler bode slovenskega naroda kaj na svetu!« so ob tem zapisale Novice. Čitalnico je pod streho vzela gostilničarka Jožefa Skaberne, lastnica gostilne »Pri zlatem levu«.

PRVI NARODNI DOM NA SLOVENSKEM

Vendar so čitalničarji sklenili, da si bodo zgradili svojo hišo, svoj Narodni dom, prvi na Slovenskem sploh. Ob pomoči rodoljubnih podpornikov iz Novega mesta in vsega podeželja so zbrali denar za nakup treh hiš in pripadajočih zemljišč v današnji Sokolski ulici. Prof. Jarc piše v študiji »Novo mesto v obdobju med leti 1850 in 1900« o tem takole: »Da zagotove osnovno glavnico, so 2. januarja 1873 okrajni zdravnik dr. Žiga Bučar, trgovca Anton Kalčič in Franc Durini ter lekarnar Dominik Rizzoli podpisali menico za 500 goldinarjev, drugo za enako vsoto pa gostilničar Karel Rozman in trgovca Franc Kastelic in Ferdinand Seidl. Na seji čitalniškega odbora 6. januarja 1873 so ustanovili poseben odsek za zidanje doma, njegove člane pa so volili vsi čitalničarji in izbrali Karla Rozmana, Franca Kastelica in Adolfa Guština, ki so se takoj lotili zbiranja prostost-

voljnih prispevkov, daril in posojil. Navdušenje za zidavo doma je bilo splošno in ni bilo krsta, poroke, godovanja ali napredovanja, da bi kdo od gostov ne zbral prispevkov zanj; v Brunnerjevi gostilni na Bregu, zbirališču narodnjakov, so s »prodajo opeke« po 1 goldinar zbrali izdatno vsoto. Obrabali so se tudi na podeželje, na posamezne čitalnice, na znane rodoljube in podpornike narodnih zadev, v zameno pa jim nudili častno članstvo v Čitalnici.«

Med drugim so za gradnjo novomeškega Narodnega doma prispevali djakovski škof dr. Josip Juraj Strossmayer, graščak Karel Rudež, lastnik gradu Tolsti vrh oziroma Gracarjev turn, rakovski grof Josip E. Barbo, dr. R. Razlag, dr. J. Bleiweis, dr. J. Vošnjak, pisec in politik dr. E. H. Costa, rojen Novomeščan, I. Vilhar, A. Navratil, dr. V. Žarnik in drugi.

Prepustimo besedo spet prof. Janku Jarcu. »V začetku junija 1873 je bilo v Narodnim domom tako daleč, da so mu lahko položili temeljni kamen. Dne 7. junija zjutraj so ga, vsega okrašena, ob pokanju možnarjev in v spremstvu mestne godbe pripeljali od bršlinskega kamnoseka prek Marofa v mesto in na stavbišče. Po opravljenem obredu v Kapitlju se je zgrnila velika množica meščanov, okoličanov in gostov na gradbišče, ki je bilo vse v venci in zastavah. Po odpeti pesmi dijaškega pevskega zbora je prvi spregovoril Meličan Anton Navratil, za njim mestni župan Dominik Rizzoli, nakar je predsednik Čitalnice dr. Žiga Bučar prebral na pergamentu pisano listino z opisom namena in pomena Narodnega doma. Nato jo je vložil v kostirno skrinjico in priložil primerke vseh na Slovenskem izhajajočih časnikov in časopisov. Za tem so spregovorili še dr. V. Žarnik, dr. J. Vošnjak, V. Pfeifer iz Krškega in grof Vrančani iz Zagreba, nato pa vložili kostirno skrinjico v temelje Narodnega doma. S petjem budnice »Naprej zastava slave« in igranjem godbe je bila slovesnost zaključena. Po slovesnem obredu, na katerem so prebrali vrsto pozdravnih božajev, je bila popoldne na vrsto gostilne, ki jo je kratek čas imel trgovec Valentin Oblak v Šmihelu tik ob Težki vodi, ljudska veselica in svečanosti je bilo konec.«

Kronist Novega mesta dr. Leopold Picigas je v svojih pominskih zapiskih zapisal celo, da so bile narodne svečanosti ob polaganju temeljnega kamna za prvi slovenski Narodni dom v Novem mestu za mesto in Dolenjsko skoraj enakega pomena kot tabori, ki so jih takrat prirejali po drugih slovenskih pokrajinah.

Še pred koncem leta je dobila ta velika dvonadstropna stavba streho, naslednje leto pa je pri zidavi prišlo do težav, kajti huda gospodarska kriza in z njo revščina je začela prizadevati tudi Novo mesto in podeželje. Za dokončanje Narodnega doma pa je bilo treba zbrati še 20.000 goldinarjev. Čitalniški odbor je s posebnim letakom obvestil javnost o gradnji, o potrebah in načinu zbiranja denarja za dokončanje gradnje. Na tem letaku so namembnost Narodnega doma označili tako: »Ustanovila se bode v njem slovenska ljudska knjižnica, dolenska hranilnica, narodno gledališče, dolenj-

ski muzej, in šola za narodni jezik, slovstvo in zgodovino, kakor i drugi, za splošno narodnega zavedanja in napredka, pak tudi materialnega blagostanja velevažni zavodi.«

Gospodarska kriza, slabe letine in razne ujme so seveda zavirale gradnjo Narodnega doma, a zavretili je niso mogle. Da bi uredili vsaj prilicne prostore, je leta 1875 manjkalo 3000 goldinarjev, po 1000 gold. sta posodila tolstovrški graščak Rudež in rakovski škof Barbo, ki sta se s prispevki za Narodni dom izkazala že pred začetkom gradnje. Ostali denar so zbrali čitalničarji ter z loterijami, tombolami in podobnim. Noveembra 1875 se je Čitalnica vselila v prilicne prostore Narodnega doma in 14. novembra so tu priredili »v spomin svojega desetletnega obstanka« in »o priliki otvorenja prvega narodnega doma« svojo besedo. Dokončno pa je bil Narodni dom dograjen leta 1885.

DOM IZPOLNIL OBLJUBO

Novomeški Narodni dom je izpolnil obljubo Čitalnice iz leta 1873, bil je »središče za narodno gibanje na Dolenjskem«. V njem je delovala Čitalnica s čitalniško in kasneje Sokolsko knjižnico, v prostorih Narodnega doma je bila nekaj časa deklška šola, čitalniški oder je skrbel za stalne gledališke predstave, na deskah tega odra je nastopal profesor in zgodovinar Novega mesta Ivan Vrhovec, tu sta svojo igralsko pot začela Ivan Cesar, ki je kasneje postal eden od stebrov ljubljanske Drame, in Viktor Markič, eden od ustanoviteljev Sentjakobskega odra. Med prvo svetovno vojno je Čitalnica morala prenehati delovati, Narodni dom je tako kot staro in novo gimnazijo zasedla rezervna vojna bolnišnica. V zadnjem letu vojne, v času deklaracijskega gibanja, pa so se v domu spet vrstili koncerti in igralski večeri, telovadne akademije in druge prireditve.

Leta 1925, ob 60-letnici Čitalnice in 50-letnici Narodnega doma, je Čitalnica prenehala delovati, Narodni dom pa je prevzelo Sokolsko društvo, ki je dom temeljito obnovilo. Med drugo vojno so ga najprej zasedli italijanski karabinjerji, po kapitulaciji Italije pa slovenski domobranci. Po vojni ga je zasedla JNA in v njem uredila Dom JNA. Od tedaj »vojaških okupacij« si nekdanji Narodni dom ni nikoli več opomogel. Še posebej zadnja leta žalostno in hitro propada in je že dalj časa Novemu mestu v spotiko in sramoto. S tem da bi dan pozitivne temeljnega kamna za Narodni dom prevzeli za praznik občine Novo mesto, bi gotovo spodbudili obnovo te za Novo mesto, Dolenjsko pa tudi širše pomembne zgradbe.

Naj ima tudi za konec besedo prof. Janko Jarc: »Narodni dom je tako v teku stoletnega obstoja doživljal različne usode. Po vlogi, ki jo je kot narodno in kulturno prosvetno žarišče Novega mesta in Dolenjske odigral, je Narodni dom brez dvoma kulturnozgodovinski spomenik Novega mesta in bi bilo treba ..., ob spoštovanju imenovan graditeljev, ponovno razmisliti o njegovi nadaljnji namembnosti.«

ANDREJ BARTELJ

Naša moč je, da poznamo časopisni papir

Papir, kultura civilizacije. To je eno izmed propagandnih gesel v tovarni papirja in celuloze Videm Krško. Papir je nekaj več kot zgolj industrijski proizvod. Pa tudi Videm kot tovarna pomeni nekaj več za Krško in Posavje in nemara tudi za Slovenijo. Je ugleden evropski proizvajalec papirja. Zdjaj se v njem marsikaj dogaja. Organizacijsko se prilagaja novim gospodarskim in političnim razmeram. Postaja korporacija, združba več podjetij. Prihodnje leto bo začel delovati nov papirni stroj, eden najsodobnejših v Evropi. Razlogov za pogovor z glavnim direktorjem Francem Cargom, ki je krmlilo Vidma prevzel septembra, je torej več kot dovolj.

• **Gospod Carg, bolj kot sedanjost, za katero vemo, kakšna je, nas zanima prihodnost. Mislim, da so zdravi gospodarski temelji izjemno pomembni za prihodnost Slovenije. Bo Videm kot velika gospodarska organizacija preživel vse gospodarske in politične ujme?**

CARGO: »Videm v tej situaciji, s kadri, ki se spoznajo na papir, celulozo in papirne izdelke, išče trg in menim, da lahko vzame svoj del tržnega deleža in ga obvladuje. To je osnovno izhodišče za naprej. Jasno je, da je tu zadaj tudi proizvodnja, in ta proizvodna miselnost se spreminja v produktivno, tržno usmerjeno miselnost.«

• **Kakšne spremembe se bodo zgodile?**

CARGO: »Dve stvari sta. Vidmova družbena lastnina ne bo preživela, to smo že večkrat ponovili. Zdjaj v tem smislu presnavljamo firmo. In tudi proizvodna miselnost ne bo preživela. To sta dve zadevi, ki morata počasi v zgodovino. Zdjaj se rojeva v bistvu neka nova firma Videm s pogledom v prihodnost. Tu je sinergija znanja, ki bi morala to kolo pogonjati naprej. Zato se tuje firme, ki prihajajo v Jugoslavijo, zelo rade obračajo na nas in želijo konzultacije z nami. Z nekaterimi imamo že podpisane majhne pogodbe in skupaj z njimi bomo šli v večja skupna vlaganja. Skupaj z njimi bi lahko obvladovali papirni trg. To pa je osnovna stvar: pokrivati oz. obvladovati papirni trg.«

• **Na vas se obračajo, ker že imate določen ugled in veljate za zanesljive.**

CARGO: »Naša tovarna je na svetovnem trgu 25 let, mi smo na tem trgu znani in tem firmam smo konkurirali. Poznajo naše pozitivne in negativne lastnosti, poznajo pa tudi našo moč. Naša moč pa je, da poznamo časopisni papir. Na njem smo delali 30, 40 let in vemo, kaj se dogaja z njim in okoli njega. To je naš kapital, znamo delati posle na bazi papirništva. Tudi so pripravljene iti z nami v skupne posle. Mi čisto odkrito povemo, da nam je potreben obratni kapital. Če združimo kapital, ki ga na žalost v Sloveniji ni, in pa naše znanje, lahko nekaj skupaj naredimo.«

• **Dogajajo se prelomi in me zanima, kje so najhujši in kje bodo najdalj trajali. Na vrhu se morda lažje prilagajajo, ker želijo ohraniti svoje pozicije, težje pa je bržkone s srednjimi in nižjimi kadri?**

CARGO: »Na vrhu smo analizirali naše delo in se o problemih v proizvodnji skoraj nismo pogovarjali. Finančni problemi so zdaj številka ena, ampak v principu imata trženje in razvoj zagotovo dominantno vlogo. Kar zadeva srednji kader, je tako, da smo ga precej zamenjali v tistih pozicijah, kjer so v stikih s trgom, z razvojem in. Velik tipičen problem je vzdrževanje, nekatere servise in druge službe. Tam je zelo težko ljudem dopovedati, da ne morejo obstajati sami zaradi sebe, ampak da morajo nuditi kakovosten proizvod za trg ali pa kakovostno servisno storitev nazvnoter. Tudi to je tržna usmeritev, da se vsak čuti koristnega tej firmi in mora vedeti, zakaj je sploh notri. Če tega ne ve, potem bi moral reči, da bo to tehnološki presežek.«

• **Okoliščine vas silijo, da prehajate v normalno stanje. Evropa ali ZDA ali Japonci so rešili vprašanje proizvodnje. Tam se razume samo po sebi, da proizvodnja teče. Naloga menedžerjev je, da se ukvarjajo s strategijo bodočega razvoja. Ali ni tako?**

CARGO: »Odkrito moram povedati, da nimamo še do konca izdelanega strateškega plana, ker imamo veliko tržnih segmentov in ni enostavno to narediti. Bo pa strateški plan izdelan v januarju. To je vse v okviru novega programa, ki sem ga pripravil septembra ob nastopu.«

• **Pomemben del vaše poslovne strategije je tako imenovano lastništvo družbene lastnine. Ampak pri nas ni nikogar, vključno z obubožanimi delavci, ki bi lahko kupovali firme. Je bojazen, da bo vse prešlo v tuje roke, zlasti v last mrhovinarskega kapitala, realna?**

CARGO: »Kolikor mi je kot direktorju in poslovnežu na voljo informacij, bomo imeli v Sloveniji veliko problemov s kapitalom še nekaj let. Znotraj teh problemov Videm ne more biti stalno v

strahu za kapital, za denar, ampak mora iti v tržno borbo z vsemi trgi, tudi s trgom kapitala. S tega vidika predvidevamo, da bi se morali povezati z evropskimi in svetovnimi papirniškimi sistemi. Prvi faktor je torej pomanjkanje kapitala, ker bo stalen tehnološki zastoj povzročil, da bomo izgubili tudi vse posle in ne samo proizvodnje. Naše mnenje pa je, da delavci ne morejo kupiti vsega, da bi bila tovarna njihova last. Vsaj v celoti ne. Močno pa dvomim v prihod tako imenovanega mrhovinarskega kapitala, česar se nekateri boje tudi pri nas.«

• **Kolikšen delež pa bi po vašem mnenju lahko kupili delavci?**

CARGO: Ko smo delali ocene, smo prišli do sklepa, da bi lahko kupili 10 odst. Tako je v papirništvu tudi v tujini. To je kapitalno intenzivna proizvodnja in avstrijske papirnice so ali v rokah velikih tujih korporacij ali pa v lasti avstrijskih bank.«

• **Pri nas pa obstaja strah pred tujimi multinacionalkami, ki naj bi se polastile Slovenije. Ampak če je trg odprt, potem je za vse...**

CARGO: »Firma se bo lastniško razdelila v delnice. Na borzi bo trg z delnicami odprt. Po mojem je katastrofa na trgu kapitala zaradi tega, ker je trg za kapital zaprt. Ne morete imeti odprtega trga blaga, če je trg kapitala zaprt. Žal lastniki ne bodo gledali na državne meje. Svetovni menedžment jih ne priznava. Japonci gradijo v Kanadi, Kanadčani v Evropi, Skandinavci v Rusiji. Strategija Slovenije na tem področju pa ni jasna in javna. Predvidevam pa, da ni veliko kapitala na razpolago in bi bilo neumno, da bi šel domači kapital v papirno industrijo. Za sanacijo namreč potrebujemo v dveh letih 100 mil. dolarjev in bomo potem imeli manj zaposlenih ljudi. Teh 100 milijonov dolarjev moramo dobiti, če hočemo obstati, zato se moramo povezati s tujimi partnerji. Menedžmentu je največ od tega, da držimo trg papirja v svojih rokah, da vemo, kaj se na tem trgu dogaja in da poskušamo biti močni, da se lahko razvijamo naprej. Delavcu pa je bržkone najvažnejše, da ima delo in dobi plačo. Mislim, da delamo v delavčevem interesu.«

• **Ima Videm toliko potencialov za čas, ko se bodo razmere spremenile in bo dejansko zavladal trg, da bo lahko enakopraven partner avstrijskim ali finskih papirnicam?**

CARGO: »Razlike bodo vedno obstajale. Tujci bodo boljši v eni ali drugi stvari. Mi imamo na domačem trgu prednost, imamo pa pomanjkanje znanja in kapitala. In teh dveh slabosti se bomo morali rešiti.«

• **Večkrat omenjate, da mora evropski poslovnež delati po 10 do 18 ur na dan. Ti tako imenovani yuppji so tudi vaš vzor. Ali bomo morali nasploh pri nas uvesti evropske norme dela?**

CARGO: »Čutim se člana evropske papirniške družine. Kot takega me poznajo. Zame bi bilo najtežje, če bi se Vidmu kaj zgodilo, da bi se v tej družini ne pojavljali. To pomeni, da moram dati vse od sebe. Vleči moram najboljše možne poteze. Enak stil uvajam pri svojih ljudeh. Enako dela 20 do 25 ljudi v tovarni. Na finančah, v razvoju, na projektu PS-1. Da si yuppje, pomeni, da delaš več kot 12 ur na dan, da si neke vrste deloholik. Seveda pa tak tempo dela lahko zdrži le 10 let.«

• **Ker ste del tega menedžmenta v evropski papirni industriji, za vas ne bi bilo težko dobiti delo, če bi vam v Vidmu spodletelo?**

CARGO: »Če bi Videm propadel, ker bi jaz naredil napako, bi se več ali manj vedelo, da dela ne bi dobil. Če rečem, da je Videm v težavah, ker je en dinar v Jugoslaviji 1 šiling, obrestna mera pa je petkrat večja kot v Avstriji, potem bi se vsi smejali kot konji. Če bi pa rekel, da smo postavili stroj, ki ni začel nikoli delati, potem je jasno, da menedžment ni dobro delal. Kar pa zadeva motivacijo, bomo morali to urediti z individualnimi pogodbami. Delamo postopne korake, reorganizirali smo se v družbo z omejeno odgovornostjo, bistvo tega pa je, da upravni odbor prevzame kontrolo nad menedžmentom, in zdaj sestavljamo skupaj s slovensko vlado upravni odbor. Hočemo pa čimprej to narediti, ker bo potem pomanjkanje strokovnjakov. Mislim, da bo to dosti strokovno močan odbor in dva člana bosta tujca. Jaz se bom pogovarjal z odborom glede plač ali nagrad za ožje sodelavce.«

• **Koliko znaša plača menedžerja v tujini za firmo takega ranga?**

CARGO: »Plače so skrivnost. Težko je tudi primerjati bonitete. Mi imamo malo davkov, stanovanje je zastojen itd. Težko bi rekel, verjetno okoli 100.000 šilingov v Avstriji, z udeležbo na dobičku...«

• **...z bonitetami, kot je avto...**

CARGO: »Dobro, uvajajo že avto za ženo, pa stanovanje itd. Primerljivost je mogoča v kontekstu z okoljem. Ne moreš izstopiti iz okolja. Zasluzim 2500 do 3000 DEM, to pa je plača za 300 ur na mesec. Če bi šel vse, kar delam, bi se izkazalo, da smo vsi nekako izenačeni.«

• **Vi ne bi vzeli 14000 DEM?**

CARGO: (se prav sladko nasmeje): »To je prav zanimivo vprašanje. Bi vzel 14000 DEM in verjetno se bomo pogovarjali, ne o taki plači, ampak o plači v sorazmerju z odgovornostjo, ki jo imam sedaj. Ker tako, kot delam sedaj, ne morem dolgo delati. Podobno bo veljalo tudi za ostale sodelavce.«

• **Mislite, da je vprašanje nagrajevanja, motivacije pomembno za nas?**

CARGO: »Ko prihajajo tujci k nam, pravzaprav ugotavljajo, da imamo dobre menedžerje in dobre inženirje. Obstaja resna bojazen, da nam bodo strokovnjaki pobegnili, če jih ne bomo dobro plačali. Zdjaj se na trgu že kaže, kako bo šlo. Najprej bodo prišle tuje banke in te bodo iskale sposobne strokovnjake in jih tudi plačale. To bodo domačini, ki obvladajo bančništvo in finance. Ti

bodo potrebovali sodelavce in jih bodo dobili. Tako se bo to delalo. Če ne bo velika firma svojih ključnih ljudi nagradila, bodo ostali samo tisti, ki jih ne bodo nikamor povabili. Take kadre jemljejo tudi že pri nas.«

• **Za Slovenijo pa je pomembno tudi, da začne izdelovati nek artikel, s katerim si bo pridobila monopol na trgu. V Delu sem prebral, da je firma 3M tak monopol dobila z nekimi nalepkami, kjer uporablja izključno svojo tehnologijo. Ali ima Videm kaj takega?**

CARGO: »To pomeni čim večji tržni delež. Tak tržni delež bomo poskušali pridobiti s papirji, izdelanimi iz odpadnega papirja. Vprašanje pa je, kako se bodo obnašale naše in druge predelovalne firme. Če bomo delali 150.000 ton kopirnega papirja iz odpadnega papirja, mislim, da bi bilo to kar v redu. S svojim strateškim planom dokazujemo tudi, da smo pripravljeni izboljšati ekološke razmere v okolici. 3M je velika firma in zanimiv primer. Je zelo inovativna firma, ki je bila sposobna česa takega. Ni pa dovolj, da iznajdeš nek proizvod. V določeni fazi potrebuješ kapital. Ta kapital lahko poževe v eno smer samo velika firma. Videm ne more capljati na mestu in čakati, ali kapital bo ali ga ne bo. Ali Vidma ne bo ali pa bo povezan z nekim kapitalom, da bo lahko v te inovativne, mednarodno preverjene proizvode vlagal, da bo lahko šel na trg, ga zavzel. V veliko primerih so velike firme veliko bolj inovativne. Ni dovolj samo ideja na papirju, potrebna je realizacija, šele tako je inovacija kompletna. Za vsako zahtevno zadevo na področju papirništva moraš imeti denar vsaj za avionsko karto, da se zapelješ do Tokia ali do New Yorka, da tam preveriš, kako stvari tečejo.«

• **Kako pa lahko Videm vpliva na gospodarstvo Krškega in Posavja?**

CARGO: »Pri dokončno izdelani strategiji bomo morali opozoriti sodelavce, kako bojo usmerjali svoje otroke v šole, če bodo hoteli tukaj delati. Klasičnega papirniškega dela ne bo več, ampak bo treba obvladati kompiuterje, se pojavljati na trgu, obvladati bo treba proizvodne in tržne procese. Tu bi še dodal, da bo znanje jezikov ključno za nas in za Slovenijo kot celoto. Slovenec bo moral znati dva ali tri jezike, če se bo hotel vključiti v svetovne gospodarske tokove. Če tega ne bo znal, mu svetovni informacijski tokovi pač ne bodo dostopni.«

• **Slovenija bo samostojna, o tem ni nobenega dvoma več. Kakšne so prihodnje gospodarske povezave znotraj nekdanje Jugoslavije in možnosti Slovenije v evropskem prostoru? Zdi se, da še nimamo izdelane strategije prodora na trge.**

CARGO: »Kolikor je bil Marković problematičen, je vendarle imel koncept, tak koncept pa tu v Sloveniji ni razviden. Zdjaj mi delamo strateške plane in od nas bodo pobrali osnove za skupne strateške plane. V bistvu se moramo pa vsi učiti, predsednikom vlade na čelu. Je pa res toliko političnih problemov, ki so zdaj prvi, in so bomo šele potem lahko ločili gospodarskih. Ko bomo šli na gospodarske probleme, bodo težji kot politični.«

• **Kopiči se neka energija, ljudje iščejo poti, ni pa usmeritve ali poti, kamor bi se usmerjala ta nova energija.**

CARGO: »Ne, neka splošna gibanja so splošno znana in v okvirih, ki jih vlada postavlja, industrije iščejo svoj položaj. Če bo vlada pregledala in združila strateške plane, ki jih sedaj išče pri nas, potem bo iz tega pobrala nekatere zamisli. Tudi tuji kapital bo iz tega videl, kam gremo. Če bodo pogojni dati za papirništvo, potem bo šel v papirništvo, če bodo pogojni samo za slaščičarne, potem bo šel v to. Po mojem mnenju pa je naša ključna zadeva celoten nacionalni dohodek 11 milijard dolarjev, ki je za 800 tisoč zaposlenih Slovencev občutno premajhen. Toliko pomeni ena ulica v Londonu, ki nima ne svoje vojske ne diplomacije!«

• **Kolik, mislite, da bi moral znapati?**

CARGO: »Trikrat več. Ali pa bi moralo biti trikrat manj ljudi.«

• **Kaj se bo zgodilo po plebiscitu? Ali se boste odpovedali jugoslovanskemu trgu?**

CARGO: »Mi smo se že pred časom odločili za trženje v velikih mestih in med njimi bo zagotovo tudi Beograd. Mislim namreč, da je vojna ali kriza lahko samo omejen čas. Večino časa ljudje vendarle živijo normalno in seveda tudi trgujejo.«

• **Torej zaradi plebiscita ne bo težav?**

CARGO: »Imeli jih bomo na samem začetku, zato pa bomo šli še bolj v izvoz ali pa bomo zmanjšali proizvodnjo. Sicer pa lahko povem, da smo s srbskega trga že bili izrinjeni in ne moremo biti še bolj. V začetku bo tudi nekaj težav pri zaključevanju pogodb s tujimi partnerji, ker ne bodo gotovi v nas. Kar pa zadeva premoženje, je jasno, da bo Slovenija nekaj premoženja izgubila. Imamo obrat v Drvarju, ki je odvisen od bodočih dogodkov. Če bo Slovenija res suverena država, bo pa prišel noter tuji kapital in to bo najboljšo od vsega.«

• **Nam lahko zaupate vaše največje osebne in direktorske želje za prihodnje leto?**

CARGO: »V bistvu so moji osebni cilji povezani s firmo in zdaj že nekaj časa identični. Če bodo moji cilji, ki sem si jih s programom zadal v firmi, uresničeni, potem bodo tudi moje osebne želje izpolnjene. Mogoče se bo slišalo preveč ambiciozno, ampak mislim, da bomo postali prihodnje leto močna mednarodna firma. In to zaradi tega, ker se bo spremenila lastnina. Finančni problemi bodo rešeni, ko bodo podpisane pogodbe s tujimi partnerji. Dobiti moramo dotok obratnega kapitala, ker smo zdaj tik pred stečajem. Rešimo se lahko samo na tak način, da tujemu partnerju ponudimo en del svoje lastnine.«

• **Koliko odstotkov?**

CARGO: »Rekli smo 25 odstotkov, čeprav bi tujci radi več. Kar zadeva ugibanja o tem, koliko je določena firma vredna, naj povem, da se ocenjujejo njene možnosti za pridobivanje profita. Koliko je profita, pa ni odvisno samo od firme, marveč tudi od okolja, v katerem deluje. Znana Porterjeva knjiga govori o konkurenčnih prednostih posameznih držav. Tam pa Jugoslavije med 40 ali 50 državami ni, medtem ko Madžarska je. Tja in na Poljsko je že šel prvi tuji kapital. Mi se zdaj postavljamo v vrsto.«

JOZE SIMČIČ

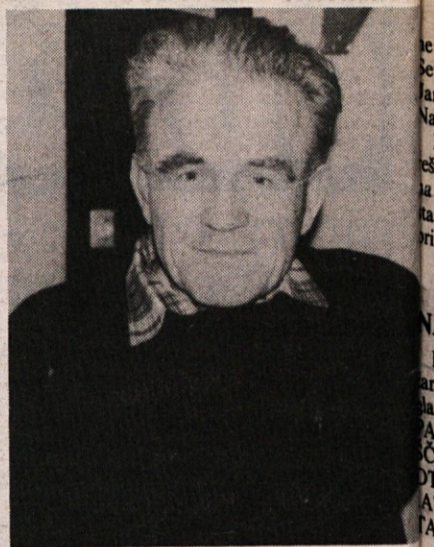
Profesor ima kaj pisati

Začetek življenja prof. Janeza Kolenca je pretrpetljiva izseljeniška zgodba, vendar ne tako osamljena med številnimi, ki jih je življenje stikalo iz usod naših ljudi, ko so si v začetku tega stoletja trumoma iskali kruha in bolj nasmejane sreče onkraj oceana. Marsikateremu je bila namreč sreča že na dosegu roke, pa je bila ta, po neki kruti ironiji usode, ki se s Slovenci tako rada poigra, često prekratka.

Tako je bilo tudi s Kolenčevimi. Janezov oče je prišel iz Kanade, se poročil in rodila sta se Janez in njegova sestra. Potem je šel oče nazaj čez lužo in ni minilo dosti časa, ko se je za njim napotila tudi mati z obema otrokoma. Vendar tujine še dobro spoznala ni, ko je že pričela bolehati. Nobena zdravila in noben zdravnik ji niso mogli pomagati. Edino upanje je bilo neizmerno hrepenenje po domu. Kaj si je mogel Janezov oče? Naložil je vse tri na ladjo in jih odpremil domov. Zadnji čas, kajti sedemnajst dni potem, ko je prišla domov na Mirno, je žena umrla. Janez in njegova sestra sta ostala pri sorodnikih sama, zato se je vrnil iz tujine tudi oče. Toda nesreče še ni bilo dovolj, tudi on je kmalu umrl. Bilo je enaintridesetega leta, Janez pa je hodil šele v prvi razred.

Siroti nesrečnih izseljencev so odtihmal ločili. Sestro so vzeli k sorodnikom v Mirno Peč, Janeza pa po nekaj letih Solanja na Mirni v ljubljansko Marijanišče, kjer mu je bilo zagotovljeno stanovanje in nadaljnje Solanje. Ljubljanska leta so bila sicer polna pomanjkanja in odrekovanja, pa vendar tudi spodbude, mladeniške vznemerenosti, izzivov. Umetniških impulzov ni manjkalo ne v Marijanišču ne na klasični gimnaziji. Prihajali so od vrstnikov, prefektov v Marijanišču, profesorjev, bolj ali manj priznanih pesnikov, pisateljev, likovnikov. Na dan so prišli prvi pesniški poskusi. Potem je prišel vpis na slavicistiko in potem vojna.

Vojna je spreminjala usodo narodom in posameznikom. Ljudje so postajali drobci, ki jih je silni piš nemočno pometal sem in tja. Za samosvoje in samovoljne glave ni bilo prostora, za tiste, ki so hoteli svojo pot in se niso hoteli podrejati eni resnici, ni bilo razumevanja. Orožje se je kar samo ponujalo. Vendar se je Janezu potem, ko mu je spodletel poskus med prostovoljci ob Hitlerjevem napadu na Jugoslavijo, orožje uprlo. Težko je bilo držati, ko so mladega fanta kar naprej lovili zdaj eni, zdaj drugi interesi. Težko se jim je bilo izogibati tudi v Ljubljani, zaradi boedečice žice, ki jo je obdajala, spremenjene v svojevrstno taborišče. Bila je polna negotovosti, nasilja in strahu, povrh pa še lakote in vsake vrste pomanjkanja.

V takem vzdušju je izšel Zbornik zimo pomoči, ki ga je leta 1944 uredil Tine Džurak, znani kulturni delavec v Ljubljani, pozneje v Argentini. Precej priznanih slovenskih pesnikov in pisateljev je s svojimi deli sodeloval v njem in tako skušalo pomagati najbolj potrebnim. In v tem zborniku je bila objavljena tudi daljša Janezova pesnitev, nje pa še Janezova fotografija. Honorar za pesem je bila obleka, ne sicer najboljša, bila je spodobna, in kar je najvažnejše, Janez je krvavo potreboval. Sodelovanje pa je bilo paženo in je imelo za Janeza kaj neljube besede. OF, ki je kmalu potem prišla na oblast, ga početja namreč ni odobrvala, in čeprav Janez nikoli ni sodeloval v borbi, se je po paricipu: »Če nisi z nami, si proti nam!« hitro značil pred sumničavi zasliševalci, ki tiste dni niso nič dvomili, ampak vsak dvom s strelom raztrgali in spravili pod zemljo. Ni manjkalo da pa bi šel tudi Janez po tej poti. Sojen je bil hitrem postopku prav takrat, ko so množice razjarjenih Ljubljancov preko zvočnikov poslušale proces proti generalu Rupniku.

Odpeljali so ga v Kočevje, in ker je bil manjkaj vajen, je v delovnem taborišču kar nekako shajal. Se sanjalo se mu ni, kaj je tiste dni dogajalo tam v okolici. Šele ko so po devetih mesecih in pol vračal domov Mirno in je sopotnikom na vlaku povedal, gre iz delovnega taborišča v Kočevju, je raztrgal završalo. Iz torbic, žepov in košar so začeli vleči slike in ga spraševati, če je videl tam in tega — sina, brata, moža, očeta. Tudi pot, po ko je bil že doma na Mirni, so prihajali k njemu s slikami svojcev in odhajali potolaženi, ko ravno je povedal, da v delovnem taborišču ljudi raztrgajo. Resnica je prišla na dan šele pozno. Ljudem so ostale samo slike in Janezova tožnja. Kako kruta je bila resnica o Janezovi grodnaciji, pove že to, da sta od njegovega letnika Mirne ostala živa le dva.

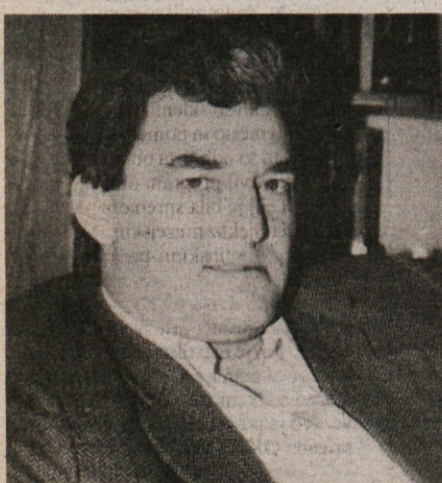
Profesor Janez Kolenc, poznan kot slavist številnim novomeškim generacijam gimnazijcev in učiteljskim, mnogim Nove meščanom pa tudi kot pesnik, je sedaj upravljen. Le Malokdo je vedel, da je zaznamoval da je to dolga leta vplivalo na njegovo službeno kariero. In le malokdo je vedel za njegovo ko izseljenško usodo. Le slutiti jo je bilo mogoče nekaterih njegovih verzov. Sedaj profesor čas, zato piše še več. Pa saj ima kaj pisati.

TONE JAKIČ

ELEKTROTEHNA SET

V trgovsko poslovno centru
METLIKA
tudi mi
odpiramo
NOVO
samopostrežno
PRODAJALNO
S
TEHNIČNIMI IZDELKI
od instalcijskega materiala do glasbil

Prodajalna ELEKTROTEHNA SET
Metlika
tel.: 068/58-307

VLOM V ZIDANICO — Neznani storilec je v času med 12. in 20. decembra v zidanico v Plešivici pri Lokvici. Nepridiprav je ukradel več predmetov, vrednih vsaj 10 tisočakov.

ODNESEL PNEVMATSKO KLAĐIVO — V Črmošnjicah pri Dolenjskih Toplicah raste nov gostinski lokal. Toda njegovo gradnjo je upočasnili neznanec, ki je 12. decembra med 12. in 16. uro z gradbišča odnesel pnevmatsko kladivo ter tako Rafaela Kužnika iz Dolenjskih Toplic oškodoval vsaj za tri tisočake.

OB DESET TISOČAKOV — Neznani vlomilec je v dnevi med 10. in 20. decembra obiskal brunarico na Brodu, last Novomeščanke Pavle Gorkič. Slednja je bila ob več oblačil in gospodinjskih aparatov. Skupno škodo ocenjujejo kar na 10.000 dinarjev. Predrznega še iščejo.

OSTAL BREZ REZERVNEGA KOLESJA — Med 14. in 17. decembra je nekdo iz katrce, parkirane v Kristanovi ulici v Novem mestu, zmaknil rezervno kolo, vredno vsaj 600 dinarjev. Katrca je last šmihelske osnovne šole.

TUDI BEG PRED AVTOM GA NI REŠIL

METLIKA — 29-letni Marjan Ogulin z Osojnika se je 13. decembra ob 6.40 peljal z osebnim avtom po magistralni cesti od Metlike proti Novemu mestu. V desnem ostrem, močno zasneženem in poledenem ovinku ga je zaneslo v levo čez nasip, kjer je vozilo obstalo. Ogulin je zatem hitro skočil na cesto z namenom, da ostale voznike opozori na nevarnost. Takrat je za njim z osebnim avtom pripeljal 32-letni Anton Gerkiš z Gornjega Suhorja, ki je opazil nekoga, kako ga ustavlja. Prišel je zavirati, toda v tistem trenutku ga je pričelo zanašati proti Ogulinu; slednji se je hotel rešiti s tekom, vendar je bilo prepozno: Gerkišovo vozilo ga je zadelo, pri čemer se je hudo ranil; zdravi se v novomeški bolnišnici.

KOMUNALA Novo mesto, p.o. Cesta kom. Staneta 2 68000 NOVO MESTO

OBJAVLJA delovna mesta s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

- 1. TEHNIČNEGA VODJE** — visoka ali višja izobrazba komunalne, strojne, kemijske ali gradbene smeri — 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
- 2. VODJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA** — visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri — 3 leta delovnih izkušenj
- 3. VODJE SPLOŠNO KADROVSKEGA SEKTORJA** — visoka ali višja izobrazba pravne ali upravne smeri — 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj
- 4. VODJE RAZVOJNO-KOMERCIALNEGA SEKTORJA** — visoka ali višja izobrazba ekonomske, komunalne ali gradbene smeri — 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj

Kandidati, ki so gospodarsko razgledani in kreativni, naj vlogi s kratkim življenjepisom priložijo: — dokazila o izpolnjevanju pogojev — program dela ter prijave z zahtevanimi prilogi pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na naslov podjetja z oznako »za direktorja«. Sklep o izbiri bo kandidatom poslan v 8 dneh po njegovem sprejetju.

40 let AVTO-KOČEVE 61330 KOČEVE, KIDRIČEVA 6a — JUGOSLAVIJA

Imate težave s tovornim vozilom? Želite oprati tovorno ali osebno vozilo? Potrebujete poslovni pisarniški prostor?

Če je odgovor pritrdilen, vam lahko pomagamo. Hitro in kvalitetno in po konkurenčnih cenah vam popravimo tovarni ali poltovorni avto, ga operemo in očistimo. Za opravljanje poslovne dejavnosti nudimo novozgrajene urejene pisarniške prostore v Kočevju, Kidričeva 6 a. Obiščite nas ali pokličite na telefon 851-245, za poslovni prostor pa na tel. 851-888!

Goljufi službujejo po ulicah

V Novem mestu je vse več organiziranega kriminala — Kje je pretkani goljuf z zapestnico? — Izginilo že 5 golfov

NOVO MESTO — Veliko tega se je spremenilo v delu novomeških milicnikov, krivci za to so tisti, ki jim je organiziran kriminal postal poklic. Na roke jim gredo čas in razmere, v katerih živimo, njihove vrste vse bolj polnijo goljufi, prevaranti, tatovi. Po besedah Boruta Novaka, ki sedaj opravlja posle komandirja novomeške postaje milice, in Bojana Blatnika, njegovega pomočnika, ki ima na skrbi zatiranje kriminalitete, je organiziranega kriminala na Dolenjskem vse več. Potrdilo temu je moč dobiti doma vsak dan.

»Ena prvih novomeških značilnosti je povečano število vlovov v osebna vozila, kjer storilci iščejo predvsem tehnične predmete, prav pa jim pridejo tudi gotovina, prtljaga in oblačila. Še posebej parkirišča v večjih naseljih na Cesti herojev, v Ulici Majde Silc, na Ragovski, v Ulici Slavka Gruma in v centru so najpogostejše tarče nepridipravov. Sedaj v prednovoletnih dneh se jim pridružujejo prostori pred gostinskimi lokali, kjer je množica sindikalnih, zasebnih ali kake druge vrste silvestrovanj. Če drugega ne, bo za začetek dovolj, ako bomo vrednejše predmete imeli pri sebi, vozila pa zaklenjena in po možnosti parkirana na osvetljenih prostorih. Najučinkovitejša orožja proti vlomilcem pa so seveda alarmne naprave,« pravita. To bi med drugimi zagotovo potrdili tudi tisti, ki so letos ostali brez svojih avtomobilov. Tatvine golfov postajajo namreč moda, na novomeškem območju jih je letos izginilo pet, dva od teh v skupnih garajah na Cesti herojev; najdeni ni bil niti eden. Očitno gre za dobro organizirano skupino, ki predelana vozila nato prodaja kdove kje. Samo v Ljubljani je letos izginilo neznano kam okoli 40 teh vozil.

Izrazito novomeška posebnost so goljufi, ki jih je čedalje več. Novak in Blatnik posebej opozarjata na skupi-

ne Romov in Poljakov, ki po vaseh in hišah ponujajo ter prodajajo zlatino, za katero se kasneje in običajno tudi prepozno ugotovi, da je ponarejena in ničvredna. Tudi ob tovrstnih prodajah oblačil previdnost ne bo odveč, kajti z njimi v sorodstvu so tatvine po stanovanjih. Posebej svarita tudi pred goljufo, ki se je v Novo mesto preselil iz Maribora, kjer mu je očitno postalo preveč. »Možakar že nekaj časa deluje na območju tržnice ter na Partizanski cesti. Ko opazi kakega starejšega sprehajalca, običajno vrže na tla ponarejeno zlato zapestnico. Slednja je dovolj, da z mimoidočim naveže pogovor; pri tem zatrjuje, kako dragocen da je nakit. Takrat mu v vlogi naključne mimoidoče osebe prisloži na pomoč sogelavec, s katerim potem pretkano dviguje ceno in nič hudega slutečega sprehajalca pripravi, da zlatino kupi. Možakar, ki je doma iz Karlovca, govori zelo dobro naš jezik, zoper njega smo podali že dve kazenski ovadbi; če je morebiti na tak ali podoben način oškodoval še koga, prosimo žrtev, naj se oglasi na naši postaji.«

Brezposelnost in prazni žepi so krivi tudi za vse več tatvin čekov, zlasti po trgovinah, tržnicah in iz osebnih avtomobilov. Storiteli jih dokaj spret-

Borut Novak: »V Novem mestu je vse več organiziranega kriminala.«

no vnovčujejo; to seveda počenja izven Novega mesta, običajno na bencinskih črpalkah, poštah in trgovinah. Resda so za to krivi tudi tisti, ki identitete kupca ne preverjajo, toda bančnega primanjkljaja nam to spoznanje ne bo pokrilo. Vsaj še na dve letošnji novosti ob tem opozarjata Borut Novak in Bojan Blatnik.

»Na območju novomeške UNZ je doslej izginilo že preko 20 motornih žag, z njimi tudi precej tehničnih predmetov; vse kaže, da so se storilci — očitno gre za dobro organizirano skupino — sedaj preselili na novomeško območje. Serija tatvin po Orehku in Dolžu to potrjuje, tatovi se potikajo po vaseh. Ob tem naj ne bo odveč opozorilo morebitnim kupcem takih predmetov: nakup pomeni kazensko odgovornost. Naslednje opozorilo pa velja tistim, ki na črno pobirajo povoženo divjad. Slednje je bilo letos po cestah nenavadno veliko, svoje so k temu prispevale tudi nedavne poplave. Vsakdo je dolžan tako najdbo prijaviti milicnikom in lovčemu. Kdor si na tak način izboljšuje vsakodnevni jedilnik, bo slej ko prej imel opravka s sodniki. Nekaj jih je letos, ki bi to lahko potrdili.«

Bojan Blatnik: »Še posebej starejši so običajno žrtve goljufov.«

STREL V AVTU

KOČEVJE — Iz Kočevja so se proti Mahovniku 18. decembra okoli 22. ure peljali z avtom 36-letni Emil Filipič, 37-letni Miran Loparec in 38-letni Željko Bejtović, vsi iz Kočevja. Loparič in Bejtović sta si med vožnjo ogledovala pištolo znamke beretta; ko jo je Loparec želel spet spraviti v tok, se je sprožila, krogla pa je zadela voznika Filipiča v bočno stran telesa nad pasom in ga hudo oškodovala. V ljubljanski bolnišnici so ga operirali in je že izven življenjske nevarnosti.

Za volan po štirih urah spanja

Nov obtožni predlog zoper Gorjance — Vozniki avtobusov brez predpisanega deseturnega počitka — Sedem kršitev

NOVO MESTO — Straški Gorjanci, točneje tamkaj zaposleni vodilni delavci, so dokaj redni obiskovalci novomeških sodnikov, krivci so tisti, ki njihovim soferjem ne zagotavljajo in ne dopuščajo z zakonom o varnosti cestnega prometa predpisane obveznega deseturnega počitka med dvema šihoma. Kazni gorjančanov očitno niso izučile, tudi njihova obljuba z zadnje podobne sodne obravnave, da bodo stvari uredili in se podobne kršitve ne bodo več pojavljale, je bila vljudnostno opravilo pred sodniki z dokaj jasnimi razlogom in ciljem.

Kako sicer razumeti odkritje, do katerega so milicniki prišli v enem samem dnevu: letošnjega 23. oktobra so zalotili kar sedem voznikov avtobusov Gorjancev, ki pred novim delovnim dnevom niso imeli že omenjenega in predpisane deseturnega počitka. Temeljni javni tožilec je te dni obtožni predlog zoper Avtopromet, gostinstvo in turizem Gorjanci ter odgovorno osebo že poslal sodnikom, obravnava bo v kratkem. In česa so obtoženi?

Sofer Anton Ivanšek naj bi se 23. oktobra letos ob 4.30 z avtobusom odpravil na vožnjo med Šmarjetom in Novim mestom, čeprav je dan poprej sedel za volanom od 4.30 do 23. ure. Podobno je bilo z Janezom Matekovičem, ki je moral na vožnjo že ob 4.45, čeprav je 22. oktobra svoj ših končal šele ob 23.10. Anton Bevk se je z avtobusom odpravil na pot med Novim mestom, Sentjernejem in Staro vasjo 23. oktobra ob 5. uri, čeprav je njegov ših dan po-

prej trajal od 5. ure do 22.55. Sofer avtobusa Stjepan Tomašič je po navedbah obtožnega predloga nastopil službo ob 4.25 in tako imel le dobre štiri ure nočnega počitka, kajti dan poprej je izmenoma sedel za volanom od 4.25 do 23.15. Tudi Franc Kužan, ki je vozil avtobus na progi med Zalogami, Rako in Novim mestom, je imel za seboj le dobre štiri ure sna, kajti 23. oktobra je delo nastopil ob 4.15, dan poprej ga je zaključil ob 22.45. Podobno je bilo z Ivanom Praznikom in Francem Obšetarjem. Prvi je za volan avtobusa sedel ob 5. uri, službo pa dan prej končal ob 23.10, medtem ko je drugi na pot med

Dvorom in Novim mestom krenil ob 4.45, čeprav je zadnjo vožnjo prejšnjega dne končal šele ob 23. uri.

Bržkone imajo za vse to v Gorjancih svoje razloge in opravičilo, kadrovske težave so zagotovo na prvem mestu, toda eno je na dlani: voznik, ki ima za seboj vsega štiri ure nočnega počitka, ne more in sme za volan avtobusa in v svoje roke vzeti usode štiridesetih ali več življenj.

B. B.

GOREL KOZOLEC

OREHOVICA — 22. decembra okoli 18.45 je prišlo do požara na kozolcu Milana Pavliča v Orehovicah. Preiskava je pokazala, da so ogenj zanetile iskre iz dimnika centralne kurjave, ki so padale na slamo pod kozolcem. Na srečo so bili domači in gasilci dovolj hitri, da se požar ni razširil, tako da je škoda za vsega 1.000 din.

IZ NEZNANEGA VZROKA V LEVO

OBREŽJE — 20. decembra ob 2.30 se je 20-letni Marko Žibert iz Gornjih Skopice peljal z osebnim avtomobilom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Obrežju je iz neznanega vzroka zapeljal na levo stran ceste, ko je nasproti s tovornjakom prišel 31-letni Franc Medved z Raven. Žibert je oplazil Medvedovo vozilo, nakar je trčil še v osebni avtomobil 42-letnega Krešimirja Sušiča s Prisoj, ki je prišel nasproti. V nezgodi je bil hujše ranjen voznik Žibert, laže pa njegov 20-letni sopotnik Drago Ogorčev iz Bukoške. Materialne škode je bilo za 70.000 din.

KRONIKA NESREČ

NA MAGISTRALNI CESTI OBRAČAL AVTO — 20-letni Aleš Perše iz Gorenje vasi pri Šmarjeti se je 23. decembra ob 3.30 peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti od Zagreba proti Ljubljani. Pri Sentjurju je v nepreglednem desnem ovinku, koder je vrisana bela neprekinjena črta, obračal avtomobil z namenom, da zapelje v levo na črni priključek. V trenutku, ko je bil z avtomobilom na nasprotnem voznem pasu, je nasproti z osebnim avtom švicarske registracije prišel 37-letni Miloš Lečić iz Loznice. Slednji je sicer močno zaviral, toda trčenja ni mogel preprečiti. V nezgodi sta se hudo oškodovala voznik Perše in njegov 20-letni sopotnik Silvo Strajnar z Brezovice; oba so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Materialno škodo so ocenili na 50 tisočakov. Zavoljo nezgode je bila dolenjska magistrala dobro uro zaprta za promet.

Kje so hektolitri olja? Iz žužemberskega Keka izteklo vsaj 20 tisoč litrov kurilnega olja — Kdaj se bo pojavilo v Krki?

ŽUŽEMBERK — 4. decembra letos so v žužemberskem Keku, tovarni za izdelavo keramičnih kondenzatorjev, zadnjič preverili, koliko je kurilnega olja v cisterni za centralno ogrevanje. Takrat ga je bilo krepko čez 20 tisoč litrov, natanko štirinajst dni kasneje, 18. decembra, pa je bila cisterna prazna. Katastrofalne razsežnosti lahko ima odkritje, da je vsa ta količina — najpogostejše omenjajo vsaj 20 tisoč litrov — stekla v zemljo, slej ko prej pa se bo pojavila tudi v Krki.

Črno na belem je danes — tako pravi poročilo novomeške UNZ — da je izlilje povzročila poškodba povratnega voda na inštalaciji za centralno ogrevanje med cisterno in kotlovnico.

Ob tem se je pokazalo še nekaj: inštalacija je bila izdelana leta 1982, le da ob gradnji niso bili izvedeni vsi potrebni ukrepi za njeno varno delovanje. Ugotovljeno je bilo namreč, da inštalacija in kineta, po kateri ta poteka, nista v celoti grajeni po odobreni investicijsko-tehnični dokumentaciji, ki je bila predložena za odobritev gradbenega dovoljenja. Korito namreč ni zgrajeno oljetesno, dovodni in povratni vod pa sta namesto iz bakrene kar iz navadne kovinske cevi. Nič čudnega potem, če je ta zaradi dotrajanosti materiala popustila. Kakšne bodo posledice, lahko le slutimo. Morebitna kazenska ovadba zoper izvajalca — v tej vlogi se je znašel Plonir — jih zagotovo ne bo odeljala.

Nista ogrožena le Krka in živeli v njej, zlasti se izlilja boje v ribogojnici na Dvoru. Skoroda nemogoče jo bo docela ubraniti pred oljnimi madeži, čeprav so se v Emoni že dogovorili za sodelovanje z gasilci, ki bodo dali na Krko plavajočo zaporo, sami pa bodo skušali kurilno olje usmeriti k desnemu bregu s pomočjo posebnih plavajočih lesenih ovir. Kako in koliko bodo uspešne, je drugo vprašanje, še posebej, ker je tik nad ribogojnico

B. BUDJA

GORELO ZARADI ELEKTRIKE?

BANJALOKA PRI KOČEVJU — 51-letni Jože Zdravci iz Banjaloke 29. je prišel 12. decembra zvečer domov. Okoli 20. ure je pogasil luči in zaspal. Pol ure kasneje ga je prebudil duh po dimu. Zgledal je, da močno gori v kuhinji pod lesenimi stopnicami, kjer je stal hladilnik z namizno zmrzalno skrinjo in manjšim televizorjem. Požar je poleg stopnic in žemenjenih aparatov uničil še radiokasetofon, mikrovalovno pečico in nekaj posode, strop pa je počel. Požar so pogasili gasilci iz Fare, pomagali so domačini. Škoda še ni dokončno ocenjena. Pri požaru je bil opečen Jože Zdravci.

KRIVA VINJENOST?

ČRNOMELJ — 23. decembra ob 18.30 se je 65-letni Janko Weiss iz Črnomelja peljal z osebnim avtomobilom po regionalni cesti od Kanižarice proti domu. V nepreglednem desnem ovinku v Kočevju pri hiši št. 4 je nenadoma zapeljal v levo, takrat pa je nasproti z osebnim avtom prišel 27-letni Črnomeljčan Marjan Mach. V silovitem čelnem trčenju se je Mach hudo ranil, medtem ko so Weissa zaradi utemeljene suma vinjenosti napotili na odvzem krvi. Materialne škode je bilo za 20 tisočakov.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Iz šentjernejske Iskre Hipot je izginilo več dragocenih tehničnih predmetov, kot so optični senzor, vibrator, elektronika za senzor, da vsega ne naštevamo. Škoda je precejšnja, ocenjujejo jo na 45.000 din. Le nečesa si ni moč razložiti, tistega stavka v policijskem poročilu namreč, ki pravi, da je do tatvine iz proizvodnih prostorov prišlo med letošnjim majem in novembrom. Naj si ga vsak razlaga po svoje, zagotovo pa nobena razlaga iskrašem ne more biti v dobro.
- Ker se te dni na novomeškem Glavnem trgu »dogaja narod«, naslednje opozorilo verjetno ne bo odveč. Ženske naj hodijo naokoli z zaklenjenimi torbicami, sicer se jim bo pripetilo tisto, kar se je 27-letni Mojci Hočevar iz Sadije vasi. Dekle je imelo preko ramena obešeno torbico, na nepojasnjen, zagotovo pa dokaj spretan način ji je na Glavnem trgu od stojnicah iz nje izginila denarnica z gotovino in dokumenti.
- 18. decembra je bil terek, ki si ga bodo Furarjevi v Šentjernejem zagotovo zapomnili. Skoz okno kletnih prostorov je njihovo hišo v Ilirski ulici obiskal nepovabljen gost in si postregel kar sam: vzel je dve zlati verižici, 420 mark in radiokasetofon. Dober okus, ni kaj!

Tombola vendarle roma v arhiv

Višje sodišče izreklo še dve kazni

NOVO MESTO — Že kar znamenita tombola novomeških atletov, ki je svoj že tako klavni konec zavoljo umika enega od glavnih dobitkov, osebnega avtomobila, doživela na novomeškem sodišču, je te dni vendarle dobila zaključni epilog: Višje sodišče v Ljubljani je namreč ugodilo pritožbi javnega tožilca in izreklo še dvojce dodatnih kazni.

O razpletu na novomeškem sodišču smo že pisali, zato tokrat dodajmo le še ugotovitev Višjega. Slednje je kazni izreklo tudi Martinu Drganu, ki ga je bilo novomeško oprostilo. V Ljubljani so namreč presodili, da je kot član komisije za izvedbo tombole navzlic opozorilu sodeloval pri tem, ko so z žrebanja umaknili takrat 4.257,10 din vreden osebni avtomobil. Drgan je glasoval za takšno odločitev in si s tem po mnenju Višjega sodišča v Ljubljani za dva storjena gospodarska prestopka prislužil enotno kazni v znesku 20(1) dinarjev. Hkrati je Višje sodišče odločilo, da pravni osebi, Atletskemu klubu Novo mesto, odvzame premoženjsko korist v znesku 4.257,10 din. Sodba je tako pravomočna.

Tatovi žag so se preselili pod Gorjance

Nezaklenjene garaže in kleti pomagajo zmi-kavtom

NOVO MESTO — Za Belo krajino in trebanjskim koncem so se tatovi motornih žag sedaj preselili še na novomeško območje. To dokazujejo dogodki, ki so se vrstili v noči na 11., 12. in 13. december.

Jože Turk iz Malega Orehka je v noči na 11. decembra pustil vrata svoje garaže nezaklenjene, neprevideznost pa je postavila visoko ceno: preko noči je bil kar ob dve motorni žagi, nekaj orodja in motorno žago Iskra. Vse skupaj je bilo vredno 25 tisočakov. Isto noč je bil Anton Božič iz Velikega Orehka ob motorno žago Husquarna, vredno vsaj 8.500 din; storilec jo je našel v prav tako nezaklenjeni kleti. V času med 11. in 13. decembrom je nekdo obiskal nezaklenjeno garažo Antona Turka na Zajčjem vrhu in tam ukradel motorno žago Stihl, vredno 7.000 din, v noči na 13. december pa je bil ob enako motorno žago še Janez Turk na Zajčjem vrhu, ki je 7.000 dinarjev vredni pripomoček hranil v prav tako nezaklenjeni kleti.

Na dlani je, da je na delu dobro organizirana skupina, ki dokaj dobro pozna navade podeželja, mednje očitno sodijo tudi nezaklenjene garaže in kleti. Vsa dosedanja opozorila so bila pač bob ob steno.

Čevlji v kontejnerju

Po sledih alarma o uničevanju družbenega imetja

NOVO MESTO — Konec prejšnjega tedna je prišla do nas vest, da v Tovarni obutve v Bršljinu na veliko razkavajo čisto nove čevlje in jih mečejo v kontejnerje za odpadke. Ker je stvar, miho rečeno, precej nenavadna, smo se takoj oglašili v tovarni, kjer pa spornega kontejnerja z razsekanih čevlji ni bilo več.

Stvar je dobila bolj jasno podobo, ko smo o zadevi povprašali vodjo proizvodnje Toneta Pavlina. Povedal nam je, da so res razsekali približno dvesto parov čevljev, kar pa ni nič v primerjavi s partijo blizu šest tisoč parov, ki so jo uničili na Irskem. Ta partija je bila tj. poslana iz Bršljina, vendar je bila na celi seriji ugotovljena napaka, zato so jo na zahtevo Adidasa, ki je naročnik in tudi dobavitelj nekaterih sestavnih delov, uničili. Gre za specialne čevlje za nogometaše, ki so bili narejeni, ne po krivdi Novomeščanov, iz premehe

mase, tako da so čepi na dnu izpadali. Napaka je sedaj odpravljena, vendar je bilo treba preostanek v skladu z navodili naročnika tudi uničiti. To pa so v Bršljinu storili šele potem, ko so odstranili vse še uporabne dele, vezalke, čepce, jezike itd., tako da je bila narejena čim manjša škoda.

T. J.

BREZ NAPAKE — Čevlji, ki ga drži v rokah vodja proizvodnje v Tovarni obutve Tone Pavlin, je brez napake. Na zahtevo Adidasa so sporne izdelke že uničili.

POŠKODOVANKI IZVLEKLI ŠELE GASILCI

HRASTJE — 48-letni Mladen Noršič iz Samoborja se je 13. decembra ob 18.15 peljal z osebnim avtom Citroen BX po magistralni cesti iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri vasi Hrastje je prehitel tovornjak, takrat pa je nasproti stoeno pripeljala 34-letna Božica Dedić iz Slavenskega Broda. Vozila sta silovito trčila s prednjimi deli, pri tem pa sta se Dedićeva in 43-letna sopotnica Nada Knežević iz Slavenskega Broda hudo ranili. Obe sta ostali vkleščeni v razbiti pločevini, tako da so ju izvlekli šele novomeški poklicni gasilci. Zdravila se v novomeški bolnišnici, gmotne škode pa je bilo za 130 tisočakov.

ZARADI VOŽNJE PO LEVI V SMRT

PODGORA — 28-letni Milan Doberdrug iz Prečnice se je 22. decembra ob 18. uri peljal z osebnim avtomobilom Fiat 850 po lokalni cesti iz Prečnice proti Straži. V Podgori je pri hiši številka 5 zapeljal v blagi desni ovinek kar po levi strani ceste, takrat pa je nasproti z osebnim avtom pripeljala 40-letna Vera Hočvar iz Novega mesta. Slednja silovitega trčenja ni mogla preprečiti in Doberdrug je vanjo treščil. Vozilo je bilo pri tem popolnoma uničeno, v razbitinah pa je 28-letni voznik izgubil življenje. Hočvarjeva, ki je bila pripeta z varnostnim pasom, je ostala nepoškodovana. Materialno škodo so ocenili na 70.000 din.

SMRT V SNEGU

DRAGA — 53-letna Pavla Stipič iz Drage v občini Kočevje je zmrznila 20. decembra zvečer, ko se je vračala z novejše zabave v lovskem domu v Dragi po bližnji domov. Kakih 100 m od lovškega doma ji je spodrsnilo, padla je v sneg in se ni več pobrala.

Revščina in neregistrirani avtomobili

Težave z Romi v metliški občini

METLIKA — V metliški občini stalno živi okoli 140 Romov, in to v naseljih Gavgen hriba pri Metliki, pri Gradcu, v Borih pri Rosalnicah in na Svržakih. Od vseh je stalno zaposlenih samo 10 Romov, več mlajših pa je prijavljenih na zavodu za zaposlovanje, vendar imajo v teh časih zelo malo možnosti, da bodo dobili službo. Vse več Romov v metliški občini života na robu eksistence. Prav grozljiva revščina in lakota v romskih naseljih sta najpogostejši povod za razna kazniva dejanja, predvsem tatvine poljskih pridelkov in domačih živali, ki ljudi močno jezijo in razburjajo. Poleg tega jih predvsem bode v oči, da se Romi vozijo z neregistriranimi avtomobili; celo na eni od sej občinskih skupščin je bilo slišati, da v zvezi s tem policija nič ne ukrene. Na metliški postaji milice pa imajo o tem drugačne podatke.

»V naši občini imajo Romi 12 avtomobilov, od tega so samo 3 registrirani, ostali pa so brez registracije ali pa imajo druge tablice,« je povedal Andrej Senica, komandir metliške postaje milice. »Vse te avtomobile in Rome seveda poznamo, jih kar naprej in povsod ustavljamo, jim prepovedujemo nadaljnjo vožnjo, prijavljamo jih sodniku za prekrške, vendar vse to očitno nič ne zaleže. Mi ukrepamo in pišemo prijave, oni se pa vozijo. Ključa od neregistriranega avtomobila pa mu milica ne sme vzeti, ker je to njegova lastnina. Skratka, z Romi

A. B.

Šport po plebiscitu

Kaj bo športu prinesel novi politični zemljevid Jugoslavije?

Ponosno se lahko dolenjski šport ozre na pravkar iztekajoče se leto 1990. Bilo je eno najuspešnejših do sedaj, najsi bo to v Ribnici, Kočevju, ki je z glednim in docela amaterskim delom poseglo celo v zvezna ligaška tekovanja, Krškem, koder se vse bolj v ospredje prebija plavanje, Brežicah, kjer atleti dosegajo nadpovprečne rezultate, Metliki, Crnomlju, Novem mestu, ki s kolesarstvom ostaja, z odbojko pa stopa v jugoslovanski vrh, ali Trebnjem, povsod je moč najti razlog, da s kolarcem v roki nazdravimo letu, ki odhaja. Toda trenuke veselja kali misel na jutri. Negotov je, kot še nobeden doslej.

Politični kaos v Jugoslaviji prinaša zmedo tudi v šport. Najsi se odbojkarji Pionirja še tako veselijo tega, da so pred zgodovinskim povigom, uvrstitvijo med osem najboljših ekip v državi, najsi kolesarji še tako skrbno in vneto pripravljajo koledarje dirk in z njimi povezane cilje, se lahko tako prvim, kot drugim in mnogim ostalim želje ter cilji čez noč sesujejo v prah. Bomo sploh

še imeli zvezna ligaška tekovanja, bo spremenjen politični zemljevid Jugoslavije posegel tudi v športno organiziranost, tekmovalne sisteme? Bržkone bo, ni ga, ki bi danes lahko zatrdil, kako bomo tudi prihodnjo sezono še imeli nogometne, rokometne, odbojkarke in druge lige v zveznem merilu.

Plebiscit v Sloveniji je uspel, sledi mu znamenito šestmesečno »odklapljanje« od federacije. Zagotovo bo to čas, ko bo potrebno rešiti in doreči veliko bolj usodnih stvari, sprejeti težke in usodne odločitve, toda zavoljo športnikov ter vseh in vsega, kar je povezano z njimi, bo moralo na dnevni red priti tudi vprašanje njihove usode. Se bomo Sloveniji zaprli vase, bomo ligaške vezi iskali s Hrvaati, nemara v okviru skupnosti Alpe-Jadran, se bomo sprijaznili s tem, kar že imamo od večerj?

Življenje tudi po 23. decembru teče naprej, šport je njegov sestavni del.

B. BUDJA

Na zimski odmor kot predzadnje

Serija porazov je kočevske rokometarke popeljala k dnu drugoligaške lestvice — Inles Riko doma znova ob točko

Sobotno trinajsto kolo je sklenilo jesenski del prvenstva v II. zvezni ženski rokometni ligi, prav to kolo pa je igralke kočevske Opreme potisnilo na predzadnje mesto, tja, kjer letos še niso bile. Nekaj nesrečnih porazov je pač naredilo svoje, neuspešno jesensko sezono pa so Kočevke kronale s katastrofalno igro in porazom doma v soboto proti Modrea Sparti.

Resda so bile gostje velike favoritinje, navsezadnje so edina neporažena ekipa jeseni, toda od Kočevja je bilo vendarle pričakovati več odpora. Poraz s petnajstim zadetki tako pove vse, prava sreča je, da je prvenstva konec, kajti Oprema čaka v premoru pred spomladanskim nadaljevanjem veliko dela. Ekipa bo potrebno osvežiti, psihično bolje pripraviti, kajti boj za obstanek bo trd in negotov. Na srečo je vrsta Lokomotive že bolj ali manj odpisana, za drugo mesto, ki vodi v nižji tekmovalni razred, pa, po jesenskih igrah in rezultatih sodeč, bolj ali manj enakovredno konkurira kar šest ekip; Kočevke bodo v ta boj startale z najslabšim izhodiščem. Že zato bi bila zmaga v prvem spomladanskem kolu doma proti Zmetu zelo dobrodošla.

Še kako pa se bodo za nov spodrselj kesaši tudi Ribničani; doma so igrali le

22:22 s Preddvorom, kar jih je za novo točko oddaljilo od boja za naslov prvaka. Inles Riko je proti Preddvoru nekaj minut pred koncem vodil že z 20:16, nato pa so igralci zaspali, gostje so izid izenačili, Ribničani pa v zadnji minuti napravili še eno priložnost za zmago, ko se je Tomšič sam znašel pred gostujočim vratarjem. V nasprotjem napadu bi se kaj lahko zgodilo, da bi gostitelji ostali celo praznih rok. Tako Ribničani zastojajo za Rudarjem že za štiri točke, s sobotno igro pa so tudi dokazali, da za vrh lestvice še niso zreli, kot verjetno ne Krčani za igranje v I. republiški

ligi. Po dvanajstih kolih ostajajo pri vseh eni zmagi, v soboto so napravili še eno možnost, da izkupiček točk vendarle praviijo. Toda le občasno dobra igra proti Jadranu je bila za kaj takega premalo, manjkalo je discipline in odgovornosti; srečanje je bilo pravzaprav odločeno že v prvih petnajstih minutah, ko so gostje povedli s kar sedmimi zadetki prednosti.

Preveč moči je nato šlo za to, da so Krčani jadranovce ujeli; zmagoviti zadetek so ti dosegli vsega 19 sekund pred koncem. Le Dobova in Ormož sta ekipi, ki ju Krčani v spomladanskem delu prvenstva še lahko ujamejo. Dobro izhodišče za kaj takega bi jim lahko prinesla zmaga v zadnjem jesenskem kolu, ko gostujejo pri ekipi zadnjeuvrščenege Dola.

Nogomet že bere sadove

Vedrejši dnevi kočevskega nogometa — Prihodnjo sezono v republiški ligi?

VISOKA ZMAGA PODBOČJA

TREBNJE — V tekmi 11. kola II. republiške košarkarske lige so igralci Podbočja v Trebnjem močno premagali domačo ekipo kar s 111:62 (47:23). Že v prvem delu so si košarkarji Podbočja prigrabili neulovljivo prednost in jo v nadaljevanju še povečali. Koše za Podbočje so dosegli: Krajcar 33, Jurečič 21, Vego 18, Krošelj 18, Krivokapič 10, Rozman 10. Za Trebanjčane so bili uspešni: Bevc 26, Vauptič 24, Kotar 6, Gričar 5, Rajtar 1. Po 11. kolu je Podbočje še naprej na vrhu lestvice z lepimi možnostmi, da se uvrsti v play off in boj za I. republiško ligo.

KOČEVJE

Če bodo tudi spomladanski del prvenstva nadaljevali z enako zavzetostjo in učinkovitostjo, potem bodo nogometarji Kočevja prihodnjo tekmovalno sezono nastopali v II. republiški ligi. Po jesenskem delu prvenstva v ljubljanski medobčinski ligi so namreč na prvem mestu, na svojem »računu« imajo devet zmag, tri neodločene rezultate in vsega en poraz, ki so ga vknjižili na startu ligaških obračunov. Tako so Kočevci jesen zaključili z dvema točkama naskoka; če bi bilo več resnosti, bi bila ta prednost lahko še večja. Sicer pa dodajmo k temu le še en podatek: kočevski napadalci so jeseni kar 33-krat zatresli mrežo nasprotnika, obramba pa je prejela vsega 13 zadetkov.

Še posebej dobro so kočevski nogometarji igrali proti najmočnejši nasprotniki, druouvrščnemu Dobu in tretjeuvrščeni Beli krajini. Če bi na vseh tekмах igrali v popolni postavi, bi bil njihov izkupiček bržkone še boljši. Raišel in Petkovski na sredini igrišča, Struna v konici napada, iznajdljivi Muhvič, garač Potocnik, da ne naštevamo vseh, so to jesen dokazali, kje je mesto kočevskemu nogometu.

»Imamo veliko izbiro igralcev, kar 20 jih konkurira za mesta v prvi enajsterici. Končno je očitno napočil čas, ko lahko beremo sadove dela v naši nogometni šoli. Škoda le, da ni bilo več discipline v naši igri, še posebej, ko smo igrali na domačem igrišču, kjer smo tudi izgubili dve točki,« razmišlja trener kočevskih nogometašev Stojan Briški. Ne glede na to je že jasno, da se kočevskemu nogometu obetajo vedrejši dnevi, jesenski rezultati so spodbuda za trdo in resno delo v zimskem pripravljalnem obdobju. Priložnosti pač ne kaže zamuditi, vse bolj na dlani je, da se bo veliki družini športov, ki imajo v mestu ob Rinzi status republiških ligašev, pridružil tudi nogomet.

M. GLAVONJČ

S KEGLJAŠKIH STEZ

• Franc Tkavc, član trebanjskega Mercatorja, je zmagovalec odprtega prvenstva Metlike, ki se je končalo te dni v Kanizari

M. G.-č

Le korak od vrha do dna

Tone Krkovič ocenjuje jesenski del prvenstva v II. zvezni odbojkarški ligi

KOČEVJE — Jesenski del prvenstva v II. zvezni ženski odbojkarški ligi je pokazal, kako prav je imel trener kočevskega Lika Tone Krkovič, ko je napovedal, da bi se lahko njegova ekipa ob resnih in zavzetih pripravah borila celo za sam vrh. Resda je v isti sapi dodal, da takih priprav iz objektivnih razlogov ni bilo, to so navsezadnje pokazali tudi rezultati, jesenske igre pa so potrdile tudi, da je bilo letošnje prvenstvo na sila skromni ravni in da torej nanovodi nikakor niso bile iz trte zvite.

»Naslov jesenskih prvakinj je osvojila Pula, ekipa, ki smo jo v prejšnjih sezonah redno premagovali,« danes razmišlja Tone Krkovič. »Napravili smo preveč spodrsljajev, da bi lahko dosegli kaj več, največji je bil vsekakor tisti proti zadnjeuvrščeni Celju na našem parketu. Da bo smola večja, se je prav na tej tekmi poškodovala Drobničeva, organizatorica naše igre, kar se je poznalo tudi v kasnejših srečanjih. Vseeno pa, gledano v celoti, moramo biti z izkupičkom zadovoljni, na prvenstvo smo startali oslabljeni, zapustila nas je najboljša igralka Maja Uran, ki je prestopila k prvotigašu Reki. Jesen smo zaključili s sedmim mestom, ki še ne zagotavlja obstanka v ligi, zato nas pozimi čaka trdo delo. Ne nazadnje imamo še veliko

rezerv, ena je zagotovo v tem, da imamo po jeseni z ekipami iz Bosne, ki so objektivno slabše od nas, negativne izkupiček. Druga, velika rezerva kočevske odbojke je v tem, da na vrata prve ekipe vse glasneje trkajo mlade odbojkarice iz pionirske in mladinske vrste,« je optimistično sklenil prvi mož kočevske odbojke.

SKUPNA ZMAGA POVŠETU

SEVNICA — Zadnji letošnji hitropotezni šahovski turnir SK Milan Majcen iz Sevnice je dobil Martin Povše, ki je zbral 10 točk, sledijo pa: Derstvenšek 9, J. Blas, 8, Lazič 7, Kolman 6 itd. V skupnem seštevku dvanajstih turnirjev je naslov osvojil mojstrski kandidat Povše s 77 točkami. Lazič jih je zbral 66, Kranjec 65, Smerdel 57, Levčar 54 itd. Sodelovalo je 20 šahistov.

J. BLAS

Strelci za memorial

Stojana Kranjca

Zadnji tekmovalni v letošnjem letu

NOVO MESTO — Občinska strelška zveza je minule dni pripravila zadnja letošnja občinska tekmovalja: prvenstvo pionirjev osnovnih šol in memorial Stojana Kranjca.

Slednjega se je udeležilo veliko število strelcev. V ekipni konkurenci je med moškimi zmagala Krka, druga je bila Iskra in tretja IMV, pri ženskah pa Pionir pred Krko in Iskro. V posamičnem seštevku se je najbolje odrezal Piškurič (Krka), drugi je bil Manojlovič (Novoles) in tretji Gradišar (IMV), medtem ko je pri ženskah zmagala Gobčeva (Pionir), druga je bila Pavličeva in tretja Kosova (obe Krka).

Na občinskem prvenstvu pionirjev je ekipno zmagala OS Žužemberk pred OS Otočec in OS Šmihel, posamično pa Šader (Žužemberk), drugi je bil Žagar (Otočec) in tretji Zupančič (OS Katje Rupe-na). V konkurenci deklet je prvo mesto osvojila Žužemberčanka Kristina Bukovec.

Slovenija Moja dežela.

Na zimski odmor kot predzadnje

Serija porazov je kočevske rokometarke popeljala k dnu drugoligaške lestvice — Inles Riko doma znova ob točko

Sobotno trinajsto kolo je sklenilo jesenski del prvenstva v II. zvezni ženski rokometni ligi, prav to kolo pa je igralke kočevske Opreme potisnilo na predzadnje mesto, tja, kjer letos še niso bile. Nekaj nesrečnih porazov je pač naredilo svoje, neuspešno jesensko sezono pa so Kočevke kronale s katastrofalno igro in porazom doma v soboto proti Modrea Sparti.

Resda so bile gostje velike favoritinje, navsezadnje so edina neporažena ekipa jeseni, toda od Kočevja je bilo vendarle pričakovati več odpora. Poraz s petnajstim zadetki tako pove vse, prava sreča je, da je prvenstva konec, kajti Oprema čaka v premoru pred spomladanskim nadaljevanjem veliko dela. Ekipa bo potrebno osvežiti, psihično bolje pripraviti, kajti boj za obstanek bo trd in negotov. Na srečo je vrsta Lokomotive že bolj ali manj odpisana, za drugo mesto, ki vodi v nižji tekmovalni razred, pa, po jesenskih igrah in rezultatih sodeč, bolj ali manj enakovredno konkurira kar šest ekip; Kočevke bodo v ta boj startale z najslabšim izhodiščem. Že zato bi bila zmaga v prvem spomladanskem kolu doma proti Zmetu zelo dobrodošla.

Še kako pa se bodo za nov spodrselj kesaši tudi Ribničani; doma so igrali le

22:22 s Preddvorom, kar jih je za novo točko oddaljilo od boja za naslov prvaka. Inles Riko je proti Preddvoru nekaj minut pred koncem vodil že z 20:16, nato pa so igralci zaspali, gostje so izid izenačili, Ribničani pa v zadnji minuti napravili še eno priložnost za zmago, ko se je Tomšič sam znašel pred gostujočim vratarjem. V nasprotjem napadu bi se kaj lahko zgodilo, da bi gostitelji ostali celo praznih rok. Tako Ribničani zastojajo za Rudarjem že za štiri točke, s sobotno igro pa so tudi dokazali, da za vrh lestvice še niso zreli, kot verjetno ne Krčani za igranje v I. republiški

ligi. Po dvanajstih kolih ostajajo pri vseh eni zmagi, v soboto so napravili še eno možnost, da izkupiček točk vendarle praviijo. Toda le občasno dobra igra proti Jadranu je bila za kaj takega premalo, manjkalo je discipline in odgovornosti; srečanje je bilo pravzaprav odločeno že v prvih petnajstih minutah, ko so gostje povedli s kar sedmimi zadetki prednosti.

Preveč moči je nato šlo za to, da so Krčani jadranovce ujeli; zmagoviti zadetek so ti dosegli vsega 19 sekund pred koncem. Le Dobova in Ormož sta ekipi, ki ju Krčani v spomladanskem delu prvenstva še lahko ujamejo. Dobro izhodišče za kaj takega bi jim lahko prinesla zmaga v zadnjem jesenskem kolu, ko gostujejo pri ekipi zadnjeuvrščenege Dola.

Nogomet že bere sadove

Vedrejši dnevi kočevskega nogometa — Prihodnjo sezono v republiški ligi?

VISOKA ZMAGA PODBOČJA

TREBNJE — V tekmi 11. kola II. republiške košarkarske lige so igralci Podbočja v Trebnjem močno premagali domačo ekipo kar s 111:62 (47:23). Že v prvem delu so si košarkarji Podbočja prigrabili neulovljivo prednost in jo v nadaljevanju še povečali. Koše za Podbočje so dosegli: Krajcar 33, Jurečič 21, Vego 18, Krošelj 18, Krivokapič 10, Rozman 10. Za Trebanjčane so bili uspešni: Bevc 26, Vauptič 24, Kotar 6, Gričar 5, Rajtar 1. Po 11. kolu je Podbočje še naprej na vrhu lestvice z lepimi možnostmi, da se uvrsti v play off in boj za I. republiško ligo.

KOČEVJE

Če bodo tudi spomladanski del prvenstva nadaljevali z enako zavzetostjo in učinkovitostjo, potem bodo nogometarji Kočevja prihodnjo tekmovalno sezono nastopali v II. republiški ligi. Po jesenskem delu prvenstva v ljubljanski medobčinski ligi so namreč na prvem mestu, na svojem »računu« imajo devet zmag, tri neodločene rezultate in vsega en poraz, ki so ga vknjižili na startu ligaških obračunov. Tako so Kočevci jesen zaključili z dvema točkama naskoka; če bi bilo več resnosti, bi bila ta prednost lahko še večja. Sicer pa dodajmo k temu le še en podatek: kočevski napadalci so jeseni kar 33-krat zatresli mrežo nasprotnika, obramba pa je prejela vsega 13 zadetkov.

Še posebej dobro so kočevski nogometarji igrali proti najmočnejši nasprotniki, druouvrščnemu Dobu in tretjeuvrščeni Beli krajini. Če bi na vseh tekмах igrali v popolni postavi, bi bil njihov izkupiček bržkone še boljši. Raišel in Petkovski na sredini igrišča, Struna v konici napada, iznajdljivi Muhvič, garač Potocnik, da ne naštevamo vseh, so to jesen dokazali, kje je mesto kočevskemu nogometu.

»Imamo veliko izbiro igralcev, kar 20 jih konkurira za mesta v prvi enajsterici. Končno je očitno napočil čas, ko lahko beremo sadove dela v naši nogometni šoli. Škoda le, da ni bilo več discipline v naši igri, še posebej, ko smo igrali na domačem igrišču, kjer smo tudi izgubili dve točki,« razmišlja trener kočevskih nogometašev Stojan Briški. Ne glede na to je že jasno, da se kočevskemu nogometu obetajo vedrejši dnevi, jesenski rezultati so spodbuda za trdo in resno delo v zimskem pripravljalnem obdobju. Priložnosti pač ne kaže zamuditi, vse bolj na dlani je, da se bo veliki družini športov, ki imajo v mestu ob Rinzi status republiških ligašev, pridružil tudi nogomet.

M. GLAVONJČ

S KEGLJAŠKIH STEZ

• Franc Tkavc, član trebanjskega Mercatorja, je zmagovalec odprtega prvenstva Metlike, ki se je končalo te dni v Kanizari

M. G.-č

Le korak od vrha do dna

Tone Krkovič ocenjuje jesenski del prvenstva v II. zvezni odbojkarški ligi

KOČEVJE — Jesenski del prvenstva v II. zvezni ženski odbojkarški ligi je pokazal, kako prav je imel trener kočevskega Lika Tone Krkovič, ko je napovedal, da bi se lahko njegova ekipa ob resnih in zavzetih pripravah borila celo za sam vrh. Resda je v isti sapi dodal, da takih priprav iz objektivnih razlogov ni bilo, to so navsezadnje pokazali tudi rezultati, jesenske igre pa so potrdile tudi, da je bilo letošnje prvenstvo na sila skromni ravni in da torej nanovodi nikakor niso bile iz trte zvite.

»Naslov jesenskih prvakinj je osvojila Pula, ekipa, ki smo jo v prejšnjih sezonah redno premagovali,« danes razmišlja Tone Krkovič. »Napravili smo preveč spodrsljajev, da bi lahko dosegli kaj več, največji je bil vsekakor tisti proti zadnjeuvrščeni Celju na našem parketu. Da bo smola večja, se je prav na tej tekmi poškodovala Drobničeva, organizatorica naše igre, kar se je poznalo tudi v kasnejših srečanjih. Vseeno pa, gledano v celoti, moramo biti z izkupičkom zadovoljni, na prvenstvo smo startali oslabljeni, zapustila nas je najboljša igralka Maja Uran, ki je prestopila k prvotigašu Reki. Jesen smo zaključili s sedmim mestom, ki še ne zagotavlja obstanka v ligi, zato nas pozimi čaka trdo delo. Ne nazadnje imamo še veliko

rezerv, ena je zagotovo v tem, da imamo po jeseni z ekipami iz Bosne, ki so objektivno slabše od nas, negativne izkupiček. Druga, velika rezerva kočevske odbojke je v tem, da na vrata prve ekipe vse glasneje trkajo mlade odbojkarice iz pionirske in mladinske vrste,« je optimistično sklenil prvi mož kočevske odbojke.

SKUPNA ZMAGA POVŠETU

SEVNICA — Zadnji letošnji hitropotezni šahovski turnir SK Milan Majcen iz Sevnice je dobil Martin Povše, ki je zbral 10 točk, sledijo pa: Derstvenšek 9, J. Blas, 8, Lazič 7, Kolman 6 itd. V skupnem seštevku dvanajstih turnirjev je naslov osvojil mojstrski kandidat Povše s 77 točkami. Lazič jih je zbral 66, Kranjec 65, Smerdel 57, Levčar 54 itd. Sodelovalo je 20 šahistov.

J. BLAS

šport

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

II. zvezna liga, ženske, 13. KOLO: OPREMA KOČEVJE—MODEA ŠPARTA 10:25 (6:15)

Oprema: Štefanišin, Klarič 1, Lindič, Guštin, Križman 2, Jerič 3, Klančar, Bejtović 3, Dragičević, Kersnič, Petek 1, Vuk.

LESTVICA: 1. Modrea Šparta 26 ... 10. Ferrotherm 10, 11. Burja Centrocoop 8, 12. VIS 6, 13. Oprema 6, 14. Lokomotiva 0.

Pari prvega spomladanskega kola: Oprema—Zamet, Ferrotherm—Kranj, Burja—Mlinotest itd.

SRL, moški, 12. KOLO: INLES RIKO—PREDDVOR 22:22 (12:10)

Inles Riko: Lapajne, Djokić 2, Mohar, Šilc 1, Marolt 1, Mihelič, Lesar 9, Tomšič 4, Fajdiga 3, Jurič 2, Goleš, Škaper.

KRŠKO—JADRAN 24:25 (12:14)

Krško: Božič, Keše 1, Voglar 6, Iskra 11, Novak 3, Kekič 1, Urbančič 1, Kozinc 1, Martinčič, Rakar, Pirc, Kozole.

STT RUDAR—DOBOVA 29:21 (14:11)

Dobova: Jurkas, D. Levec 4, R. Levec, Bratanič 1, Kranj, S. Deržič 2, Večerič 1, I. Deržič 6, Zibert, Glaser 6, Ilažič 2, Škufca.

LESTVICA: 1. STT Rudar 22, 2. Inles Riko 18, 3. Pomurka Bakovci 17 ... 10. Dobova 6, 11. Krško 3, 12. Dol (—3) 0.

Pari prihodnjega kola: Dobova—Inles Riko, Pomurka—STT Rudar, Dol—Krško, Grosuplje—Ormož itd.

odbojka

I. SOL, ženske, 11. KOLO: MISLINJA—PIONIR 1:3 (—3, —13, 7, —11)

Pionir: Brulec, Podolski, Koncilja, Ostroveršnik, Poreber, Hočvar, Kučera, Šteblaj, Fabjan, Vernig.

LESTVICA: 1. Koper Cimos 20, 2. Krim 18, 3

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 28. XII. SLOVENIJA 1

7.35 — 12.10 in 13.40 — 0.45 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 SATELITSKI PROGRAMI
9.00 KLUB KLOBUK
11.00 TV MOZAIK
VOJNE USODE, angl. nadalj., 4/7
12.00 VIDEO STRANI
13.55 VIDEO STRANI
14.05 SVOJEGLAVI WILSON, amer. film
15.30 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.10 PRAVLJICE IZ MAVRICE
18.30 WAITAPU, zadnji del nadalj.
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.20 EPP
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 MEDNARODNA OBZORJA: ROMUNIJA 1989 — 1990
20.55 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 33/42
21.45 DNEVNIK 3, VREME
22.05 OD OBZORJA DO OBZORJA
22.20 SOVA:
DRUŽINSKE VEZI, amer. naniz., 17/22
ARHITEKTURNI SPOMENIKI BRNA, kratki film MELVIN IN HOWARD, amer. film
0.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.10 Slovenska kuhinja z Ansambлом bratov Avsenik (4. oddaja) — 17.30 Studio Maribor — 19.00 Prišel je čas okrog božiča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Oči kritike — 21.10 Gala koncert Čajkovski (ponovitev) — 23.10 Skupščinska kronika — 23.40 Yutel — 0.40 Satelitski programi

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Kapetan Grom in vojniki prihodnosti (amer. naniz.) — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Škofova soproga (amer. film) — 14.05 Ciklus opera — 16.10 Video strani — 16.25 Poročila — 16.30 TV koledar — 16.40 Kapetan Grom in vojniki prihodnosti — 17.10 Izobraževalna oddaja — 17.40 Hrvaška danes — 18.25 Številke in črke — 18.45 Polna hiša (amer. naniz., 2/13) — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Moje najljubše leto (amer. film) — 21.35 Folklorni ansambel Joža Vlahovič v Clevelandu — 22.25 Dnevnik — 22.45 Poročila v angleščini — 22.50 Oddaja o kulturi — 23.35 Poročila

SOBOTA, 29. XII. SLOVENIJA 1

7.35 — 1.35 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 SATELITSKI PROGRAMI
9.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
9.00 ČEBELICA MAJA
9.25 ALF, amer. naniz.
9.50 TOVARIŠIJA PETRA GRČE, nadaljevanka HTV, 3/3
10.15 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.50 VEČERNI GOST: DR. FRANC ROZMAN IN BOGOMIL GERLANC
11.40 OČI KRITIKE
12.20 CILKLUS FILMOV W. DISNEYA:
VELIK LOV LOKOMOTIV
13.30 ŽARIŠČE
14.00 SOVA, ponovitev
14.50 SPORT V LETU 1990
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 RAY CHARLES, ponovitev 2. dela koncerta
17.55 MUPPET SHOW: ROY CLARK
18.25 DIVJI SVET ŽIVALI, angl. poljudnoznan. serija, 8/14
18.55 ŽE VESTE?
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.20 EPP
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 ONA + ON
22.10 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.30 SOVA:
ZLATA DEKLETA, amer. naniz., 17/25
NEUČAKANA PIŠTOLA, amer. naniz., 1/8
ZADNJE PISMO, italij. kratki film
CASANOVA, 1. del filma
1.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.05 Ex libris: Primorsko vinogradništvo in vinarstvo — 18.10 Slovenska kuhinja z Ansambлом bratov Avsenik, 5. oddaja — 18.30 Kratka filma — 19.00 Mati in sin (avstralska humor. serija, 5/14) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice: Za brado jaz tebe, ti mene držiš (franc. film) — 21.50 Bojan Adamič — 22.40 Yutel — 23.25 Satelitski programi

HTV 1

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Spored za otroke — 10.00 Zimski šolski program — 11.30 Danes skupaj — 12.00 Izbrali smo za vas — 12.50 Čarovnik iz Oza (amer. film) — 14.50 Mikser M (zabavna oddaja) — 15.15 Narodna glasba — 15.45 TV teden — 16.00 Prepovedana igrača (dok. film) — 16.15 Poročila — 16.25 Sedmi čut — 16.30 Kralj Patagonije (TV nadalj., 2/4) — 17.25 TV dražba — 18.55 Risana serija — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Pogovor tedna — 20.15 Ponalu do zlata (angl. film) — 22.00

Dnevnik — 22.20 Poročila v angleščini — 22.25 Ex libris (dok. oddaja) — 23.15 Fluid (zabavnoglasb. oddaja) — 0.00 Športna sobota — 0.20 Poročila

NEDELJA, 30. XII. SLOVENIJA 1

8.10 — 0.50 TELETEKST
8.35 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV
MUPPET SHOW
9.55 ZGODOVINA SMEHA, franc. dok. serija, 2/6
10.45 MATI IN SIN, 5. del humor. serije
11.15 JAZ SEM PA ŽE 40 LET EN FRANC KOŠIR
11.45 OBZORJE DUHA
12.05 KMETIJSKA ODDAJA
13.05 PRISLUHJIMO TIŠINI
13.45 KRIŽKRAZ, ponovitev
15.15 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 KAKOR V STARIH ČASIH, amer. film
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 CVETJE V JESENI, igrana serija, 2/3
20.55 PODARIM — DOBIM
21.20 ZDRAVO
22.40 DNEVNIK 3
23.00 SOVA:
SPET TI?, amer. humor. naniz., 5/13
NEUČAKANA PIŠTOLA, amer. naniz., 2/8
KLOVN — OLEG POPOV, sovjetski film
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: Obersdorf — svet. pokal v smučarskih skokih
10.00 Oddaja za JLA in dok. oddaja — 13.00 Športno popoldne — 19.10 Slovenska kuhinja z Ansambлом bratov Avsenik — 19.30 Dnevnik — 20.00 Svet vulkanov (franc. poljudnoznan. serija, 6/6) — 20.30 Stare ure (dok. oddaja) — 20.55 Portorož: novoletni koncert — 22.50 Športni pregled — 23.35 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film za otroke — 13.55 Družinski magazin — 14.25 Sestane brez dnevnega reda — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Igrana serija — 20.50 Dokumentarni program — 21.50 Dnevnik 3 — 22.10 Poročila v angleščini — 22.15 Glasba za lahko noč — 23.15 Športni pregled — 0.00 Poročila

PONEDELJEK, 31. XII. SLOVENIJA 1

7.35 — 5.38 TELETEKST

20.05 SATELITSKI PROGRAMI
9.00 KLUB KLOBUK
11.00 SPORED ZA OTROKE
11.25 MOZAIK, ponovitev
UTRIP, ZRCALO TEDNA, MERNIK
12.10 BALET HRESTAČ
13.45 ZDRAVO, ponovitev
15.05 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 KEKEČ, slovenski film
18.40 RAĐOVEDNI TAČEK
18.55 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 SILVESTRSKI PROGRAM
TAJČI SHOW
21.05 SILVESTRSKI PROGRAM V ŽIVO
22.15 OTO PESTNER SHOW
23.00 NOVOLETNI VIDEOMEH
23.30 NOVOLETNI DJSCO
0.00 NOVOLETNA ČESTITKA
0.20 GODBA MOJE DEŽELE
0.50 SOVA
MODRI GROM, amer. film
NAJVEČJI SVETOVNI ČAROVNIK, amer. film
EMANUELA II, franc. film

SLOVENIJA 2

15.50 Podarim dobim — 16.10 Svet v letu 1990 — 17.10 Slovenska kuhinja z Ansambлом bratov Avsenik — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dežela smehljaja (opereta) — 21.40 Oto Pestner show — 22.10 Kako smo plesali — 22.35 Hopala (show program) — 23.25 Novoletni videomeh — 0.25 Novoletni klub Helidon — 0.55 MTV: osemdeseta leta — 1.25 Satelitski programi

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroška serija — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Satelitski program — 14.05 Superman II (amer. film) — 16.10 Video strani — 16.25 Poročila — 16.30 TV koledar — 16.40 Otroška serija — 17.10 Rezerviran čas — 17.40 Hrvaška danes — 18.25 7 dni v svetu — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Novoletni program

TOREK, 1. I. SLOVENIJA 1

7.50 — 0.55 TELETEKST
8.05 VIDEO STRANI
8.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
10.15 SREČNO, KEKEČ, slov. film
11.40 NOVOLETNO ŽREBANJE 3 X 3
12.10 POSTOJNSKA JAMA
12.15 DUNAJ: NOVOLETNI KONCERT, prenos
13.30 ZAKON IN RED, amer. film
15.55 NAMESTO KOGA ROŽA CVELI, 2. del
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 LAURA LANSING JE ŽIVELA MED NAMI, amer. risani film
18.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME

20.05 J. Austen: PREPRIČEVANJE, angl. nadalj., 1/5
21.00 KAVARNA
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA:
POLICIJSKI ODDELEK, amer. naniz., 4/6
NEUČAKANA PIŠTOLA, amer. naniz., 3/8
23.40 ŠANSON ROGAŠKA 90
0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

8.00 Satelitski programi — 10.00 Iz novoletnih programov — 13.30 Novoletna skakalna turneja — 15.30 Lojtrca domačih 90 — 17.00 Iz novoletnih programov — 19.10 Slovenska kuhinja z Ansambлом bratov Avsenik — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Umetniški večer: Portret Miloša Formana (dok. film) in Ragtime (amer. film) — 23.40 Yutel — 0.40 Iz novoletnih programov

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroška oddaja — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.20 Izbrali smo za vas — 16.25 Poročila — 16.40 Program za otroke — 17.10 Šolski program — 17.40 Hrvaška danes — 18.25 Številke in črke — 18.45 Preteklost v sedanjosti — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Serijski film — 20.55 Žrebanje lota — 21.00 Kontaktni magazin — 22.30 Dnevnik 3 — 22.50 Poročila v angleščini — 22.55 Kino klub Evropa — 0.25 Poročila

SREDA, 2. I. SLOVENIJA 1

7.35 — 0.40 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 SATELITSKI PROGRAMI
9.00 KLUB KLOBUK
11.00 MOZAIK
PREPRIČEVANJE, angl. nadalj., 1/5
11.50 NOVOLETNI VIDEOMEH
13.35 IZ NOVOLETNIH PROGRAMOV
14.10 KEČEVE UKANE, slov. film
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 DIRKAČ, franc. film
18.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.19 POSTOJNSKA JAMA
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
PROSTORI V SRCU, amer. film
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA:
ALF, amer. naniz., 18/24
NEUČAKANA PIŠTOLA, amer. naniz., 4/8
ZGODOVINA SMEHA, franc. dok. serija, 3/6
0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

11.00 Trije mušketirji (amer. film) — 13.05 Iz novoletnih programov — 18.10 Novoletni koncert iz Maribora — 19.10 Slovenska kuhinja z Ansambлом bratov Avsenik — 19.30 Dnevnik — 20.00 Gala koncert: Pavarotti, Domingo, Carreras — 22.05 Yutel — 23.05 Šanson Rogaška 90 (2. del)

ČETRTEK, 3. I. SLOVENIJA 1

7.35 — 24.00 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 SATELITSKI PROGRAMI
9.00 KLUB KLOBUK
11.00 MOZAIK, ponovitev
12.20 ZAKON V LOS ANGELESU, del
15.40 MOZAIK, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.15 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VJNE USODE, angl. nadalj., 6/7
21.10 SLOVENCI V VATIKANU DNEŠ, 1. del
21.40 VEČNE MOJSTROVINE
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
VSE RAZEN LJUBEZNI, 18. del
NEUČAKANA PIŠTOLA, amer. naniz., 5/8
23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.10 Slovenska kuhinja z Ansambлом bratov Avsenik — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 19.55 Split: košarka F84: Banca Catalana — 21.30 Divji svevali (angl. poljudnoznan. serija, 9/14) — 22.00 Plesni nocturno — 22.15 Kome na slovenskem odru: Dostojevski: S kove sanje — 0.20 Yutel

ŠOLA IŠČE NOVE PO DO STARŠEV

V torek, 4. decembra, je bil v šoli v miču spoznavani popoldan za starše učence prvih razredov. Prvošolčki so pokazali, kaj so se od začetka šolskega naučili. Recitali so, peli in plesali. So se med seboj spoznali in v prisrčnem klepetu ob skromno pogrnjeni mizi iz njali težave in radosti. Prireditelj je povezoval z glasbo in besedo naš lavec Slavko Plut z Mladice. To ni prva in ne edina oblika sodelovanja s in upamo, da bo to sodelovanje v plodnejše.

PAPIR, GOZD IN RAZOČARANI OTRO

KOČEVJE — Učitelji v šolah zelo lepo razložiti, kako gozdovi urajo, kako jih tudi preveč sekamo in z zbiranjem papirja obvarujemo d sa, ki nam dajejo kisik, da sploh živimo. Za take besede so še pos dojemljivi najmlajši in tako je on neki učenček prvega razreda prišel iz povsem nasprotnega dela Koče solo poleg težke torbe še kaka 2 k sopsinena papirja. Pričakoval je tudi pohvalo, ker bo tako prispel varstvu gozdov, pa se je ušel. Ne le bil pohvaljen, ampak učiteljica tud nesnega papirja ni hotela prevzeti ko je prvič nato spet tovoril tist kilograma papirja domov. Razočar o tem pripovedoval staršem...

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE ?

SEM SLIŠAL ZVONITI

Prijetni in domači so bili glasovi zvona, ki so se v valovih razlivali iz lin zvoničarke nakleske cerkve sv. Jakoba po počitni in vesoljnemu svetu oznanjali, da je napočil poldan in da je čas za opoldanski počitek. Niso še daleč nazaj časi, ko je ob takem zvonjenju slovenski človek, znan kot strogo vzgojen v duhu stoletnih moralnih vrednot, spoštljivo postal, snel klobuk z glave in zmoli nekaj besed priprošnje in zahvale. No, midva tega nisva storila, ker navsezadnje nisva na glavi imela nobenega pokrivala, sva pa pospešila korak proti cerkvi, da bi še ujela človeka, ki je iz zvonov izvajal prijazne in Slovence tako ljube glasove.

V velikih in bogatih vaseh je zvonil mežnar, v manjših vaseh je potegoval za vrh kakšen drug starejši in izkušen mož, nemalekrate pa so zvon zanihale v bronasto pesem ženske ali otroške roke. Ženske in otroci so zvonili še posebno v letih strahot, ko so na bojiščih pokale puške in kanoni, ali potem ko so puške utihnile in so po vaseh v skoraj vsaki hiši objokovali izgubo sina, moža,

Iz cerkvice sv. Jakoba v Naklem se je oglašalo opoldansko zvonjenje. Domači zvon in domača vas sta v srcu prenekaterega Slovenca zlit v eno.

očeta. Tudi po zadnji vojni so mnogi zvonovi obmolknili. A ne samo zato ker ni bilo nikogar, da vlek za vrvi; zvonovi ponekod niso smeli peti. Prepričana sva bila, da bova pri zvonjenju pod zvonomom sv. Jakoba naletela na kakšno kmečko grčo, ki nama bo znal kaj povedati o cerkvi in vasi v starih časih. Kako presenečena sva bila, ko sva stopila za cerkveno obzidje in nama je po s peskom posuti potki namesto starega zgrbljenega zvonarja prišla naproti mlajša ženska. Povprašala sva jo, kje je zvonar, ki je ravnokar odzvonil poldan, pa nama je povedala, da je zvonila ona.

Marija Medic, kakor je ime ženski, na katero sva naletela, je povedala, da je mežnar, ki je dolga leta zvonil v Naklem, njen oče. Je pa možakar huje bolan in je obležal v postelji, zato ga je nadomestila ona. »Oče je bil mežnar leta in leta. Jaz sem sicer zaposlena v Iskri, kadar pa je treba, priskočim na pomoč. Zvoni se zjutraj sedmo uro, opoldne in zvečer zdravamarijo. Sicer pa ne gledamo točno na uro, še posebej za zdravomarijo velja, da se jo zvoni ob prvem mraku in ne točno ob določeni uri.«

Toliko je povedala Marija Medic o zvonjenju. Poslovila sva se od nje in krenila naprej. Na poti po položni in široki cesti, ki pelje od Naklega naprej proti Stražnjemu Vrhu, pa se v mislih nisva mogla znebiti razmišljanj o zvonovih, zvonjenju. Čeprav ne moreva svojih življenj še meriti z najdaljšimi vatli, pa sva se vseeno spomnila, da je bilo zvonjenja prva desetletja po vojni bolj malo slišati, saj nekaterim, zlasti tistim na vplivnejših položajih v mestih, ti glasovi niso bili všeč. Tako so bili zaverovani v svojo ideologijo in po njej prepojali vse okoli sebe, da so poskušali zatreti celo pesem zvonov, milozveneče melodije, kot se je izrazil že marsikateri pesnik. V novo-

meški kapiteljski cerkvi, ki je ena od redkih cerkev, kjer prva svetovna vojna ni pobrala bronastih zvonov, se dolga leta po vojni ni smelo zvoniti s prozornim izgovorom, češ da zvonjenje moti bolnike v bližnji bolnišnici.

Težko pa je razložili našemu človeku, da ga moti nekaj, kar mu je pravzaprav vsajeno globoko v srce in je že zdavnaj postalo del njegove identitete. V glas zvona iz domače vasi je prenekal Slovenec, ki ga je osebna ali premoženjska stiska odgnala na tuje, strnil vso ljubezen do domače hiše in slovenske zemlje sploh. V eni od svojih črtic je Ivan Cankar zapisal: »Kdaj bom že slišal tvojo sladko pesem, o sveti Pavel, patron in varuh Vrhnike? ... Ne po materi ne po ljubici ni jokal Amerikanec, ko mu je bilo žalostno pri srcu; po tebi je zajokal: o ti svetega Pavla zvon, ki te slišal več ne bom!«

V RADOSTI IN NESREČI

Zvon je spremljal in še spremlja Slovenca od jutra do večera in od zibelke do groba. V jutranjih urah ga prebudi k misli na višje stvari, opoldan mu pove najvišjo uro dneva in ga zvečer, ko se narava preoblači v nočno obleko, pokliče v domačo hišo. Zvonovi so se oglašili tudi kot odganjalci in opozorjevalci na nevarnosti. Po slovenskih vaseh je bilo plat zvona, ko je v prejšnjih stoletjih roparski Turčin z onkraj Kolpe pridival v naše kraje plenit in morit. Zvonovi so udarili svoj klic na pomoč, kadar je rdeči petelin ogrozil gospodarska poslopja ali streho domače hiše, bronene priprošnje je pošiljal, ko se je nebo stemnilo in se je domačim poljem bližala huda ure. Oglašil se je, ko se je utrnilo katero od življenj v fari ali ko so polagali vaščane k večnemu počitku. Radostno je zvenel glas zvona ob praznikih, svečano je klical ljudi k velikonočnemu vstajenju,

opolnoči je skozi temo in snež vabil ljudi k polnočnici, da počastijo čudež božjega rojstva. Zvonovi so se oglašili v prenekalni slovenski cerkvi tudi na veliki zgodovinski dan slovenskega plebiscita minulo nedeljo.

PRASTARO GLASBILO

Zvon je pravzaprav prastaro glasbilo, ki so ga ljudje odkrili in uporabljali že pred več tisočletji. Zgodovinarji ga uvrščajo v tej ali oni obliki med najstarejša znana tolkala. Človek je je poznal že v davni kameni dobi. Verjetno je v sivi davni zvenel tudi po krajih, kjer zdaj biva slovenski rod in se ljubezen naših ljudi do bronastega zvenenja tako preliva iz pradedov.

Povedati pa je treba, da so naši ljudje ljubezen do zvonov razvili v nekaj posebnega, kar drugi narodi ne poznajo. Gre za slovensko posebnost, za domiselno zlivanje glasov zvonov v ritmično in glasovno ubrano petje. Na Dolenjskem mu pravimo klenkanje, Gorenjci mu pravijo pritrkavanje, Štajerci in Koroski trijančenje, Brici natolkavanje, beneški Slovenci pa škompanotanje. Nekaj podobnega poznajo samo še v južnošvicarski pokrajini Valais, vendar nikjer ni klenkanje dobilo tako pestrih in bogato razvitih oblik.

Poznavalci trdijo, da morajo biti za pravo klenkanje najmanj trije zvonovi, da veliki »teče«, na druga dva pa klenkarji udarjajo s kembeljnom in lesenimi kladivi. Klenkarji ali pritrkachi poznajo več različnih viž, ki imajo tudi svoja imena, vednost o njih pa se prenaša s prakso. Fantiči, ki jim je zvonjenje pri srcu, pač ne zdržijo, da bui se iz lin domače cerkve razlegalo klenkanje, pa da ne bi tako ali drugače uspeji priti v bližino zvonov. Če ima fant primeren posluš, se najde tudi možakar, ki ga pouči,

Marija Medic, po sili razmer zvon in ključarka nakleske cerkve.

Moško in žensko
FRIZERSTVO
Jure Pestner
Kandijska 3, Novo mesto
Tel.: 26-010

odprto vsak dan od 6. do 20.
ure in ob sobotah od 6. do 14.
ure

**Vesel božič
in srečno
novo leto!**

vaš **stil** TRGOVINA d.o.o.
MARIJA SIŠKO
Sokolska ul. 2
tel.: 068/23600

Nudimo vam:
- moško žensko in otroško obutvo
- copale - salve in športne
- torbice in denarnice vseh vrst
- posode - modle in ženske
- smučarske rokavice

- spreje za vzdrževanje usnja
- opetnike
- vesolke

Odprto od 8. do 19.
- sobota od 8. do 12.

**Vesel božič
in srečno
novo leto!**

**ULA d.o.o.
TREBNJE**
Jurčičeva 17,
tel/fax (068) 44-231

vam želi vesele božične in
novoletne praznike in sporo-
ča občanom, da imajo na za-
logi poleg japonskih vozil **SU-
ZUKI, NISAN, SUBARU** še
poljski **FIAT FSM 700 BIS** z
novim vodno hlajenim mo-
torjem.

Ugodna cena in dobava takoj.
Možnost nakupa je tudi staro
za novo. Za vsa navedena
vozila je tudi zagotovljen ser-
vis.

Gospodična
Pavlenč Slavko
Ulica talcev 2
68000 Novo mesto
Tel.: (068) 21-126

- darila
- slike
- svetila
- notranja dekoracija
- kataloška prodaja bele tehnike
- izdelki domače in umetne obrti
- konfekcija (10% novoletni popust)

**Vesele božične praznike
in veliko uspehov
v novem letu!**

**INŽENIRING IBT LJUBLJANA in
POSEBNA STROKOVNA SLUŽBA
ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO
pri ISO občine Kočevje**

zbirata
interesente za nakup stanovanj in poslovnih prostorov.
V strogem centru mesta Kočevje na Trgu zbora odposlancev
gradimo stanovanjsko-poslovni objekt. Ponudbe za nakup sta-
novanj in poslovnih prostorov zbirata:
Inženiring IBT Ljubljana, Proletarska 4/V, telefon 061 443-786.
in
Posebna strokovna služba za stanovanjsko gospodarstvo, Ko-
čevje, Ljubljanska 19, telefon 061 851-390.

elba

Trgovina na drobno, debelo in inženiring d.o.o.
Ulica talcev 9, Novo mesto

**ELEKTRO MATERIAL —
SVETILA — REZERVNI DELI**
68000 Novo mesto
Ulica talcev 9
Telefon: (068) 24-884

novoletna ponudba:
barvni TV SAMSUNG 51 6.755,10 din
bela tehnika
termoakumulacijske peči AEG

Vesele božične in novoletne praznike!

5%

S kuponom nudimo popust!

POHITITE!
KOLIČINE SO OMEJENE!

Optika Rimc Krško, Brežice

**vam želi vesele božične
in novoletne praznike!**

V obeh optikah imamo ambulantno in elektronsko merjenje
dioptrij za očala, v Brežicah pa tudi kontaktne leče.
Ambulantno vodi prim. dr. Nola Davorin iz Zagreba.

Delovni čas:
Krško: vsak ponedeljek od 15.00 — 17.00
Brežice: ponedeljek in četrtek od 17.30 — 20.00

Odprto pa imamo:
KRŠKO
Pon. 8.00 — 18.00
tor. 10.00 — 18.00
sr., čet., pet. 7.00 — 15.00
sob. 8.00 — 12.00

BREŽICE
od ponedeljka do petka
od 8.00 — 19.00
sobota 8.00 — 13.00
Tel. 31-536, 61-827

DOM STAREJŠIH OBČANOV KOČEVJE

NUDI STROKOVNO POMOČ FIZIOTERAPEVTA
na domu v popoldanskem času za Kočevje in bližnjo okolico, in
sicer:
— ročno masažo
— razgibavanje
— protibolečinsko terapijo

Naročila in informacije po telefonu vsak delavnik na številko
853-212.

DOM STAREJŠIH OBČANOV KOČEVJE

NUDI POMOČ PRI NEGI BOLNIKA
na domu. Obseg dela in cena po dogovoru. Informacije po tele-
fonu št. 853-212

**Trgovina z gradbenim
materialom**

BREŽA

CBE 1/b Metlika

vam nudi

- opeko
- apno
- vodovodni material
- elektro material
- material za centralno
- keramične ploščice domačih in tujih proizvajalcev
- dostavo na dom

5% novoletni popust za vse nakupe nad 2.000 din
in vam želi vesele božične in novoletne praznike

PRODAJA pogrebne opreme
in prevoz posmrtnih ostankov

**ŠTEFAN
GOLOVRŠKI**
Cesta herojev 58, Novo mesto
Tel.: (068) 24-676

- prevoz opreme do 20 km iz Novega mesta, dostava brezplačno
- konkurenčne cene

**Vesel božič
in srečno
novo leto!**

DOM STAREJŠIH OBČANOV KOČEVJE

NUDI USLUGE PRI ČIŠČENJU
stanovanjskih prostorov z najsodobnejšimi čistili in čistilnimi
pripomočki v dopoldanskem ali popoldanskem času, v Kočevju
in bližnji okolici. Obseg dela in cena po dogovoru.
Informacije in naročila po telefonu št. 853-212.

VAKO d.o.o.
EXPORT - IMPORT
VAKO d.o.o., Kolodvorska 56,
Črnomelj
Telefon: 068/52-073, 52-555

— kompresorji Danfoss, Copo-
land, Bock in Dorin

— sušilci komprimiranega zra-
ka, sušilci za prostore in
sušilci za les

**Vesele
božične
in novoletne
praznike!**

EVI
SERVIS IN POSREDOVANJE
GOSTINSKE OPREME

Programi:
La San Marco, Elmont Bled,
Gaggia, Honved, Aristarco.

NOVO!
Izdelava ter montaža vseh vrst
svetlobnih reklam!
IVO VARDIČ,
Železničarska 18
Črnomelj
tel. (068) 51-616

**Vesel božič
in srečno
novo leto!**

TERRA

Strokovno in po konkurenč-
nih cenah vam vpeljemo vaše
**finančno-računovodsko
poslovanje.**
Vodimo
finance ter svetujemo,
izdelamo pa vam tudi
zaključni račun.
Informacije: 068 23-548

**Vesele božične
in novoletne
praznike!**

SOP KLEPAR
podjetje za proizvodnjo industrijske opreme
Krško, p.o. Žadovinek 39, 68270 KRŠKO

Na podlagi delavskega sveta SOP KLEPAR
razpisuje
prosto delovno mesto delavca s posebnimi pooblastili

DIREKTORJA
Kandidati za direktorja morajo poleg pogojev, določenih z za-
konom, izpolnjevati naslednje pogoje:
— da imajo visoko ali višjo izobrazbo,
— da imajo 5 let delovnih izkušenj,
— aktivno obvladajo tuj jezik,
— predstavijo program.

Rok za prijavo na razpis je 15 dni po dnevu objave. Kandidati
bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po zaključku razpisnega
roka.

Prijave na razpis z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba po-
slati na naslov:
SOP KLEPAR, podjetje za proizvodnjo industrijske opreme
Krško, Žadovinek 39, 68270 Krško
ZA RAZPISNO KOMISIJO

OBUTEV • USNIJENA GALANTERIJA • TORBICE

Bella
BOUTIQUE

Mira Kump • Bršlin 1 • NOVO MESTO • tel. 068/21102

odprto od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure
ob sobotah od 9. do 12. ure

Vesel božič in srečno novo leto!

BOUTIQUE
bambi

POTOKAR NEVENKA
Glavni trg 30, 68000 NOVO MESTO

Prodaja vseh vrst otroških oblačil in igrač, pletenin in usnja
odprto vsak dan od 8. do 19. ure
ob sobotah od 8. do 12. ure

Vesel božič in srečno novo leto!

MIKROS

Šmihel 56, Novo mesto
tel.: (068) 22-665

- računalniška, strojna in programska oprema, pisarniški ma-
terial in šolske potrebščine

Vesele božične in novoletne praznike!

KURIVOPRODAJA POVHE
Slakova 34, Trebnje
Tel.: (068) 44-249

- gradbeni material, stavbno pohištvo, keramika, sanitarije,
barve-laki, akumulatorji, okovja, izdelki črne in barvne me-
talurgije, instalacije
- uvožena bela tehnika priznanih tujih proizvajalcev (BOSH)
pri nakupu nudimo kreditno odplačevanje z novoletnim
popustom

**VESELE BOŽIČNE
IN NOVOLETNE PRAZNIKE!**

**Družbeno podjetje »Elektron«, p.o.,
Invalidska delavnica,
Skopice 46**

razpisuje dela in naloge
direktorja podjetja

Pogoji:
— da izpolnjuje splošne pogoje po zakonu
— da ima višjo ali srednjo izobrazbo strojne, elektro ali eko-
nomske smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na vodil-
nih delovnih mestih,
— da predloži razvojni plan in delovni načrt podjetja,
— da ima izkušnje pri delu z invalidi na področju usposabljanja
in zaposlovanja invalidnih oseb.

Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh po objavi razpisa na
naslov:
»Elektron« Invalidska delavnica, Skopice 46, 68262 Krška vas,
»razpisni komisiji«.

Kandidate bomo obvestili v 8 dneh po prejemu sklepa o
imenovanju.

**DISKONT — MALOPRODAJA
MILANO**
Tel.: 22-337, int. 24

VAM PO ZELO NIZKIH CENAH NUDI:

- MOŠKO, ŽENSKO IN OTROŠKO KONFEKCIJO
- SPODNJE PERILO, NOGAVICE
- PLETENINE
- POSTELJNINO, KUHINJSKE KRPE IN OSTALO

Vesel božič in srečno novo leto!

Gostilna Peter Badovinac
68331 Suhor, Jugorje 5,
tel.: 068/50-133

Vesel božič in srečno novo leto!

ZAHVALA

V 72. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga žena, mama,
stara mama, sestra in teta

**KAROLINA
LUZAR**
roj. Vrvišcar

iz Dragoševcev

Iskrena hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč
v težkih trenutkih, darovano cvetje, sveče, izražena ustna in pisna soža-
lja ter spremstvo na zadnji poti. Posebna hvala g. župniku za lepo opravi-
ljen obred. Vsem, ki ste jo v življenju spoštovali in imeli radi, še enkrat
iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

tedenski koledar

TEDENSKI KOLEDAR
Četrtek, 27. decembra — Janez Petek, 28. decembra — Živko Sobota, 29. decembra — Tomaž Nedelja, 30. decembra — Branimir Ponedeljek, 31. decembra — Silvester
Torek, 1. januarja — Novo leto
Sreda, 2. januarja — Gregor Četrtek, 3. januarja — Genovefa Petek, 4. januarja — Angela Sobota, 5. januarja — Simon Nedelja, 6. januarja — Gašper Ponedeljek, 7. januarja — Valentin Torek, 8. januarja — Severin Sreda, 9. januarja — Julijan

LUNINE MENE

31. decembra ob 19.35 — ščip
7. januarja ob 19.35 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 28. in 29. 12. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Noči v harlemu. 30. 12. (ob 18. in 20. uri) ameriški mladinski film Prestopniki.
ČRNOMELJ: 27. 12. (ob 16. uri) ameriški risani film Rešitelji. 27. in 28. 12. (ob 18. uri) nastop čarodeja. 30. 12. (ob 20. uri) ameriška fantastična ko-

medija Gremlini II.

KRŠKO: 28. 12. (ob 21. uri) ameriški erotični film Porno deklica. 30. 12. (ob 18. uri) ameriški kriminalni film Nevarne zvezde. 2. 1. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Škandal v Hollywoodu. 3. 1. (ob 20. uri) ameriški glasbeni film Step igralci. 4. 1. (ob 21. uri) ameriški erotični film Bordel. 6. 1. (ob 18. uri) ameriška komedija Shirley Valentine. 8. 1. (ob 20. uri) ameriška komedija Turner.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 27. 12. (ob 10. uri) ameriška fantastična komedija Gremlini II. 27. 12. (ob 19.30) koncert New swing quartet. 28. 12. (ob 10. uri) ameriška detektivska komedija Neumni Harry. Od 28. do 30. 12. ter 1. in 2. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski thriller Die Hard II. 29. in 30. 12. (ob 16. uri) brezplačni risani program za otroke. 1. in 2. 1. (ob 16. uri) ameriška risanka Rešitelji. 3. 1. (ob 18. in 20. uri) ter od 4. do 6. 1. (ob 20. uri) ameriška pustolovska drama Beli lovec — črno srce. Od 4. do 6. 1. (ob 18. uri) ameriška melodrama Cocktail. 7. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriški thriller Sodniki mimo zakona.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 28. do 30. 12. (ob 19. uri) ameriški film Prste k sebi, ona je še mlada.

enodnevnih in večjih piščance, bele, rjave in grahaste, po konkurenčni ceni. Priporočila se Valilnica na Senovem, ☎ (0608)79-375. 4262

POSLEJ TUDI NA DOLENJSKEM

PIŠČANCE, enodnevnih bele, težke, rjave nesnice in grahaste, že naročamo: Valilnica Humek, Irča vas 18, tel.: 24-496, 68000 Novo mesto.

AVTOKOMPLET d.o.o., N. m. Dobruška vas 29/a, tel. (068) 23-627, 76-566, 76-001. Na zalogi imamo naslednja rabljena vozila po ugodni ceni: Zastava 101, let. 89. 8.000 DM. Zastava 128, let. 85/86. 4.700 DM. Zastava 126, P let. 87. 4.200 DM. Zastava 750, let. 81/82. 1.500 DM. Golf diesel, let. 85. 9.800 DM. Zastava 101, let. 87. 6.300 DM. AUDI 100 CC, let. 85. 20.000 DM.

posest

NJIVE, travnike in gozdove v Bičrni vasi pri Novem mestu prodam. Cena po dogovoru. Cvetličarna Stefan Knafelj, Tržaška 75, Ljubljana, (061) 263-993. 4104

HIŠO v Češči vasi prodam. Skubice, Cegljeva 56, ☎ 24-982. 4188

HIŠO, takoj vseljivo, na Senovem prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 4190

STARO KMEČKO HIŠO, polovico zidano, polovico leseno, z elektriko in vodovodom, ter 975 m² sadovnjaka, 300 m od Kolpe v vasi Zemelj, prodam. Cena 50.000 din. ☎ (061)666-016. 4191

VIKEND, lepo urejen, na Trški gori prodam. ☎ (064)26-250. 4193

GRADBENO PARCELO z vrtom, površine 32 arov, v Cerkljah ob Krki, Zupca vas 35, prodam. ☎ (011)150-624. 4196

V KRMELJU pri Sevnici prodam zgornji del hiše (80 m²) in 280 m² vrta za 50.000 DEM dinarske protivrednosti. ☎ (061)454-116. 4201

HIŠO s trgovskim lokalom na Cesti 4. julija 25 v Krškem, staro 17 let, prodam. Informacije na ☎ (0608)22-858, med 17. in 19. uro. 4202

VELIKO ZAZIDLJIVO gradbeno parcelo ugodno prodam. (068)85-408. 4204

STANOVANJSKA HIŠA v Krškem, Pot na Poljšco 67, je naprodaj pod ugodnimi pogoji za gotovino. Ponudbe na ☎ (069)74-991 ali (069)73-550 ali na naslov: odvetnik Peter Marinkovič, Partizanska 22, Gornja Radgona. 4208

VIKEND ZIDANICO, 5 km od Črnomlja, prodam. ☎ (061)445-126. 4209

VIKEND HIŠO (7 x 6 m) z vinogradom v Primožu pri Sevnici prodam. Voda, elektrika, avtobusna povezava. Cena po dogovoru. ☎ (063)742-102. 4213

TRAKTOR John derre v dobrem stanju prodam. ☎ (0608)43-192. 4216

NA VINJEM VRHU prodam mlad vinograd (južna lega in lep dostop na parcelo). ☎ 76-328. 4223

PARCELO na Vrh pri Boštanzu (2650 m²) na sončni strani, primerno za vinograd vikend ali hišo, prodam. Električna, voda, telefon, asfalt ob parceli. ☎ (0608)81-989. 4249

V DRUŽINSKI VASI pri Šmarjeških Toplicah prodam gradbeno parcelo (600 m²). Pridobljeno gradbeno dovoljenje, projekti, opravljena komunalna ureditev in plačani prispevki. Penca, Maistrova 10, Novo mesto, ☎ 23-459. 4261

HIŠO še nedokončano, in 3 ha gozda (v dveh parcelah) v vasi Trščina, na relaciji Mokronog — Šmarješke Toplice, prodam. ☎ (061)441-310, popoldne. 4267

prodam

PRODAM 1000 l belega vina malvazije s poreklom in analizo. Cena 25 din liter. ☎ (066)56-379. 4194

ČRNO PUDLJICO, pritlikavo, z rodomnikom, prodam. Cena po dogovoru. ☎ (0608)62-318. 4195

UGODNO prodam 126 m² stenskih oblog (stropnih), l.kvalitete, obojestransko obložene s furnirjem (mahagoni, jesen), brušen. Dolžina elementa je 170 x 16 x 1,3 cm. Cena po dogovoru. Toni Groščar, Roje 3, 68233 Mima. Ogled možen od 9. do 16. ure. 4199

PODSTREŠNO STOPNIŠČE v velikosti 140 x 70, novo, ugodno prodam. Cena po dogovoru. Informacije: Angelca Turk, Prešna Loka 23 a, 68290 Sevnica. 4205

TRAJNOŽAREČO PEČ, original Kueppersbusch, nerabljen, prodam. ☎ (068)28-271, od 15. ure dalje. 4210

STRUŽNICO, starejši tip, 1 m stružne dolžine, prodam. Cena 40.000 din. Jože Debelak, Zalog 16, Škofljica, (061)667-167. 4211

PRALNI STROJ, uporaben, prodam za 2.000 din. Ugodno nudim tudi »Wi-pro« patent stopnice za podstrešje. Zvonko Jerele, Bohorska 1, Senovo, ☎ (0608)70-387, zvečer. 4217

PRODAM prikolico za traktor TV, enofazni elektromotor (2,5 KM), motor-no žago Alpina 0,70 in kombiniran cirkular Mio Standard. ☎ (068)76-280. 4225

DVA PRAŠICA prodam. Papež, Jablan 17, 68216 Mira Peč. 4227

PRALNI STROJ Gorenje, rabljen, ugodno prodam. ☎ 23-458. 4231

LADIJSKI STROP poceni prodam. ☎ 21-835, 27-905. 4238

UGODNO PRODAM 500 l pristnega cvička, 40 l domačega žganja in vhodna mahagonijeva vrata. ☎ (0608)75-515, zvečer. 4241

ŠIVALNI STROJ Bagat Danica elektronski s kabinetom, malo rabljen, prodam. ☎ 73-459. 4243

KAMKORDER Hitachi, nov, prodam. ☎ 23-539. 4244

MIZARSKO KOMBINIRKO Mio standard, električno kitaro Jolana, priljubljen za smučni prodam. ☎ 84-711, popoldne. 4245

DVE OMARI in komodo z dvema nočnima omaricama prodam. ☎ 21-885. 4255

ETAŽNO CENTRALNO PEČ Emo central, novo, prodam. Antonija Tabor-ski, Cankarjeva 13, Novo mesto. 4256

METRÓNOM, popolnoma nov, prodam. ☎ 25-986. 4259

PLATIŠČA z gumami (195 x 50 x 15) prodam. ☎ 23-522. 4263

JOPO NUTRIJA, zelo lepo, št. 44, in srebrno lisico št. 40, ugodno prodam. ☎ 21-912. 4268

VIDEOPLAYER Orion prodam za 450 DEM. ☎ 84-455. 4272

službo dobi

AKVIZITERSTVO. Velika izbira artiklov. Zaslужek 2.500 DEM mesečno. ☎ 26-330. 4157

IŠČENO akviziterje za prodajo kozmetike. Informacije na ☎ (041)320-266. 4232

SPOSOBNIM AKVIZITERJEM nudimo odlične zaslужke s prodajo iskane artikle. ☎ (0608)88-840, v četrtek in petek od 16. do 20. ure. 4265

NATAKARICA dobi zaposlitev. ☎ (068)47-749. 4269

stanovanja

STANOVANJE nujno išče mlad zakonski. Plačam za eno leto v naprej. Naslov v oglasnem oddelku. 4189

SOBO ali manjše stanovanje najemata brat in sestra. ☎ (068)23-489. 4203

STANOVANJE v Novem mestu ali bližnji okolici išče mlada družina. Helena Turk, Kastelčeva 1, Novo mesto. 4252

DVOBOJNO STANOVANJE v Novem mestu v stari hiši prodam. ☎ (064)801-497. 4264

POPRAVEK

Pri zahvali za MIRA PATETA iz Trebnjega je prišlo do pomote: zahvala velja družini NAHTIGAL s Trebnjega, ne iz Trebnjega, kot je pisalo. Se opravičujemo!

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in izrekli sožalje, darovali vence in pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo zdravnikom, sestram in strežnemu osebju ginekološkega oddelka bolnišnice v Novem mestu, gospodu župniku iz Šmarjete za opravljene pogrebne slovesnosti, kolektivu Krke, tovarne zdravlil, Zdravilišča Dolenjske Toplice, posebno pa kolektivu Zdravilišča Šmarješke Toplice za vsestransko razumevanje in pomoč ter njegovemu direktorju gospodu Ašu za tople poslovilne besede.

Mercator, Mednarodna trgovina, d.d., Ljubljana, Titova 137

VABI K SODELOVANJU

KV kuharje
KV kuharje — specialiste za ribje jedi
KV slaščičarje
KV natakarje

Zaželjene so večletne delovne izkušnje ter obvezno znanje tuje jezika. Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati, ki imajo ob delu končano srednjo, višjo ali visoko stopnjo izobrazbe. Primerne kandidate bomo zaposlili v naših delovnih enotah Libiji in SSSR. Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na goreni naslov v roku 8 dni.

Delo, skromnost in poštenje — tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je po težki in hudi bolezni zapustila naša draga mama, babica prababica, sestra, teta in tašča

NEŽA MUC

roj. Bajuk

s Primostka 9 v Beli krajini

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, prijateljem in znancem, kolektivu Komet Metlika za izrekljivo sožalje, pomoč, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti. Hvala zdravnikom in patronažni sestri ZD Metlika za obiske in lajšanje bolečin. Posebna zahvala za triletno nego in pomoč medicinskim sestram fizioterapevtki Miri in strežnicam Doma počitka Metlika. Hvala D. Gradac in govornici Marici Lozar za poslovilne besede, pevkam za pete žalostinke in g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

*Nisi zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
v srcih naših boš ostala.*

ZAHVALA

V 26. letu starosti nas je zapustila draga hčerka, mamica in sestra

DARINKA JORDAN

rojena Batkovič

iz Kočevja

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali vence in pokojno v tako velikem številu pospremili na zadnjem počitku. Posebej se zahvaljujemo družinam Briški, K. LUK-u Kočevje in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mož Peter, hčerki Nina in Ivanka, ata, mama, brat Matej, sestra Marta in vsi ostali

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 52. letu starosti zapustila naša draga hčerka, žena, mati, stara mama, sestra in teta

ROZALIJA JERELE

rojena Lipar

z Brezovice 8 pri Šmarjeških Toplicah

Žalujoci: vsi njeni
Brezovica, 11. 12. 1990

*Žalost, solza, bolečina
te zbudila ni, a ostala
je praznina, ki močno boli.*

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi

RAFKO BRAČIKA

iz Orešja 31 a

upokojeni major JLA in borec Cankarjeve brigade

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in sorodnikom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in pokojnika v tako velikem številu spremili k preranemu počitku. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju šok sobe internega oddelka bolnice Novo mesto, garniziji Novo mesto, soborcem, organizatorju pogrebnih služb, ZBZB Šmarjeta, KS Šmarjeta, vaščanom Orešja, družini Pirnar iz Zbida, Tonetu Rahnetu iz Borovnice, govornikom, godbenikom in Dolenjskemu oktetu za zapete žalostinke.

Žalujoci: vsi njegovi
Šmarjeta, 14. 12. 1990

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in direktor), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartol, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič in Ivan Zoran.
ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 13 din, naročnina za 4. trimesečje 140 din; za delovne in družbene organizacije 280 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 180 din, na prvi ali zadnji strani 360 din; za razpise, licitacije ipd. 200 din. Mali oglasi do deset besed 150 din, vsaka nadaljnja beseda 15 din.
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks: 24-898. Nenaročenih rokovpisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozd Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Stanovanjska zadruga Šentrupert, p.o.
Sentrupert 124
PRODAJA POSLOVNE PROSTORE
v strogem centru Trebnjega, Baragov trg 1. Prostori bodo vselji-
vi v septembru 1991. Pogoji: 50-odst. avans v roku 15 dni po
podpisu pogodbe, dokončno plačilo ob prevzemu objekta. Vsa
pojasnila lahko dobite po telefonu 068 40-031 ali 068 40-103.

Truplo matere pokopano
komu ni drag spomin,
komu ni svet?
Umrje mati vsem prerano,
četudi sto dočaka let.

ZAHVALA

Tiho se je od nas poslovila draga mama,
stara mama in prababica

MARIJA
TURŠIČ
(1906—1990)
babica v pokoju

Iskrena hvala vsem prijateljem, znancem in sorodnikom, ki ste pokojno
22. decembra pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala gospodu
župniku za lepo opravljen obred in izrečene poslovilne besede, cerkve-
nim pevcem za zapete žalostinke in pogrebnikom.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare
mame

LEOPOLDINE
GRIČAR

iz Loške vasi 15

se najlepše zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, sodelavkam, sindikatu
Kolpe Metlika, znancem in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih
pomagali, izrazili sožalje, darovali cvetje in denarno pomoč ter pokojno
mamo spremili na zadnji poti, zdravstvenemu osebju Splošne bolnice
Novo mesto, gospodu župniku za opravljen obred in gospodu Antonu
Virantu za poslovilne besede. Hkrati se zahvaljujem socialnemu skrb-
stvu Novo mesto in Vinki Urbaniji, ker sta tako hitro preskrbela varstvo
za uboga sinova Stanka in Srečka. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: Zdenka z družino
Soteska, 19. 12. 1990

Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
v naših srcih boš ostala

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prerano nas je
zapustila naša draga žena, mama, tašča,
stara mama in sestra

FRANČIŠKA
MARN

iz Dolenje vasi 4 pri Otočcu

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam
kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in našo pokojno
mamo spremili na njeni zadnji poti. Hvala sodelavcem in OOS IMV,
SKB in GIP Pionir. Posebna zahvala zdravnikom in osebju za intenziv-
no nego pri kirurškem oddelku Splošne bolnice Novo mesto, gospodu
župniku za lepo opravljen obred, pevcem za lepo zapete pesmi in sose-
du Viktorju za poslovilne besede. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Žalost, solza, bolečina
te zbudila ni, a ostala
je praznina, ki močno boli.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša dra-
ga mama, stara mama, prababica in teta

BARBARA
DRAGOVAN

Dol. Lokvica 12

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znan-
cem in sosedom, posebno teti Žernarjevi in teti Martinčevi za pomoč v
zadnjih dneh njenega življenja. Hvala vsem, ki ste z nami sočustvovali,
izrazili sožalje, darovali cvetje ter pokojno pospremili na zadnji poti.
Posebna zahvala sodelavcem Beti Metliki, osebju Zdravstvenega doma Metlika. Najlep-
ša hvala sosedu Jožici Suklje za poslovilne besede pred domačo hišo ter
še posebej g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena
hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

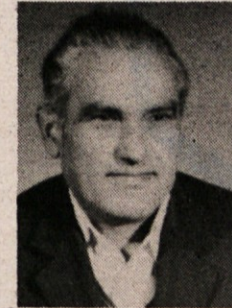
ob boleči izgubi našega dragega

FRANJA
ŽAGARJA

iz Kočevja

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izraže-
no sožalje ter spremstvo na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo gospo-
du duhovniku za opravljen obred in godbi, za darovane vence podjet-
jema LIK Kočevje in HYDROVOD Kočevje ter stanovalcem
Kajuhovega naselja 30.

Žalujoci: žena Marija, Renata, Martina, Lojze in ostali

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je
v 63. letu starosti zapustil naš dragi

JOŽE
ŠINKOVEC

iz Ločne 33

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem,
ki ste nam pomagali, podarili pokojnemu cvetje in ga pospremili na
zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. proštu Lapu, pevcem in govor-
niku za poslovilne besede.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare
mame

JULIJANE
MEDVED

roj. Žagar

iz Dol. Podgore pri Starem trgu ob Kolpi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prija-
teljem za pomoč, darovano cvetje in izraženo sožalje. Prisrčna hvala
pevkam iz Dobljč za prelepo petje, Mariji Šutej za pretresljiv govor, g.
župniku Jožetu Pavlakoviču iz Starega trga ob Kolpi in g. župniku
Francetu Seničarju iz Ljubljane — Bežigrad za opravljen obred. Hvala
vsem, ki ste pokojno spremili na zadnji poti.

Žalujoci: hčerka Katica in sin Peter z družinama ter ostalo
sorodstvo
Podgora, Ljubljana, 18. decembra 1990

V SPOMIN

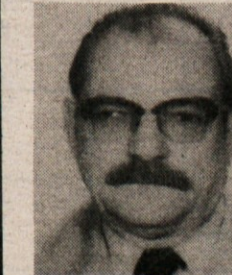
24. decembra je minilo deset let, odkar nas
je tragično za vedno zapustil naš dragi, do-
bri in skrbni oče in mož

NIKOLA
BADOVINAC

gostilničar iz Metlike

Zahvaljujemo se znancem in prijateljem, ki se ga spominjajo, obiskuje-
jo njegov grob in sočustvujejo z nami, ki ga pogrešamo.

Žena Marija s hčerkama Danico in Petro

ZAHVALA

Po težki in mučni bolezni se je v starosti 65
let 18. decembra 1990 na senovškem po-
kopališču od nas vseh za vselej poslovil naš
ljubljeni in spoštovani

SLAVKO
KUŽNER

upokojeni gostinec s Senovega

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izreče-
no sožalje, darovano cvetje in spremstvo na pokopniški zadnji poti.
Posebno zahvalo izrekamo Marti Slapšakovi za njeno dolgotrajno in
nesebično pomoč, ki jo je nudila pok. Slavku, moškemu pevskega zboru
za zapete žalostinke, Jožetu Moškoni za ganljivi poslovilni govor ob
odprtem grobu; gospodu župniku za opravljen pogrebni obred ter vsem
skupaj in vsakemu posebej za vse, kar ste storili dobrega za našega ne-
pozabnega Slavka.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

27. 12. 1990 je minilo prvo leto, odkar nas je zapustila naša nikdar po-
zabljen sestra

KATARINA GREGORIČ

Zahvaljujemo se vsem, ki se je spominjajo in obiskujejo njen grob ter
prinašajo cvetje in sveče. Hvala!

Sestre

Tiho si odšla od nas,
v tvoji hiši je ostala praznina,
a v srcih naših bolečina.

ZAHVALA

V 85. letu nas je za vedno zapustila naša
draga mama, tašča in stara mama

TEREZIJA
PAŠIČ

s Sel 13 pri Jugorju

Hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Žalujoci: vsi njeni

OSMR TNICA

Sporočamo žalostno vest, da je v prometni nesreči tragično preminil

MILAN DOBERDRUG

gradbeni tehnik

Vestnega delavca bomo ohranili v lepem spominu.

Delavci GIP Pionir Novo mesto

Kje si, naša ljuba mama,
kje je tvoj nasmejani obraz,
kje so tvoje tople roke,
ki skrbele so za nas!

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi, ki nas
je prizadela s smrtjo naše skrbne mame,
stare mame, tašče, sestre in tete

JOŽEFE
PANGERC

iz Velike Loke 21

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in
znancem za pomoč, izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Zahva-
ljujemo se Mercatorju, mesni industriji Ljubljana, Dani Mirna, TOK
Gozdarstvo Trebnje, SDK Novo mesto, Domu Majde Silc in IMV No-
vo mesto, dr. Žnidaršiču za trud in še posebej g. župniku za lepo oprav-
ljen obred, pevcem za zapete žalostinke, govorniku za prelepe poslovil-
ne besede ter vsem, ki ste pokojno v tako velikem številu spremili k
večnemu počitku. Ostala si z nami!

Žalujoci: otroci z družinami ter vsi, ki so jo imeli radi

Skrb, delo in trpljenje —
tvoje je bilo življenje,
veliko, oče, si prestal,
zdaj boš mirno v grobu spal.

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je za vedno zapustil
dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

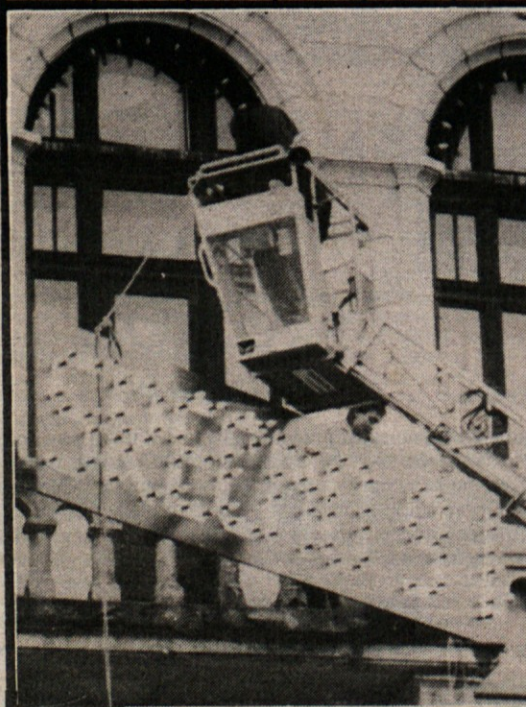
IVAN
AŽNOH

Zabrdje 25

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in sodelavcem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam iz-
rekli sožalje, pokojnemu podarili cvetje in ga pospremili na zadnji poti.
Posebna hvala Domu starejših občanov v Smihelu, Petru Kašiču, to-
varni IMV Mirna, pogrebčem, pevcem za zapete žalostinke ter gospodu
župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

Novoletna nagradna križanka

[illegible]

Novoletna nagradna križanka

Leto je naokrog in spet smo pripravili veliko novoletno križanko. Kdor želi sodelovati pri žrebanju nagrad, naj pravilno izpolnjeno križanko pošlje v uredništvo Dolenskega lista. Novo mesto, Glavni trg 24, do vključno petka, 11. januarja 1991. Žreb bo izbral med naslednjimi dobitki:

1. nagrada — 1.000 din
2. nagrada — 700 din
3. nagrada — 500 din
4. do 10. nagrada — knjiga

Reševalci križanke naj na kuverto obvezno napišejo oznako »Križanka«, svoj naslov pa pripišejo na beli rob križanke, ki bo hkrati tudi kupon pri zbiranju.

Prijetne praznike
in vse dobro v letu 1991
vam želi vaš
DOLENJSKI LIST